

**Aktivisti RK
v boju s TBC**

Ob letošnjem »Protituberkuloznem tednu« Rdečega križa želimo povečati vlogo aktivistov RK v boju proti tuberkulozi. Prav bo torej če damo bolnikom in vsej javnosti na znanje, da bo ta boj uspešen le, če se bomo bojevali z združenimi močmi ter dosledno in smotrno sodelovali.

Zatiranje tuberkuloze je ob današnjih dognanjih medicine vedno bolj uspešno. Če bolnik prizadevno sodeluje pri dolgotrajnem zdravljenju je uspeh gotov. Za pa se tudi pri kooperativnih bolnišnicah srečujemo z mnogimi činitelji — ti so največ nemedicinski — ki kvarno vplivajo na zdravljenje. Marsikatero izmed teh motenj odpravijo že zdravstveni delavci, toda samo tiste, ki jih ugotovijo bodisi sami ali pa zanje zvedo. Odpravijo jih lahko le, če je to v njihovi moči. Največkrat se srečujemo s težavami bolnikov, ki so socialno-ekonomskega ali vzgojnega značaja. Kolikor več takih težav pri posameznem bolniku spoznamo in kolikor prej zvedo kaj bolnika najbolj teži, toliko lažje je ublažiti kvarni vpliv teh težav. Ko opravljamo to težko delo, moramo v domala vseh primerih potrkati na mnogo vrat (tudi za eno samo vprašanje po večkrat) preden usperemo. Zato je toliko bolj potrebno, da vse, ki lahko kaj pomagajo pri odpravljanju težav tuberkuloznega bolnika pravilno seznanjamo z globino in daljnosežnostjo tega dela.

S tem razširjamo sodelovanje iz protituberkulozne službe na vse javno življenje. S konkretnim delom je treba začeti pri dispanzerju, kjer je na voljo vse, kar se tiče posameznega tuberkuloznega bolnika. Tam je vse osredotočeno in tam je treba iskati podatke in naloge. Posredniki so pri tem po svoji vlogi aktivisti RK, ki naj delujejo od dispanzerja navzven in v obratni smeri. V protituberkuloznem dispanzerju torej lahko zvedo aktivisti RK za bolnike in njihove probleme. Na terenu, kjer bolniki živijo tudi v najbolj nemogočih razmerah pa nato aktivisti zbirajo potrebne informacije in jih posredujejo dispanzerju. V dispanzerju se po najširši analizi zbranih podatkov ugotovi in razčisti kaj storiti ter kaj naj opravijo aktivisti in kaj naj posredujejo pristojnim, da bi bili problemi rešeni. Aktivisti RK bodo torej v dispanzerju najlažje zvedeli kaj lahko storijo dobrega v okolju, kjer tuberkulozni bolnik živi.

Poudariti želja, da imamo precej bolnikov, pri katerih je zdravljenje uspešno, ker pri njem vsestransko sami sodelujejo v svoje dobro. Zal pa imamo tudi bolnike, pri katerih ni uspeha. V takih primerih največkrat ugotavljamo, da gre ne le za nekooperativne bolnike, ampak da so vzroki tudi v objektivnih težavah najrazličnejših vrst. Prav pri teh tuberkuloznih bolnikih pa je poleg strokovne in javne službe še posebno potrebna pomoč aktivistov RK.

PRIM. DR. IVO SMREČNIK

Novo šolo v Metliki je izročil namenu Viktor Repič, član IS SRS (Foto: M. Vesel)

OB OTVORITVI NOVEGA ŠOLSKEGA POSLOPJIA V METLIKI

Šola, zgrajena v manj kot letu dni

V nedeljo dopoldne se je na pobočju nad Pungartom v Metliki zbralo več kot 1000 ljudi. Svečanosti ob otvoritvi nove osnovne šole so prisostvovali tudi številni gostje: Janez Vipotnik, zvezni sekretar za prosveto in kulturo, Leopold Krese, predsednik gospodarskega zbora SRS, Viktor Repič, član izvršnega sveta SRS, ljudska poslanca Niko Belopavlovič in prof. Miroslav Kambič, predstavnik Dolenjske banke, PIONIRJA, delovnih kolektivov in drugi.

Dolgoletna želja prebivalcev — osnovna šola, ki bo lahko sprejela 600 učencev,

**Asfalt na cesti
Brežice-Dobova**

Obs Brežice je sklenila z novomeškim cestnim podjetjem pogodbo za asfaltiranje 7 km dolge ceste med Brežicami in Dobovo. Asfaltiranje bo veljalo 180.000 Ndin. Delati so že začeli, asfaltirali pa bodo tudi prostor okrog nove tržnice, pred prosvetnim domom in gimnazijo, Tomšičevo in Vodnikovo ulico ter Cesto 1. maja.

Črpalka do 30. oktobra

Zaradi nekaj dodatnih del, predvsem pa zaradi talne vode, ki je ovirala delo, se je gradnja bencinske črpalke v Trebnjem zakasnila. Kot so zagotovili izvajalci del GP Pionir in investitor Petrol iz Ljubljane, bo dograjena do 30. oktobra. Podjetje ima pripravljeno že tudi osebje. Letos destilacija Dana še ne bo postavila svojega kioska za prodajo pijač. Ob kiosku bi bil namreč potreben parkirni prostor, ki pa ga v prvi fazi izgradnje še ne bo.

**Petru Bajcu so
spremenili kazen**

Vrhovno sodišče SRS je na Bajčevo pritožbo zoper razsodbo novomeškega okrožnega sodišča, ki ga je 2. julija letos obsodilo na smrt, pritožbi delno ugodilo in prvostopno sodbo spremenilo tako, da je namesto smrtno kazen izreklo nadomestno kazen — 20 let strogega zapora. S tem je sodba pravnomočna.

je bila dograjena v rekordnem času 261 dni. V njej je 16 običajnih učilnic, 4 posebne učilnice, 2 učilnici za tehnični pouk, 6 kabinetov in vrsta drugih prostorov: uprava, knjižnica, kuhinja, jedilnica, garderobe in sanitarije. Skupaj ima šola 2942 metrov koristne površine. Za poslopje in opremo je bilo porabljenih 380 milijonov S din. Več kot polovico denarja je prispevala republika s pogojem, da 44 odstotkov zbere

občina. 37 milijonov posojila so dobili pri Dolenjski banki in hranilnici v Novem mestu, 34 milijonov od novomeškega medobčinskega investicijske.

(Nadaljevanje na 7. str.)

**V Dol. Toplicah ustrelil
velikega jelena**

Na polje v bližini kopalniškega parka, kjer ima kmetijska zadruga posejano koruzo je že nekaj dni prihajal na pašo velik in močan jelen iz bližnjih roških gozdov. Toplički lovci so ga zasledovali in France Henigman ga je zadel. Jelen je imel lepe rogove, tehtal pa je blizu 100 kilogramov. Meso so razprodali v topliški mesarji; saj so domačini in gostilničarji posegli po okusnem mesu.

D.G.

**Strahovit vihar s točo
v Dobrniški dolini**

Strašno noč so preživeli prebivalci dobrniške doline in bližnjih vasi 14. septembra. Ob treh ponoči je začel divjati vihar s točo, ki je zajel področje Sel-Sumberka in Orlake ter sel preko Kamenja in Zeleznega po dobrniški dolini proti Smavru in še naprej. V grozni noči je ob nenehnem bliskanju in treskanju pušcal za seboj nepisno razdejanje na njivah in na gospodarskih poslopljih.

Najhuje je prizadel Vapčovo vas, kjer je porušil 9 kozolcev, in Zelezno ter Gor. in Dol. Kamenje, kjer ni ostalo na drevju in v vinogradih tako rekoč niti lista več. Hudo so bile prizadete tudi vasi Lokve, Orlake, Dobrnič in mnoge druge.

Vihar je porušil skupaj blizu 40 kozolcev in pobijal celo ptice, ki jih je nevihta doletela pri prenočevanju na drevju. Kot je povedal 68-letni Janez Lah iz Vapče vasi ter drugi starejši gospodarji, kaj takega v življenju ne pomnijo, posebno pa ne, da bi taka toča pustošila po mali maši.

Človeških žrtev na srečo ni bilo, materialna škoda pa gre v milijone. Od ajde, ki je šla že v zrnje in je lepo kazala, ni ostalo ničesar. Uničeni so tudi drugi strniščni

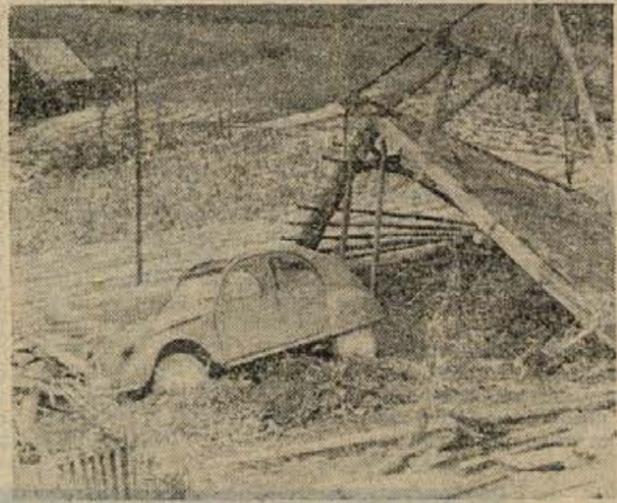
posevki in vinogradi, medtem ko je koruza delno ušla najhušemu, ker je že začela zoreti. Toča, ki je bila na dvorišču kmetije v Vapči vasi celo blizu dva metra na debelo, je ponekod ležala še naslednjega dne.

Komisije, ki jih je takoj ustanovil štab za obrambo pred elementarnimi nevarnostmi na občinski upravi v Trebnjem, so kmalu ugotovljale škodo. Precejšen del prizadetih vasi pa je revnejših in spada zemlja v četrti proizvodni okoliš, tako da davkov sploh ne plačujejo. Na žalost tudi večina posloplj ni bila zavarovanih. Točnejšo škodo bodo ugotavljali na podlagi prijav, s pomočjo katerih bodo lastniki dobili tudi dovoljenja za posek lesa, da bodo gospodarska poslopja lahko popravili.

M. LEGAN

**Neurje s točo
v Ribniški dolini**

14. septembra malo pred četrto uro zjutraj se je nad Ribniško dolino razbesnelo silno neurje s točo in močnim gmenjem. Toča je hudo prizadela polja v Lipovcu, Nemški vasi in Dolenji vasi. Škoda je predvsem na sadnih drevesih, koruzi in nekaterih drugih posevkih.

V Zeleznem je pri Barletovih vihar zrušil gospodarsko poslopje na spačka, ki je vedril pod njim. V ozadju so od toče pobeljene njive ob 11. uri. (Foto: M. Legan)

KJE JE MEJA TROŠENJU DRUŽBENIH SREDSTEV?

Zdravstveni sklad še vedno v krizi

Bo res treba razveljaviti pogodbe o plačevanju zdravstvenih storitev?

Na tretji redni seji 14. septembra je skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev v Novem mestu obravnavala predvsem ukrepe zoper preveliko trošenje sredstev iz sklada zdravstvenega zavarovanja, saj je ta 31. avgusta posloval že s primanjkljajem 312 milijonov S-din. Na predlog izvršilnega odbora je bil sprejet sklep, po katerem bodo 8,68 odstotka primanjkljaja v prvih sedmih mesecih plačali zdravstveni zavodi in komunalni zavod za socialno zavarovanje. Če se bo primanjkljaj kljub temu povečeval in če ukrepi ne bodo zalegli, bo po sklepu skupščine obveljal 9. člen pogodbe o plačevanju zdravstvenih storitev, pogodbo s splošno bolnišnico v Novem mestu pa bodo v tem primeru razveljavili.

V obrazložitvi je bilo rečeno, da skupščina nerada sprejema te ukrepe, ker pa je odgovorna za trošenje družbenega denarja, ne more dovoliti, da bi se izguba večala. Izdatkov je bilo že ob koncu marca za 51 milijonov S-din več kot dohodkov, do konca julija se je razlika po-

večala na 277,8 milijonov, čez mesec pa še za 34,2 milijona.

Številni podatki kažejo, da je bila za trošenje uporabljena večja žlica kot za zbiranje.

Iz sklada zdravstvenega zavarovanja delavcev so potrošniki več in hitreje zajemali, kot je predvidel plačilni na-

črt. Lahko bi celo rekli, da so potrošili več, kot se je sploh nateklo v sklad.

Po stanju 31. julija je bil plačilni načrt presežen zlasti pri zdravniških pregledih, stroških za zdravila, zobozdravstvenih in zobotehničnih delih, v nadomestilu osebnega dohodka v primeru nesposobnosti za delo nad 30 dni in v podobnem.

Zdravstvena služba se očitno ni držala dogovora, zakonjenega v pogodbi, po kateri bi morala trošiti le toliko sredstev, za kolikor je bila pogodba sklenjena.

**Storiti vse, da bi se
izvlekli!**

Ker dogovor ni bil spoštovan, se zdaj sklad duši v primanjkljaju, ki je večji od četrtilijarde S-din.

»Izvršilni odbor je že od začetka leta opozarjal, da se lahko zgodi to, kar se je na posled zgodilo,« je rekel predsednik izvršilnega odbora skupščine Jože Padovan, ko je skupščini na njeni tretji seji poročal o stanju sklada in prizadevanjih, da bi se »izvlekli«.

(Nadaljevanje na 3. str.)

OD 22. SEPTEMBRA
DO 2. OKTOBRA

Padavine z ohladitvijo pričakujejo okrog 24. septembra in od 29. septembra do 2. oktobra. V ostalem lepo vreme.

Dr. V. M.

Na dan z besedo o vsem, kar je narobe!

Premalo je bilo do sedaj široke razprave o vsebini in idejah četrtega plenuma - Problemi in reorganizacija Zveze komunistov zadevajo vse občane - V jesenskem in zimskem obdobju pričakujejo v brežiški občini živahnejšo dejavnost vseh organizacij - Že se kažejo težnje po prenehanju enostranskega ocenjevanja družbenih dogajanj

Sklepi in javna razprava četrte seje CK ZKJ so zbudili živahen odziv med ljudmi, posebno v organizacijah ZK. Vseprisod se čuti, da komunisti resno ocenjujejo svoje delo v ZK, v organih samoupravljanja, v družbeno-političnih organizacijah in na delovnih mestih. S kritično oceno naprednih in nazadnjaških teženj želijo poiskati najboljše rešitve za spreminjeno delo Zveze komunistov.

Takoj po plenumu CK ZKJ je bilo veliko govora o pomankljivostih, katerih je bilo v vseh dejavnostih precej. Naravno je, da so ob takih priložnostih uspehi pozabljivi, četudi je teh prav tako njeno delo Zveze komunistov. V zadnjem času se že kažejo težnje po prenehanju s tako enostranstvo in zmagujejo pobude za širše obravnavanje dogodkov.

Te pobude so enake tistim, katere je sprejela komisija CK ZKJ za reorganizacijo Zveze komunistov, ko je opozorila na to, da je treba pričeti z vsestransko oceno našega časa.

Pri tem je bilo izrečeno mnenje, da bi o naši prihodnosti morali javno razpravljati, v razpravi naj bi razen ZK sodelovali še Socialistična zveza, Zveza mladine, sindikati, samoupravni organi, razni inštituti, znanstveniki in drugi, ki lahko s spoznavanjem družbene prakse pomagajo najti ustrezen odgovor na to, kako razvijati socialistično demokracijo in kako združevati politiko in samoupravljanje.

Kot je znano, imamo v

Franc Popit v Brežicah
Predsednik republiškega sindikalnega sveta Franc Popit je v ponedeljek 19. septembra obiskal Brežice. Odzval se je povabilu OBSS in prišel na razgovor o perečih problemih v delovnih organizacijah in v družbenem življenju nasploh. Razgovora so se udeležili sindikalni delavci in drugi predstavniki.

zo komunistov, da idejno in politično usmerja delavski razred in delovne ljudi. Zato problemi in reorganizacija ZK ni samo zadeva njenih članov, temveč zadeva vseh občanov.

Takoj po plenumu ni bilo mogoče pričakovati, da bodo množične organizacije pričele razpravo o vsebini in idejah, ki jih je sprožil četrti plenum. Zda so stvari mnogo bolj jasne, ko vemo, da je reorganizacija ZK samo del široke družbene reforme.

Do sedaj smo o družbeni reformi precej razpravljali tudi v brežiški občini. Sprejeta so bila načela in konkretne odločitve v občinski skupščini in delovnih organizacijah. Premalo pa je bilo široke razprave.

Javna razprava o poročilu sekretarja osnovne organizacije ZK pred združenim svetom in sindikatom zadruge na Bizelskem potrjuje njeno upravičenost, saj nikjer ni rečeno, da so člani ZK nezmožljivi. Krajevni odbor SZDL Jesenice na Dolenjskem je organiziral razpravo o napotkih četrtega plenuma 8. septembra, osnovna organizacija ZK v Pišecah pa tudi predlaga razpravo s članstvom SZDL. Mislim, da so te pobude koristne.

Občinska vodstva družbenih organizacij so že razpravljala, kakšen naj bo prispevek organizacij pri oblikovanju naprednejših teženj. V razpravi OO ZK, krajevnih odborov SZDL, podružnic sindikata, aktivov Zveze mladine, Združenja borcev, krajevnih skupnosti, DS in UO bo treba konkretno spregovoriti, kako se uresničujejo program VIII kongresa, družbeni in gospodarska reforma in sklepi četrtega plenuma.

Ker je problemov več, je najbolje, da uredimo najprej najvažnejše. Pogoj za uspešno delo pa je dobra samouprava, delitev ustvarjenega dohodka po delu ter urejeni odnosi v kolektivu, krajevni skupnosti in občini.

VINKO JURKAS

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

V torek zvečer po jugoslovanskem času se je v stekleni palači na East Riverju v New Yorku začelo 21. zasedanje generalne skupščine Organizacije združenih narodov. Udeležujejo se ga predstavniki 117 dežel, članic te svetovne organizacije, na dnevnem redu tega zasedanja pa je 92 točk.

Že za začetek je prišla iz New Yorka razveseljiva novica, da bo namreč sedanjí generalni sekretar U Tant, ki mu poteče petletni mandat letos novembra, ostal na svojem položaju še do konca tega 21. zasedanja generalne skupščine, se pravi do približno 20. decembra. Dopusstil pa je možnost, da bo svoj sklep, da se bo umaknil s tega položaja, o čemer smo že pisali, znova proučil. Hkrati pa je povedal, da se bosta morala generalna skupščina in varnostni svet zavzeti in poiskati njemu naslednika.

Na tiskovni konferenci, ki jo je imel tik pred začetkom zasedanja, je dejal, da bi morala biti vloga generalnega sekretarja »aktivna«, se pravi, da je to najvišji izvršilni funkcionar, ki mora prihajati pred svet vselej s konstruktivnimi predlogi. To bi si bilo moč razlagati tudi kot pogoj, da bi U Tant znova prevzel mesto generalnega sekretarja. Konstruktivni predlogi generalnega sekretarja OZN ostanejo namreč le »konstruktivni« predlogi, če ni resne možnosti, da bi jih tudi uresničili. In to je prav tisto, kar je U Tanta pripeljalo do sklepa, da se umakne s tega položaja, ker so njegovi konstruktivni predlogi za ureditev najbolj perečih vprašanj

v glavnem ostajali le »konstruktivni predlogi«, saj doslej ni naletel na razumevanje pri tistih, ki pravzaprav odločajo, če bodo sprejeti in uresničeni, pri tistih, ki še vedno vedre in oblače na mednarodnem nebu.

Vendar pa je že U Tantova odločitev dobro znamenje za začetek tega zasedanja generalne skupščine. Vsaj začetek bo minil »normalno« in ne v senci iskanja novega generalnega sekretarja. In v kakšnem znamenju se to zasedanje začneja? Generalni sekretar je na generalno

Dobra znamenja

skupščino naslovil poslanico, v kateri je takole označil misel in pomen svetovne organizacije: »Združeni narodi naj se uveljavljajo kot sredstvo, ki naj ne pomaga človeštvu samo, da preživi, temveč naj ga pripelje k veliki človeški sintezi — ljudje naj postanejo bratje.«

Organizacija Združenih narodov je od svojega začetka že dokazala, da je izpolnila vsaj prvi del U Tantove poslanice. Človeštvo še živi. Nekajkrat je odločilno posegla v mednarodna dogajanja, da bi človeštvo še živelo. Toda zadnji dve leti, od devetnajstega zasedanja generalne skupščine sem, je svetovna organizacija v krizi, potisnili so jo na stranski tir in postaja le nemo-

čen opazovalec mednarodnih dogajanj. In prav v tem lahko postane tragedija te organizacije, ki se utegne spremeniti v debatni klub po vzorcu nekdanjega društva narodov, če se človeštvo in napredne sile v njem ne bodo zganile ter odločilno posegle v dogajanja, da bi z interesi celote spet dobili svojo težo in da bi OZN spet postala najvišja moralno politična avtoriteta.

Cela vrsta držav in njihovih predstavnikov se z vso resnostjo zaveda sedanjega mednarodnega položaja in je pripravljena storiti odločne korake, da bi preprečili najhujše, kajti prav to je še vedno vprašanje. Četudi same vietnamske vojne ni na dnevnem redu, bo ta vojna tista, v katere znamenju bodo tekle vse razprave v tej svetovni organizaciji. Te države so pripravljene jasno povedati in osvetliti poglavitne vzroke mrtvila OZN in krize mednarodnih odnosov. Takšno je zdaj razpoloženje tik ob začetku 21. zasedanja generalne skupščine. Ker pa je ta naloga tako delikatna, zapletena in deluje nanjo vrsta činiteljev, seveda ni pričakovati, da bodo problemi rešeni naenkrat. Veliko pa bo, če bodo o njih odkrito govorili in morda našli pot za njihovo ureditev.

Zarek upanja še ni ugasnil, vera v OZN še ni povsem splahnela, četudi jo je precej manj, saj človeštvo navsezadnje le spoznava, da je le v taki organizaciji zagotovljen njegov obstoj — torej tisto, kar je U Tant navedel v minimalnem programu te organizacije.

Zakaj tako na hitro kar 14 odpovedi?

V zdravilišču Dol. Toplice so zelo na hitro, brez podrobnih analiz na seji UO in sveta zdravilišča sklenili odpovedati delovno razmerje 14 zaposlenim

Vest o samovolji in kršitvi osnovnih samoupravnih pravic v zdravilišču Dol. Toplice, o čemer smo obširno poročali julija letos, je v naši javnosti močno odjeknila. Takrat je bilo videti, da so notranji odnosi končno urejeni in da je konec samovolje. Preteklo soboto pa se je stal UO in sklenil odpovedati zaradi »obetajočih se težav« delovno razmerje 14 delavcem. Dva dni nato je o tem razpravljalo se zelo na hitro sklicani svet zdravilišča in sklepe UO z eno spremembo potrdil.

Med temi, ki naj bi dobili odpoved, je več takšnih, ki so se v juljskih dogodkih odločno zavzeli za samoupravljanje. O odpovedih ni

razpravljala niti komisija za delovna razmerja, niti sindikalna organizacija, pa tudi potrebne strokovne analize niso bile narejene, preden so začeli tehtati upravičenost odpovedi. (Naj povemo, da v zdravilišču trenutno ni izgubel!)

Vse kaže, da se je nekemu z odpovedmi zelo mudilo. Predstavniki ObO SZDL in obč. komiteja ZK, ki so obiskali zdravilišče takoj, ko so za odpovedi zvedeli, so ugotovili, da niso uresničeni mnogi sklepi, ki sta jih sprejela bodisi delovna skupnost, bodisi svet zdravilišča ob juljskih dogodkih. Samoupravnim organom v zdravilišču so zato svetovali, naj o odpovedih po predhodni analizi

razpravlja celotna delovna skupnost še ta mesec, saj gre za zelo pomembno odločitev.

Naj na rob tega poročila zapišemo še to: vse kaže, da je duh že odstavljenega direktorja Kečkeša v zdravilišču še vedno prisoten in da samoupravljanje še vedno nima dovolj veljave!

MILOŠ JAKOPEC

Pregled dela društev

19. septembra je imela sestanek komisija za družbene organizacije pri občinskem odboru Socialistične zveze v Sevnici. Na sestanku so razpravljali o delu društev v sevnjski občini, seznanili so se z njihovimi najbolj perečimi problemi in programom.

demokratični razvoj. Take poštene kadre so Ranković in podobni imenovali »kardeljevce«.

TUDI V PRIHODNJE NE BO KREDITOV PO MILI VOLJI. Na seji sveta jugoslovanskih bank so povedali, da bo začel delovati nov kreditni sistem, ki ne bo dopuščal kreditne ekspanzije. Poslovne banke bodo imele možnost, da bodo veliko bolj samostojno in gibčno kot doslej dodeljevale kredite gospodarskim organizacijam. Narodna banka bo skrbelo, da skupna vsota kreditov ne bo presegla določene meje.

FRANCOSKI ZUNANJI MINISTER V JUGOSLAVIJI. Na obisku pri nas se je mudil francoski zunanji minister Couve de Murville. Na njegovo posebno željo se je mudil tudi v Sloveniji, kjer si je ogledal Bled, Ljubljano in druge biserne Slovenije. Njegov gostitelj, državni sekretar za zunanje zadeve Marko Nikežič, je izjavil, da sta z gostom ugotavljala vrsto podobnosti glede temeljnih vprašanj mednarodnih problemov.

STANE KAVČIČ O BOJU MNENJ. V intervjuju za RTV je sekretar CK ZKS Stane Kavčič med drugim dejal:

»Proglasili smo boj mnenj, zelo težko in počasi pa sprejemamo posledice tega načela. Marsikdaj bi radi imeli živahen in javen boj mnenj, hkrati pa nekdanjo množilno enotnost ne samo po vsebini — ker se mi zdi, da ta v splošnem socialističnem smislu obstaja — temveč tudi po obliki. To pa, seveda, ne gre skupaj.«

Stane Kavčič je tudi rekel, da bo avtoriteta ZK stalno naraščala, če bo moral vsak član ZK neprestano skrbeti za svojo lastno avtoriteto.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

CENTRALNI KOMITE BO IMEL SE ENO TELO — PREDSEDSTVO. Na seji komisije za razvoj in reorganizacijo ZKJ in poleg tudi na seji izvršnega komiteja CK ZKJ so sprejeli predlog sklepa o reorganizaciji vodilnih organov Zveze komunistov. O predlogu bo v začetku oktobra razpravljala CK ZKJ na svoji V. plenarni seji.

Po predlogu bo centralni komite dobil še eno telo — predsedstvo. To bo predvsem skrbelo za redno delo CK, vodilo seje in predlagalo tematiko, ki bi jo bilo treba obravnavati na teh sejah. Izvršni komite naj ne bi imel več dosedanjih pristojnosti. To bo odslej organ, ki bo izvrševal sklepe CK in opravljal tekoče in operativne posle. Njegov člani bi se menjavali v skladu s posameznimi nalogami. Noben član IK ne bi smel biti v izvršnih organih predstavnikiških teles.

Reorganizacija vodilnih kadrov ZK je začetek reforme vse organizacije. S to reorganizacijo želijo zagotoviti stalen vpliv članov CK in organizacij ZK na spreminjanje sklepov in njihovo izvajanje. V centralnem komiteju bodo delovale tudi komisije, vendar ne sektorsko kot doslej, temveč po določeni tematiki. Namesto generalnega sekretarja bo predsednik ZKJ.

BORIS KRAIGHER O IZVAJANJU GOSPODARSKE REFORME. V pogovoru z direktorji gospodarskih organizacij, ki ga je organizirala gospodarska zbornica SR Hrvatske, je podpredsednik ZIS Boris Kraigher med drugim dejal, da smo dosegli zelo pomembne uspehe pri izvajanju gospodarske reforme. Tako je pritek blagovnih skladov večji od finalnega realiziranega povpra-

ševanja. Zvečuje se delež izvoza in osebne potrošnje, zmanjšuje pa se delež investicij in splošne potrošnje. Nadaljuje se proces hitrejšje krepitve ekonomskega položaja bazične industrije, kmetijstva in prometa. V tem letu je prišlo do zmernejše stopnje rasti proizvodnje, vendar ob močnejšem izražanju kvalitete. V strukturi nacionalnega

Reorganizacija vodilnih organov Zveze komunistov

dohodka se večja udeležba sredstev standarda v razmerju do drugih oblik potrošnje. Stabilizacijski tokovi gospodarstva presega-jo celo optimistična pričakovanja.

IV. PLENARNA SEJA CK ZK SRBIJE. Na seji so obravnavali deformacije v varnostni službi ter pojave frakcionastva in birokratizma. Zaradi vloge, ki sta jo imela pri tem dosedanjí sekretar CK ZK Srbije Lukić in član CK Savić, so ju predlagali za izključitev iz Zveze komunistov. Za novega sekretarja so izvolili Dobrovoja Radosavljevića.

Politični sekretar Jovan Veselinov je v razpravi med drugim rekel, da je Ranković izoliral kadre v Srbiji, ki so se borili za

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

INDONEZIJA AKTIVNO V OZN — Indonezijski zunanji minister Adam Malik, ki se mudi na obisku v Jugoslaviji, je dejal novinarjem, da bo Indonezija aktivno sodelovala že na tem zasedanju generalne skupščine OZN. Indonezijska zunanja politika se bistveno ni spremenila, je dejal, in ostaja pri politiki nevezanja, koeksistence in miru. Z beograjskimi pogovori je zelo zadovoljen, saj se je posrečilo odpraviti razne dvome, ki so še obstajali glede indonezijske zunanje politike.

PUSKIN — »REVIZIONIST« V Sanghaju so pripadniki rdeče garde podrl spomenik velikemu ruskemu pesniku Puškinu ter na podstavek spomenika nalepili gesla, ki poveljujejo Mao Če Tungu. Boj proti revizionizmu je bilo tudi geslo, ko so rdeči gardisti s poslopja sovjetske razstave sneli napis in na palači sovjetsko-kitajskega prijateljstva nameslili napis: Palača boja proti revizionizmu.

ZDA PROTI SPREJEMU LR KITAJSKE V OZN — Ameriški zunanji minister Rusk je na tiskovni konferenci povedal, da ZDA še vedno niso sprejele svojega stališča do sprejema LR Kitajske v OZN. Spomladi so se namreč razšli glasovi, da bi ZDA vendarle utegnile molče pristati na to, da bi letos sprejeli LR Kitajsko v svetovno organizacijo s pogojem, da se ne bi spremenil status Formoze. Le-ta namreč zdaj predstavlja Kitajsko v OZN in je tudi redna članica varnostnega sveta.

AMERIŠKA LETALA BOMBARDIRALA KITAJSKO — Kitajsko obrambno ministrstvo je sporočilo, da so ameriška letala 9. septembra letos bombardirala vasi na področju Kvangsi Cuang.

SPOPADI MED CADOM IN SUDANOM — Čadski zunanji minister je povedal, da ne mine teden, da ne bi prišlo do spopadov na meji s Sudanom. Sudanski parlament pa je zahteval, naj vlada pretrga diplomatske odnose s Cadom, češ, da oni izvajajo. V čadskem glavnem mestu Fort Lamy pa poročajo o proti sudanskih demonstracijah.

BOMBE NA DEMILITARIZIRANO CONO — Ameriška letala so pretekli teden močno bombardirala področje okrog 17. vzprednika, ki velja za mednarodno demilitarizirano cono v Vietnamu. V Saigonu izjavljajo, da so bile v njem »močne koncentracije sovražnikovih čet«. Ameriški vojak pa so pretekli teden med drugim požigali dve južnovietnamski vasi, ker sta se baje upirali in ovirali ameriške vojaške operacije. Požiganje vasi je snemala ameriška televizijska družba NBC.

NOVA ALBANSKA VLADA — Julija letos so bile v Albaniji volitve, ki se jih niso udeležili le štirje volivci, trije pa so glasovali zoper kandidate »demokratske fronte«. Novi parlament se je sestel v začetku septembra ter imenoval novo albansko vlado, in sicer v isti sestavi, kot je bila prej.

Zdravstveni sklad še vedno v krizi

(Nadaljevanje s 1. str.)

V svojem poročilu je Padovan navedel, da je skupščina že v začetku leta sklenila, naj bi dobila zdravstvena služba letos le toliko sredstev, kolikor jih zagotavlja načrt. To načelo je bilo upoštevano tudi v pogodbah o plačevanju zdravstvenih storitev, ki jih je izvršilni odbor v imenu skupščine sklenil z zdravstvenimi zavodi.

Predsednik izvršilnega odbora je zatem rekel, da so se predsedniki svetov in predstavniki zdravstvenih zavodov iz območja novomeške komunalne skupnosti na sestanku 25. avgusta dogovorili, da bo-

do solidarno pomagali skladu iz zagate. Sprejeti sklep, naj bi zdravstveni zavodi kri-li za zdaj 8,68 odst. sedem-mesečnega primanjkljaja, pri samoupravnih organih zdravstvene službe in bil enotno potrjen. 10. septembra je izvršilni odbor obravnaval stanje s primanjkljajem 312 milijonov Sdin in se določil za naj-hujše ukrepe. Soglasno se je odločil, da bo razveljavil vse pogodbe in sklenil dopolnilne pogodbe, ki bi seveda upoštevale tudi plačilo primanjkljaja.

Bistvo takega ukrepa bi bilo v tem, da bi zdravstveni zavodi in bolnišnica dobili le

toliko sredstev, kolikor bi se jih zbralo v skladu.

Jože Padovan je na koncu omenil, da bi lahko tak način plačevanja zdravstvenih storitev povzročil, da bi se kje odločili za oženje zdravstvene mreže. S tem bi gotovo ne dosegli tega, kar želi družbena skupnost: da bi se zdravstvena služba kvalitetno izboljšala in se ne krnila.

Zdravstvo: »Osvobodite me investicij!«

Poročilo predsednika izvršilnega odbora so slišali poleg članov skupščine tudi poslanci republiškega socialno-zdravstvenega zbora in pred-

stavniki zdravstvenih zavodov ter sodelovali v razpravi.

Predstavniki zdravstvenih zavodov so menili, da primanjkljaja ni povzročila sama zdravstvena služba, zato ni prav, da bi ga predvsem ona plačala. Sredstva so bila potrošena v korist zavarovancev, zato, menijo, bi bilo nemara bolj prav, če bi del izgube pokrili zavarovanci. Nekateri so poudarjali, da se zdaj ne bi bilo treba pogovarjati o izgubah, ko bi bilo zdravstvo osvobojeno investicij. Navedli so, da morajo nekateri zavodi in novomeška bolnišnica plačevati visoke anuitete. Boj za sredstva povzroča, da se morajo zdravstveni delavci ukvarjati z vsem drugim prej kot s svojim poklicem.

Občinske skupščine morajo vedeti

Take in podobne pripombe so se slišale med pogovorom o kritju primanjkljaja v skladu zdravstvenega zavarovanja. Sklad je postal na listi zdravstvenega zavarovanja nov pacient, ki ga je treba zdraviti. Zdjaj je v hudi krizi. Če pa, da ga tisti, ki so mu dali diagnozo — udeleženci seje — ne bodo sposobni dokončno pozdraviti.

Predlagali so, da bi o tem obvestili tudi občinske skupščine, naj bi prevzele del bremena nase, saj so tako malo prispevale že za samo zdravstveno preventivo. Ne nazadnje so o tem dolžne razmišljati delovne organizacije in razpravljati zlasti, kakšne ukrepe morajo sprejeti, da bo imelo zdravstvo z njimi čim manj opraviti.

IVAN ZORAN

Že zdaj ga opazujejo ...

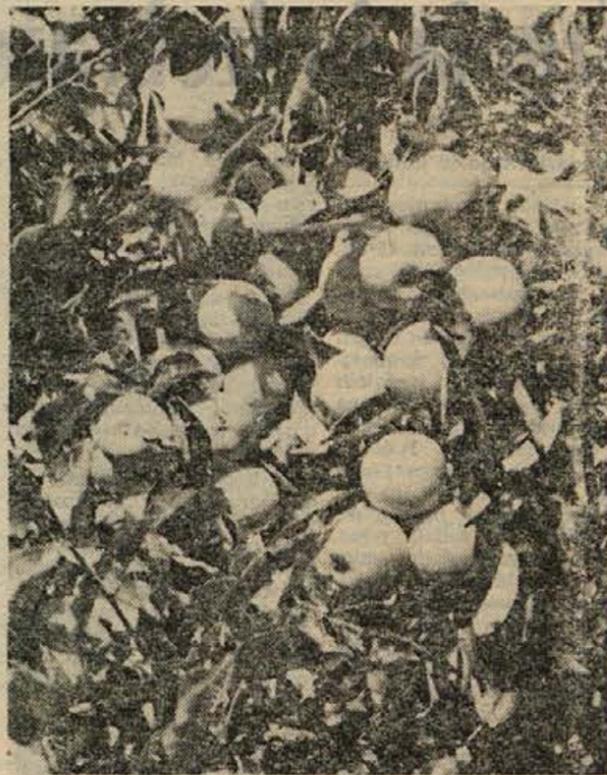
Seje za živino strupenega jesenskega podleska, ki raste na naših slabših travnikih, je iznenada postalo neverjetno iskano zdravilno zelišče. Letos so ga prodali iz Slovenije raznim farmacevtskim tovarnam, posebno v Ameriko, za blizu četrtilijona dolarjev. Cena se je stalno dvigala in je dosegla 7 do 8 tisočakov za kilogram.

Podlesek namreč vsebuje alkaloid kolhicin, ki ima lastnost, da spreminja genetsko osnovo v celicah živih organizmov. Strokovno se ta pojav imenuje poliploidnost.

Ker nabiralec računajo, da bo veliko povpraševanje tudi prihodnje leto, si v Mirenski dolini ljudje ogledujejo mesta, kjer sedaj na jesen raste lina cveti, da jo bodo lahko nabirali prihodnje leto, ne tvegajo pa ga umetno zasejati, ker ga je kot plevel zelo težko spraviti s košenin.

Letos manj izgub

Izgube v delovnih organizacijah novomeške občine so letos za 25 odst. manjše kot lani. V času, ko o tem poročamo, je v delovnih organizacijah novomeške občine za 48 milijonov Sdin izgub. To kaže, da se posledice reforme že močno čutijo pri gospodarjenju.

Jutri bo po koledarju prvi jesenski dan. Po deževnem poletju si želimo tople jeseni, da bodo plodovi dozoreli. Na sliki je cel grozd jabolok v jesenskem soncu na posestvu KZ Krka v Smarju pri Sentjerneju (Foto: P. Miklič)

Komu dati glas?

Prav te dni smo pričali velikemu spopadu med zdravstvom in komunalnimi skupnostmi socialnega zavarovanja. Dejansko je to spopad med dvema predstavnikiškima partnerjema: med zdravstvom, ki je posredno potrošnik denarja, in med socialnim zavarovanjem, ki je distributer. Kregata se, kako odpraviti primanjkljaj. Glasu zavarovanca v tem spopadu ni slišati.

Ze nekaj let nazaj smo v službi socialnega zavarovanja načenjali razne kampanje. Uvajali smo dopolnilne prispevke, »borili« smo se za zmanjšanje števila bolnih itd., toda uspeha ni bilo. Ta boj je ostajal vse preveč pri vrhu: v službi socialnega zavarovanja in v zdravstvu. Zavarovanec kot plačnik in kot potrošnik v tem boju ni sodeloval. Zdjaj pa je tukaj kraj in hiša se tresse.

Lahko drgetamo, saj gre za velike denarje! Za zdravstveno zavarovanje porabimo v SRS vsako leto več, kot znašajo vsi občinski proračuni!

Kaj storiti zdaj, ko so primanjkljaji tu? S kregom med zdravstvom in socialnim zavarovanjem jih ne moremo zmanjšati. Če bomo še naprej iskali rešitve v starem, preživlem sistemu, bo vsak dan slabše!

Rešitev je v zavarovanih. Zavarovanec plačuje prispevek in je hkrati potrošnik zdravstvenih storitev. Dajmo mu torej več samoupravnih pravic v socialnem zavarovanju! Te pravice mu gredo po ustavnem določilu o družbenem upravljanju nad sredstvi, ki so sestavni del osebnih dohodkov! Do zdaj

je imel teh pravic premalo.

Zavarovanci — osnovni plačniki — morajo dobiti večji vpliv na politiko v zdravstvenem zavarovanju. Samo na ta način bomo podrli zid, za katerim se skriva zdravstvo, in naredili konec smotrnejšemu trošenju denarja v zdravstvu.

Zavarovanci pa morajo v komunalni skupnosti socialnega zavarovanja hkrati z bojem za večje samoupravne pravice in za pametnejše trošenje sredstev ustvarjati tudi solidarnost združenih zavarovancev. Po drugi strani spet bo treba poživiti sodelovanje med delovnimi organizacijami in zdravstvom.

To so gesla, s katerimi moramo iti v pripravo na volitve novih samoupravnih organov v službi socialnega zavarovanja. Na vse to moramo pomisliti takrat, ko se bomo odločili, komu dati svoj glas ob teh volitvah!

MILOŠ JAKOPEC

Odstrel čez dve leti

Lovska obora na Smuku obsega 950 ha. Zgrajena je bila lani. V njej goji KGP — gojitveno lovišče »Rog« damjake in divje prašiče. Obora bo predvidoma dosegla planirani stalež divjadi čez dve leti, nakar bodo začeli z rednim odstrelom.

Obora na Smuku je zelo pomemben objekt lovskega turizma. Tuji lovci se namreč čevskem in vsem danes niti ni mogoče ugoditi. Odstrel je razprodan že za leto dni vnaprej. Ko se bo začel v obori redni odstrel, bo lovski turizem prinašal Kočevski občini več deviz.

Sklepe 3. seje dosledno uresničiti!

Skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev v Novem mestu je pooblastila svoj izvršilni odbor, da v celoti uresniči naslednje sklepe 3. skupščinske seje, ki je bila 14. septembra:

1. Izvršilni odbor skupščine ne more mimo ukrepa, da je potrebno za sanacijo primanjkljaja v skladu zdravstvenega zavarovanja delavcev pridobiti v prvi vrsti zdravstveno službo, hkrati pa tudi druge porabnike. Primanjkljaj je potrebno brezpogojno uskladiti z dohodki. Ker je bilo ugotovljeno, da nekatere postavke presega izdatke po finančnem načrtu, na kar ima vpliv le zdravstvena služba, mora zdravstvena služba pri pošiljanju zavarovancev na specialistične preglede drugam najostreje ukrepati. Zdravstvena služba mora prav tako napraviti vse,

da se bo zmanjšala potrošnja zdravil, in bolj paziti pri odrejanju v stalež bolnih.

2. Glede na različno razpravo na seji skupščine predlaga izvršilni odbor, da se izvede njegov sklep, da zdravstvena služba v celoti prevzame del primanjkljaja, in sicer 8,68 odst. sredstev, prejetih v obdobju januar — julij 1966. Pri pogovoru s predstavniki zdravstvenih domov je bilo sprejeto stališče, naj bi omenjeni predlog sprejeli vsi zdravstveni zavodi ne glede na njihovo stanje. Predlog prav tako zajema Splošno bolnišnico, Zavod za zdravstveno varstvo in Komunalni zavod za socialno zavarovanje, za katere veljajo pri sanaciji zneski, sprejeti na posvetu s predstavniki zdravstvenih zavodov. Po mnenju izvršilnega odbora bo možno potrošnjo ustaliti oziroma

jo uskladiti z dohodki le ob enotnih stališčih vseh samoupravnih zdravstvenih organov.

3. Izvršilni odbor predlaga skupščini, naj bi bil prejšnji predlog veljaven le tedaj, če se primanjkljaj ne bi povečal, marveč bi se zmanjšal, sicer bo treba uveljaviti 9. člen pogodbe pri ambulantnih zdravstvenih zavodih, v primeru bolnišnice pa odpoved pogodbe.

4. Izvršilni odbor prav tako predlaga, naj skupščina sklene, da bi s stanjem skladov zdravstvenega zavarovanja seznanili predstavnike občinskih skupščin, sindikalnih svetov in SZDL. Tem predstavnikom je potrebno pojasniti, da je zdravstvena služba v težkem položaju zaradi nelikvidnosti sklada kmečkega zavarovanja, ker za zavarovanje te vrste prispevki niso plačani.

Letos manj medu

Cebelarji na Kočevskem letos niso zadovoljni s pridelkom medu. Deževno in razmeroma hladno vreme poleti je bilo vzrok slabi paši. Tudi jesensko lepo vreme ni moglo nadomestiti zamujenega, zato bodo imeli cebelarji s prezimovanjem čebel več izdatkov kot prejšnja leta. Cene medu so zaradi slabe letine močno poskočile.

V Brežicah 605 prašičkov

V soboto, 17. septembra, so pripeljali na tedenski sejem v Brežicah 605 prašičkov. Prodali so 480 manjših po 900 do 930 din kilogram in 14 večjih po 650—680 din.

V Novem mestu višje cene

Na živinski sejem je bilo 19. septembra pripelanih v Novem mestu 612 prašičev, starih 6 do 12 tednov, in 19 starih 3 do 6 mesecev. Prodanih je bilo vsega 563 prašičev. Mlajši so bili naprodaj po 14.000 do 21.000 Sdin, 3 do 6 mesecev stari pa po 23.000 do 32.000 Sdin. Sejem je bil nekoliko slabši, ker je bil istega dne sejem tudi v Skočjanu, cene pa so se povečale.

Kmetijski nasveti

IZBOR PŠENIČNIH SORT

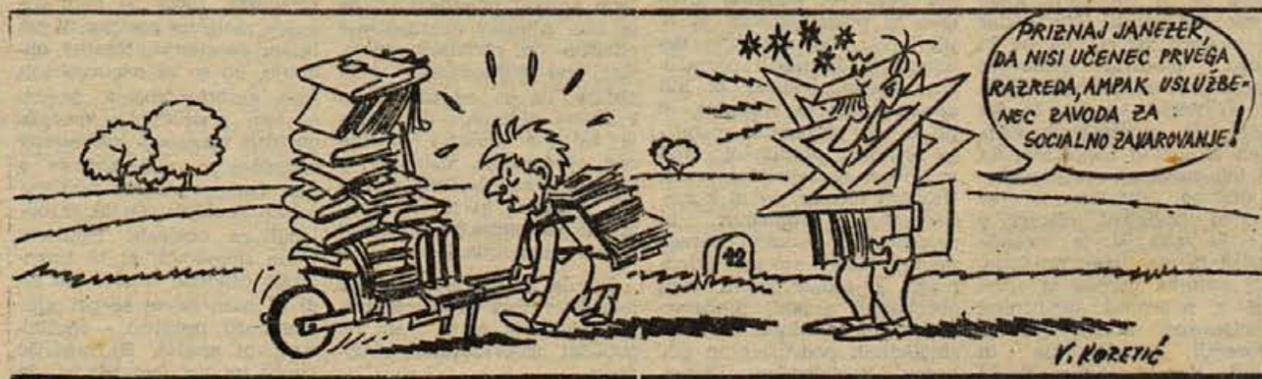
Mimogrede se je preganilo deževno poletje, in že smo pred setvijo ozimnih žit. Letošnja dobra žitna letina v vsej deželi, zajamčene najnižje cene ter slabe izkušnje z vrtninami bodo še povečale zanimanje za setev žit. Naši kraji sicer niso žitorodni v pravem pomenu besede, vendar tudi naša zernja pri žitih ne skopari, če znamo prav stregi zemlji in posevku. Pridelki žit, posebno pšenice, so se v zadnjih letih občutno povečali.

KATERE SORTE pšenice so pri nas najprimernejše? Odgovor ni lahak. Kmetijska znanost pozna danes že na tisoče različnih sort pšenice, ki so razširjene po vsem svetu. Naše stare domače in udomačene sorte so vse retkejše. Primerne so za skromnejše rastne pogoje. Med njimi so: kadolška, plantahofska, profilik, dioseška, beltinska tasilo, bavarska kraljica, U, itd. Večinoma daje zrno teh pšenic kremenčev lom, kar pomeni, da vsebuje veliko beljakovin (vlečca); moka iz nje se dá dobro gnesti in daje dober kruh ter pecivo. Njihova slaba lastnost pa je, da pri njih z močnim gnojenjem ne moremo toliko povečati pridelkov, kolikor jih lahko pri novejših sortah, med katerimi smo najprej poznali italijanske. Te sorte so intenzivnejše, dajo večje pridelke, njihovo zrno pa je po kakovosti slabše za peko, vsebuje več škroba, kar spoznamo po tem, da ima zrno moknat lom. Ker so nižje rasti in imajo trdnjšo slamo, močno gnojenje z dušikom pri njih ne povzroča poleganja. Tudi med kmetovalci so že udomačena njihova imena (čeprav še pogosto pravijo »ta bela«, »ta rdeča«): produttore, san pastore, leonardo, funone itd. Razen njih pa poznajo tudi francosko sorto étoile de Choisy.

Ker je večina teh sort iz toplejših krajev, ne prenašajo najbolje mraza, zato smo pri nas v zadnjem času začeli uvajati domače in ruske intenzivne sorte. Ruska sorta bezostaja je letos dala v Vojvodini rekordne pridelke. Ta čas pa so v Rusiji vzgojili še boljše sorte. Tudi pri nas je že znana njihova mironovskaja, bela resnica z rjavim zrnjem. Posekala je vse sorte doslej. Tudi domače novovzgojene sorte po pridelku in kvaliteti že dosegajo znano sorto produttore, hkrati pa so bolj odporne proti vremenskim nepravilnostem.

NAJ NAVEDEMO še lanske ugotovitve ljubljanskega kmetijskega inštituta. 23. novejših sort je preizkusil po vsej Sloveniji, med drugim tudi na Grnu. Ugotovljeno je bilo, da je étoile de Choisy po rodnosti sicer med najboljšimi, preveč pa je občutljiva za listno pegavost. Tudi bezostaja daje v Sloveniji lepe pridelke, ni pa dovolj odporna proti pepelasti plesni, sorta san pastore pa ni odporna proti mrazu. Med doma vzgojenimi intenzivnimi sortami se je posebno obnesla sorta ST. 6011 G, vzgojena v Staršah na Stajerskem, med tujimi sortami pa je bila najboljša ruska sorta mironovskaja 808, ki je v poskusch dala zelo velik in lep pridelok.

KLOPOTEC

V. KORETIČ

Vzgoja in izobraževanje - skupna in odgovorna skrb

(Nadaljevanje in konec)

V skladi izobraževalnih skupnosti naj bi se po osnutku zakona zbiralo tudi 75 odstotkov amortizacijskih sredstev od nepremičnih izobraževalnih zavodov. Ta sredstva bi se sicer vodila na posebnem računu po posameznih izobraževalno - vzgojnih zavodih, uporabljala bi se pa za kredite za nove gradnje in večja popravila. Tudi ob tem predlogu osnutka imajo šole svoje ugovore in pripombe. Sredstva naj bi se ne zbirala pri velikih regionalnih izobraževalnih skupnostih, ker bi bila potem vse preveč odmaknjena odločanju samoupravljanja v občinskih mejah, drugi prigovor pa je ta, da je 25 odst. amortizacijskih sredstev od nepremičnin, kolikor bi jih ostalo šolskim zavodom, vse kakor premalo za najnujnejše vzdrževanje celo tistih stavb, ki so še do neke mere ohranjene, še slabše pa bi se ob tem odstotku godilo močno poškodovanim in precej dotrajanim šolskim poslopjem. Najmanjše in odobravanje kreditov za manjša vzdrževalna in adaptacijska dela bi bilo najbrž zamudno in neuspešno, dostikrat pa povezano tudi z nevoljo, saj bo vedno dosti več proslincev, kot pa bo na voljo denarnih sredstev.

Kakor so številne pripombe k osnutku zakona glede zbiranja sredstev, jih tudi glede organizacije izobraževalnih skupnosti ne manjka. Živahne razprave o tem problemu je sprožil predlagatelj osnutka sam s tem, ko nam je postregel z več variantami o organizaciji izobraževalnih skupnosti in o obsegu njihove dejavnosti. Osutek predvideva republiško izobraževalno skupnost, ob njej pa alternativno še tele izobraževalne skupnosti:

1. štiri regionalne izobraževalne skupnosti s sedežem v Ljubljani, Mariboru, Celju in Kopru
2. osem regionalnih izobraževalnih skupnosti s središči

v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kopru, Murški Soboti, Novem mestu, Kranju in v Ravnah na Koroškem

3. izobraževalne skupnosti v vsaki občini.

Obseg dejavnosti in s tem zvezano financiranje pa naj bi se po predlogu zakona delilo med republiko in alternativno naštetimi tremi variantami regionalnih zavodov po enem od naslednjih predlogov:

1. Republiška izobraževalna skupnost naj bi financirala visokošolske zavode, regionalne izobraževalne skupnosti pa vse ostale vzgojne in izobraževalne zavode.

2. Regionalne izobraževalne skupnosti naj bi financirale vse šolstvo na svojem območju, vključno tudi visokošolske zavode.

3. Regionalne skupnosti naj bi financirale na svojem področju le vzgojne zavode (otroške vrtce) in osnovne ne šole; drugostopenjske, višje in visoke šole pa republiška izobraževalna skupnost.

4. Občinske skupnosti naj bi v mejah občine financirale vzgojne zavode (otroške vrtce) in osnovne šole; drugostopenjske, višje in visokošolske pa republiška izobraževalna skupnost.

Kljub štirim predloženim rešitvam financiranja izobraževalne dejavnosti se mi zdi, da sta največ pozornosti pritegnili le tretja in četrta varianta, vsaj iz dosedanjih razprav je tako mogoče sklepati. Razen teh štirih v osnutku predlaganih rešitev pa je v razpravah bilo mogoče zaslediti tudi sugestije, da naj bi celotno vzgojno-izobraževalno delo v republiki - torej od slednjega otroškega vrtca do fakultete - financirala republika. Te sugestije srečamo tako pri prosvetnih delavcih kot pri zastopnikih občin in tudi pri posameznikih v republiških krogih, pri vsakem pa imajo ti predlogi ob precej podobnih utemeljitvah dokaj različno ozadje.

II.

Katera vprašanja v osnutku omenjenega zakona bi morala biti deležna največje pozornosti v razpravi - in tudi pomoči javnosti?

Menim, da sta najpomembnejši vprašanja v osnutku zakona, kaj in kako bomo financirali. Pojma izobraževanje in vzgoja sta tako široka, da se bo marsikatera institucija ali organizacija, ki je zakonodajalec sploh ni imel v mislih, čutila upravičena dobiti sredstva iz skladov izobraževalnih skupnosti. Izobražujejo npr. tudi delavske univerze, vzgajajo različni domovi, izobražuje in vzgaja televizija, radio, šolski film, pedagoški strokovni tisk itd. Vseh teh oblik izobraževanja in vzgoje pa zakonodajalec nima v mislih, ko našteva, kaj naj bi financirale izobraževalne skupnosti. Tu je vsekakor potrebna jasnost pred sprejetjem zakona, in če naštetih vzgojno - izobraževalnih dejavnosti ne nameravamo financirati iz skladov izobraževalnih skupnosti, jim je treba zagotoviti drug vir financiranja.

Se obsežnejše in pomembnejše pa je vprašanje, kako bomo financirali. Saj vendar ni mogoče verjeti, da ne bi mogli ugotoviti osnovnih normativov za izračun, kolikšni so realni stroški za šolanje na posameznih stopnjah in vrstah šol. Kaže, da se teh vprašanj vse predolge izogibamo, skratka, da se bojimo pogledati resnici v oči. Le tako si je mogoče razlagati, da nam predlagatelj osnutka zakona ni opremil z nobenimi številčnimi pokazovalci, kolikšno nas v Sloveniji izobraževanje in vzgoja stane. Menim, da bi

takšni pokazovalci mnogo pomagali tako prosvetnim delavcem, kakor občinskim skupščinam pri razpravljanju o tem, koliko in kje naj se formirajo izobraževalne skupnosti. Če bi imeli na voljo takšne podatke, bi kazalo potem iskati po občinah in v republiki možnosti, da bi osnovno vzgojno - izobraževalno dejavnost financirali vsendarle iz obveznih stabilnih virov. Ravno v tem pa vidijo vsi naši prosvetni delavci smisel novega zakona in prav to so od njega pričakovali.

Če nam takšnih podatkov ni oskrbel republiški sekretariat za prosveto in kulturo, bi to pomanjkljivost delno odpravili na ta način, da bi si jih izdelale naše občine same. Občinam ne bi bilo ravno težko ugotoviti, kolikšna sredstva potrebujejo šole v njihovih mejah. Prav tako bi občine lahko ocenile, ali te potrebe lahko financirajo iz obveznih stabilnih virov oz. kolikšna sredstva bi primanjkovala in bi jih torej bilo potrebno dopolniti iz občinskih proračunov. Takšni podatki bi bili koristni tudi za razprave, ki jih o teh problemih prireja občinski sindikalni svet in odbori Socialistične zveze. Nasploš menim, da bi k razčiščevanju problemov in nejasnosti v osnutku novega zakona lahko mnogo pripomogli s sodelovanjem med občinskimi organi, predstavniki izobraževalnih zavodov, sindikalnih podružnic in odborov Socialistične zveze.

Slabo utemeljena mnenja posameznikov ne bodo dosti prispevala h korekturi osnutka novega zakona in so bolj ugibanja v prazno, kot pa pot k uspešni rešitvi problemov. Spričo teh dejstev je torej razumljivo, da se v tisku sicer bolj skromno, v

medsebojnih diskusijah pa precej številno pojavljajo popolnoma nasprotujoča si mnenja o formiranju izobraževalnih skupnosti. Nekateri zagovarjajo samo eno, republiško izobraževalno skupnost, drugi pa jo hočejo imeti v vsaki občini.

III.

Kako ste v treh spodnjeposavskih občinah doslej razpravljali o osnutku novega zakona? Kaj izstopa v dosedanjih srečanjih prosvetnih delavcev, ki so že obdelali osutek?

Dopustniški tedni v juliju in v začetku avgusta so bili krivi, da tudi pri nas prosvetni delavci in predstavniki občin ter organizacij v tem času niso razpravljali o osnutku novega zakona. Šele konec avgusta in prve septembrske dni je prišlo do živahnih razprav. Zavod za prosvetno-pedagoško službo za spodnjeposavske občine je sklical zborovanje ravnateljev vseh vzgojno-izobraževalnih zavodov, na katerem so vsestransko razpravljali o osnutku novega zakona. Sindikat družbenih služb v brežiški občini je sklical podobno zborovanje za vse prosvetne delavce. Pri zborovanju je bil navzoč predstavnik republiškega sindikata družbenih služb tov. Geza Čahuk. Predstavniki občinske skupščine v Brežicah so se o osnutku zakona pogovarjali z ravnatelji šol v občini, v Krškem je za pravno poskrbela Socialistična zveza. Mnenja na teh razpravah pa so bila dokaj različ-

Nekateri so v naših razpravah bili mnenja, da je to mogoče doseči tudi v občinskih izobraževalnih skupnostih, ki bi financirale samo otroške vrtce in osnovne šole. Republiški prosvetni organi naj bi s pomočjo široke javne strokovne razprave izoblikovali za vso republiko veljavne normative za nagrajevanje. Na osnovi takšnih normativov naj bi vse občine v Sloveniji financirale osnovnošolsko izobraževanje iz stabilnih virov, le večja vzdrževalna in investicijska dela naj bi financirali iz proračuna. Le v primerih, kjer občine resnično ne bi mogle zbrati sredstev za financiranje osnovnega šolstva na osnovi republiških normativov, naj bi takim občinam pomagala z dotacijami republiška izobraževalna skupnost s sredstvi iz svojega izravnalnega fonda. Zdi se mi, da je o tem predlogu vsekakor še vredno razmišljati in razpravljati, ker ima

samo v takšni rešitvi vidimo največje jamstvo za uveljavljanje in poglobljanje samoupravnih procesov. Takšna rešitev pomeni torej zaupnico našim prosvetnim delavcem na področju samouprave.

Malo je bilo pri nas zagovornikov bodisi večjih ali manjših regionalnih izobraževalnih skupnosti. Odklanjajo jih v glavnem iz upravičene bojazni, da se bo pri njih razraščal vse številnejši administrativni in strokovni aparat, predvsem pa iz nezaupanja, da bi takšna rešitev lahko zagotavljala razvoj samouprave.

Iz vsega povedanega je jasno, da smo se v spodnjeposavskih občinah z enakim zanimanjem kot drugod v Sloveniji lotili razprave o osnutku novega zakona. Najbrž se ne motim, če trdim, da so naše razprave bile naj-

bližje teje rešitvi: republiška izobraževalna skupnost naj financira vse drugostopenjsko, posebno, višje in visoko šolstvo; občinske izobraževalne skupnosti pa osnovno šolstvo in otroške vrtce.

Prosim vse, kateri se ne strinjajo s to rešitvijo, da svoje argumentirane pripombe pošljejo pravočasno komisiji pri sekretariatu za prosveto in kulturo. Na nobenem naštetih zborovanjih in razpravah se namreč niso odločili poslati komisiji kakršnekoli pripombe in predloge. Seveda ni mogoče pričakovati, da bi lahko celo vrsto v razpravah izrečenih mnenj posredovali prosvetno-kulturnemu zboru skupščine poslanci iz prizadetih občin. Ti lahko v skupščini zastopajo najbolj množično podporo in sprejete predloge v svoji občini.

IV.

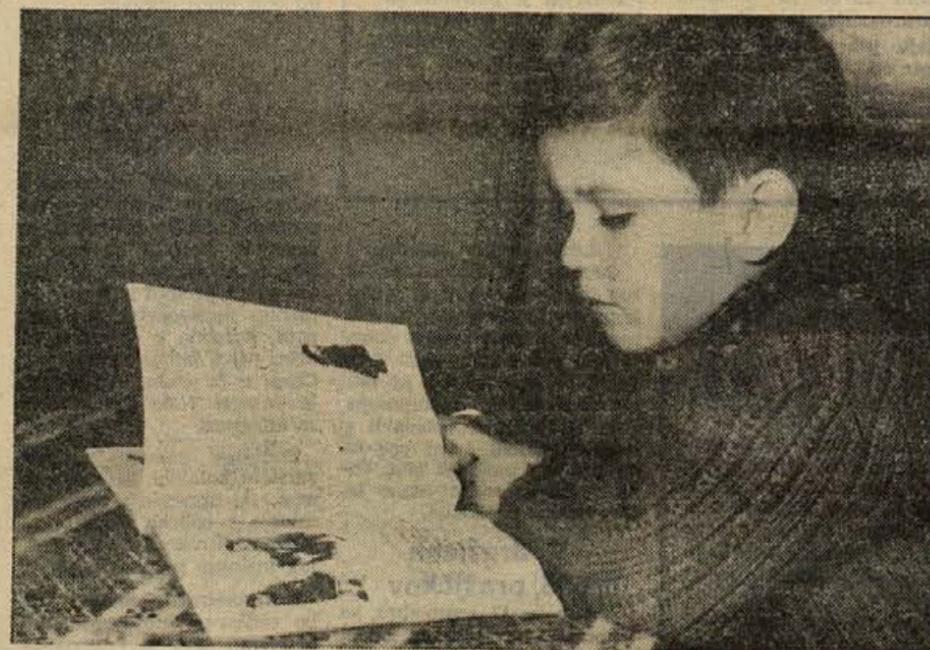
Povsod naletimo na opazke, da republiško gradivo za javno razpravo nima podatkov o tem, kako smo doslej dajali za izobraževanje in vzgojo oz. predvsem: koliko smo dajali, zaradi česar tudi ni pregleda nad realnimi potrebami in možnostmi za to področje. Kaj meniš o tem in kako ste v vaših treh občinah zajeli ta pregled potreb?

Deloma sem na to odgovoril že pri drugem vprašanju, razen tega pa vsebina vprašanja ne ustreza več popolnoma dogajanju minulih dni. Resda republiško gradivo še vse do danes za javno razpravo ni dalo podatkov, ki jih omenjate v vprašanju, imel pa je te dni tak-

od gospodarskih organizacij. Ob takšnih ugotovitvah smo upravičeno zaskrbljeni nad usodo našega šolstva v novem sistemu financiranja.

Ali bo torej novemu zakonu uspelo zagotoviti deklarirano stabilnost virov, nemočno delo izobraževalnih ustanov ter pospešene procese samoupravljanja tudi na tem področju družbenih dejavnosti, to so vprašanja, o katerih te dni vedno bolj živahno razpravljajo naši prosvetni delavci.

Nedvomno pa bo koristno, da prosvetne delavce pri njihovem razpravljanju o tem pomembnem zakonskem osnutku podpre v prihodnjih tednih vsa naša javnost, saj jo ti problemi prav gotovo zadevajo v živo.

Polde Grahek: SPOZNAVANJE SVETA

V Krškem za eno skupnost

Učiteljski kolektiv osnovne šole v Krškem je na prvi konferenci obravnaval predlog zakona o financiranju izobraževanja in predlagal v Sloveniji le eno izobraževalno skupnost. To naj bi zagotovilo enotno šolo in enotna merila za delitev finančnih sredstev.

Prosvetni delavci v Krškem so nadalje predlagali, naj pristojni organi še pred sprejetjem zakona ocenijo vrednost dela, ki ga mora opraviti prosvetni delavec. V osnutku zakona je po njihovem mnenju napačno predvsem to, da sestavljavci niso vzeli za izhodišče vrednosti učiteljevega dela.

Trebnje: na sestanku s šolniki brez predlogov

V Trebnjem, kjer je ena izmed treh sindikalnih podružnic prosvetnih delavcev v trebanjski občini, so razpravljali o osnutku novega zakona o financiranju izobraževanja v sredo, 14. septembra. Posvet je vodil predsednik republiškega odbora sindikata prosvetnih delavcev Marjan Jenko. Čeprav se je sestanka udeležila večina šolnikov, le-ti niso dali novih predlogov o bistvenih stvareh novega sistema financiranja izobraževanja. Na občinskem sindikalnem svetu zato smatrajo, naj bi v drugih dveh sindikalnih podružnicah, to je na Mirni in v Mokronogu, o stvareh skupno razpravljali, ko bo izšel predlog zakona, ki bo vseboval tudi številne podatke o dosedanjih in bodočih virih financiranja.

šne podatke na voljo zakonodajni odbor skupščine SRS. Vendar so bili ti podatki kaj malo spodbudni.

Iz obveznih torej stabilnih virov bi namreč po teh računih lahko zadovoljevale regionalne skupnosti komaj tri četrtine realnih potreb za osnovno izobraževalno dejavnost. Manjkala bi torej ena četrtina sredstev za osnovno izobraževalno dejavnost, za adaptacije in moderniziranje šolskih poslopj, za preskrbo in prevoz otrok. Vse to so lokalni, občinski problemi, ki jih uspešno lahko rešuje le občina oz. njena izobraževalna skupnost, nikakor pa ne republika. Sicer pa nam dokazov za to ne manjka. V obdobju desetletju, torej v nedolgi dobi, ko so osnovno šolstvo skrbele občine, je bil na tem področju v mnogih občinah zaznaven razveseljiv napredek in marsikje so v tem času zrasla res sodobna šolska poslopja. Če bi se odločili za občinske izobraževalne skupnosti, ki bi financirale osnovno šolstvo, se tudi ni bati, da bi se pri njih razmnožil upravno - administrativni aparat. Najvažnejše pa se mi pri tem zdi to, da

Brežiški svet za šolstvo o financiranju izobraževanja

20. septembra je bila v Brežicah skupna seja sveta za šolstvo, prosveto in kulturo ter upravnega odbora sklada za šolstvo. Obravnavali so osutek zakona o financiranju izobraževanja in vzgoje. Pretresli so tudi dosedanje pripombe prosvetnih delavcev in jih strnili v nekaj skupnih dopolnitev. Seji so prisostvovali predstavniki občinske skupščine in družbenih organizacij ter poslanec kulturno-prosvetnega zbora Stanko Škalcar.

na, ponekod tudi premalo izoblikovana in nejasna. Posebno iz vrst starejših učiteljev so bili precej številni zagovorniki samo ene, republiške izobraževalne skupnosti. To so utemeljevali v glavnem s tem, da imamo v vseh šolah v Sloveniji enak učni program, da opravljajo torej enako delo in da je edino pravično, če smo za enako delo tudi po vsej Sloveniji enako nagrajeni. V republiški izobraževalni skupnosti vidijo ti zagovorniki edino jamstvo, da bodo za enako delo dobili enako plačilo. Iz teh mnenj je vsekakor treba doumeti, da je prosvetne delavce v minulih letih najbolj prizadelo to, da je bilo njihovo nagrajevanje odvisno od občinskih meja, torej od gospodarske moči občine, ne pa od obsega in kvalitete njihovega dela. Ker je to kar splošno mnenje vseh prosvetnih delavcev v Sloveniji, nas bodoča zakonodaja ureditev, ki te neenakosti ne bi odpravila, nikakor ne bo zadovoljila.

Seveda pa je vprašanje, ali je rešitev tega problema treba videti res samo v eni republiški izobraževalni skupnosti.

Lamutovi poslednji listi

Spomladi 1962 smo izgubili poeta dolenske krajine, akademskega slikarja Vladimira Lamuta. Brezmejno je ljubil našo deželico in nam zapustil o njej bogato dediščino, polno intimnih, čudežnih lepot. Ohranile so se nam zaradi njegove iskrene ljubezni do rodne kraja, do Dolenjske in njene prelepe Krke. Kaj vse smo izgubili z njim, smo se zavedli šele po njegovi smrti, ko naša pokrajina nima več svojega ustvarjalca in zvestega iskalca resnice. To, česar mu ni moglo dati njegovo Novo mesto, za katerega je dihal in delal z vso strastjo, mu je preteklo soboto dala Kostanjevica na Krki, kateri se je v svojem vse prekratkem življenju prav tako nesebično razdal. V likovnem salonu, ki zasluženost nosi njegovo ime, je Gorjupova galerija odprla razstavo zadnjih umetniških del Vladimira Lamuta.

Večer je tudi tokrat začel v imenu prirediteljev Lado Smrekar, nato pa je o umetniku spregovoril njegov prijatelj, pesnik Severin Sali. Z umetniško besedo Vladoše Simčičeve »A luč je ostala« je bil večer zaključen; pri recitacijah odlomkov iz del Ivana Cankarja je sodeloval tudi Saša Miklavc. Umetnica nam je razen tega z nepozabnim nastopom recitirala tudi pesmi C. Vipotnika, K. Koviča, I. Minattija, T. Pavčka in J. Udoviča.

Pesnik Severin Sali je spregovoril pokojnemu slikarju in prijatelju naslednje besede:

Ne vemo, kaj je življenje, in kaj je smrt... Ne vemo, kaj vse šumi voda in kaj vse poje veter... In ne poznamo skrivnosti pomladi, smisel cvetja in zoreče pesmi jeseni. Toda slutimo, in slutnje so včasih več kot spoznanje. In iščemo. In iskanije je včasih več kot odkritje. In srce ima svoje razloge, ki jih razum ne pozna, kot pravi Pascal. Toda reka buči, reka življenja, in v njenih valovih so odsevi dreves, so odmevi glasov, so cvetovi zvezd, so tojne src in pota naših usod... Morda se spomniš kdaj in nekje takihle misli? Na balkonu, nad tvojo Krko, ob večerih, ko je pod tvojim oknom cve-

tela češnja. Govorila sva jih bolj z molkom kot besedami. Prihajale so s šumenjem vode, z mesečino, vstajale iz knjig, uhajale iz podob, iz barv v tvojem ateljeju, iz mnogih prostorov in časov. Padale so kot obletajoči se listi sveta in življenja. Morda se jih še spominjaš, spremenjen v grudo zemlje, v kristal rudnine, v atome, ki spomladi obarvajo cvet...

In te vidim — čudnega romarja skozi prostor in čas, skozi žalost sveta in lepoto stvar, skozi minljivost, ki jo otme in ujame v trajnost bivanja, lepote in smisla le pero ali struna ali čopič ali dleto. Da, vidim te, čudnega romarja, in se mi zdiš kot

navni japonski poet Tošinar, ki je zapisal:

Ah, res na tej zemlji ni kraja, kjer bi si našel zavetje, pred tegobami žitja... Tudi če šel bi na daljne gore, kamor me kliče moje hrepenenje prastaro, bi odmevala v mojem sluhu večer za večerom otožna žalostinka vrbe ob rodnem potoku...

Romarji skozi prostore in čas, iskalci lepote življenja in smisla sveta, so zvesti. Zvesti kot iskalci biserov v globinah zemlje in sveta. In ti si bil zvest — domači reki in domačim vetrom, ki so šumeli v krošnjah tvoje mladosti. In lovil si podobe naših gričev in drevja in polja in utripe življenja na tem koščku sveta — in polnil si bele liste in platna, da nam razgrneš ta svet svojih doživeti in videnj, tvoj in naš svet, kakor ga je čutilo in sprejemalo tvoje srce...

Jesen je. Pastirski ognji gorijo in tvoja reka šumi. Reka, ki je bila pesem tvoje umetnosti, reka, kamor si šel iskat odrešenje in mir, reka, po kateri je nam neumljivi veter razsul tvoje poslednje liste in barve.

Jesen je nad tvojo deželo. In tvoja reka šumi mimo nas. In zbrani smo tukaj kakor v zavetju, v zoreči jeseni, pred tvojimi zadnjimi listi. Natrosili so nam jih tvoji zadnji dnevi, tvoji jesenski dnevi. Jesen pa je lepota tišine in barv, skrivnost umiranja, ki poraja življenje. Nemara je prav zato v teh tvojih poslednjih listih toliko lepote nekih nadčasovnih spoznanj, lepote podob iz sna in hrepenenja in slutenj, in veličina tragike.

Da, tu smo, pred tvojimi poslednjimi listi. In ti si med nami, ves kot nekoč, in kakor v zadregi, ko moraš sedeti miren pred nami in svojimi poslednjimi listi. Ali res poslednji? Saj bi vendar tako rad prijel za paleto in čopič pa nadaljeval, kar v tisti viharni pomladni noči nisi mogel končati...

To je, kar smo ti nocoj, zbrani ob tvojih poslednjih listih, hoteli povedati. Ne za spomin, saj bi to pomenilo, da je nekaj minilo, temveč za srečanje. Za srečanje s tvojimi slikami, s tvojimi poslednjimi listi. To pa pomeni, da smo se hkrati srečali s teboj kot s človekom in z umetnikom. S prijateljem, ki bi mu tudi tokrat radi znova rekli, da je med nami in naš. In če si odločil paleto in čopič in čeprav si utihnil, slišimo tvoj glas — zveni iz tvojih slik in šumi ga tudi tvoj poslednji listi.

SEVERIN SALI

V imenu hvaležnih Kostanjevčanov in drugih poslušalcev je Vladoše Simčičevi prinesel šopek domači igralec Ladko Kukec (Foto: M. Vesel)

Obetajoča novost v Novem mestu

Kolektiv študijske knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu je prijetno presenetil izid ankete o krajevnem samoprispevku. Kar devetindevetdeset od stotih anketirancev se je odločilo, da bi bilo prav in koristno, če bi dokončno uredili prostore študijske knjižnice. Ta ustanova združuje namreč še ljudsko in pionirsko knjižnico. Študijska knjižnica ima trenutno 120 kvadratnih metrov proste površine za knjižnične potrebe. Toda ti prostori so neuporabni, ker imajo dotrajane stropne in je bivanje v njih nevarno. Te prostore bi takoj nujno potrebovali, ker se je v pionirski knjižnici prijaviло kar 196 otrok za učenje angleškega, nemškega in francoskega jezika. Knjižnica pa nima niti ene-

ga kvadratnega metra površine prostorov za učenje in kolektiv je v velikih skrbeh, kako bo izvedel učenje jezikov za šoloobvezne otroke. Še vedno je v obeh knjižničnih stavbah šest strank in te ovirajo delo knjižnice, tako da ne more razviti novih dejavnosti, ki jih starši žele. Zelo velika želja staršev je, da bi pionirska knjižnica uvedla dopolnilni pouk za tiste otroke, ki jim v šoli predmeti ne gredo najbolje. S tem bi bili starši rešeni skrbi iskanja inštruktorjev, hkrati pa bi bili otroci pod pedagoškim varstvom tudi v urah, ko so sicer pogosto prepuščeni ulici. Pionirska knjižnica bi to dejavnost takoj prevzela, če bi se v najkrajšem času izselila vsaj ena stranka. Prav tako bi raz-

širili prostore pionirske knjižnice, če bi izselili stranke: v izpraznjenih prostorih bi lahko tako bivali učenci, ki nimajo urejenega varstva in se pod knjižničarskim vodstvom učili. Pionirska knjižnica bi bila lahko odprta od sedme zjutraj do devetnajste zvečer. Leta 1965 sta oba zbora občinske skupščine sprejela sklep, da bodo iz knjižničnih prostorov izselili stranke. Kolektiv knjižnice upa, da bo občinska skupščina ta sklep tudi izvršila.

Ideja o razširjeni dejavnosti študijske knjižnice v okviru pionirskega oddelka se je pokazala za zelo dobro, saj je knjižnica zaživela tudi z mladim naraščanjem.

PETER BREŠČAK

VLADO LAMUT: Mlin ob Krki

KRAMLJANJE Z INTARZISTOM CIRILOM PODBEVŠKOM

„Kmetija umira“

V likovnem življenju Novega mesta gre Cirilo Podbevšek posebno mesto. Posebno zato, ker je edini tvorni likovni ustvarjalec v Novem mestu in tudi zato, ker je način njegovega likovnega izražanja nevsakdanji. Intarzijski način Podbevškove umetniške izpovedi, na Slovenskem skorajda ni več prisotna. Podbevšek ima za seboj dve razstavi, v Dolenjskem muzeju in v Metliki. Trenutno so njegove intarzijske pri njem doma. Čaka na novo razstavo, ne ve pa še, kje jo bo imel. Razumljivo je, da bo moral priti do ali ono delo, če bo hotel še naprej umetniško delovati, toda kadar pomislim na njegov odnos do dela in slik, do lesa, ki ga je oživel, se mi zdi to dokaj dvomljivo. Podbevšek intarzist ni »zunanji« umetnik, ni pristaš lažumetniških klik, ampak ustvarjalec, ki oživlja les in ustvarja to, kar čuti, kar vidi in kar ga vznemirja.

Predmet njegovih upodabljanj je Dolenjska. Njegova dela se zde na pogled upodobitev folklornih motivov, to-

da podtekst je drugačen. V začetku maja je začel Podbevšek z intarzijsko Kmetijo propada. Dolenjska hiša je prislonska na hribovc, stesana bruna je načel veter in dež, stopnišče je vegasto in tako, da kar slišiš škripajoče korake starcev, ki so ostali na domu. V daljavi je polje in gozd. Ob hiši je drevo, ki je tako priljubljen Podbevškov motiv. In tudi motiv oziroma simbol slovenskih ekspresionistov dvajsetih let.

»Tako je marsikje na vasi,« pravi Podbevšek. »S to sliko nisem hotel prikazati samo tipične dolenske kmetije, ampak tudi domove, ki umirajo. Mladi so odšli v mesto, hočejo se avtomobilizirati, modernizirati, ne spomnijo pa se, da bi bilo treba modernizirati zemljo. Tako se polomijo stopnice, strop se udre, z okna odpade naprej steklo, potem se okvir povesti. Potem ga zabijejo z desko in pot pred hišo propada kot dom sam.«

Božidar Jakac je Podbevškovo svetoval, naj bi se lotil motivov Novega mesta. Nje-

Vladimir Štoviček povabljen v Paris

25. septembra bodo zaprli uspelo razstavo plaket in platič Vladimirja Štovička v krški Galeriji. Med 8000 obiskovalci je od 25. junija do 25. septembra obiskalo razstavo tudi precej tučev iz Amerike Japonske, Avstrije, Nemčije, Italije in verjetno še iz katere druge dežele. V knjigi vtisov najdemo več vrst pisav in jezikov.

Zelo znana galerija Mona Liza iz Pariza je povabila umetnika na razstavo njegovih del. Poleg tega je Vladimir Štoviček prejel številna vabila iz ožje in širše domovine. Že 3. oktobra bo razstavljal v Celju.

Lep življenjski jubilej

Te dni je praznovala v Ljubljani devetdesetletnico življenja upok. učiteljica Mici Račičeva, ki je službovala precej let v Boštanju ob Savi, kjer ima mnogo hvaležnih učencev in prijateljev, ki ji želijo še vrsto zdravih let in jo lepo pozdravljajo.

„Kup nenavadnih, presenetljivih stvari“

Laskavo priznanje akad. slikarja Marijana Tršarja Kostanjevici in Lamutovemu razstavišču — Govor ob otvoritvi Jarmove in Tršarjeve razstave

Spoštovani ljubitelji umetnosti!

Morebiti se bo zdelo malo nenavadno, da umetnik sam govori o svojem delu in o delu svojega kolega. Toda mislim, da je v tej vaši Kostanjevici kup nenavadnih, presenetljivih stvari, ki opravičujejo tudi to malo presenečenje in nenavadnost. Predvsem mislim, da razstavi prostor, kot je Lamutova galerija. Ni ne vem kako razsežna, toda dovolj velika za lepe, dosledno izbrane razstave. Po drugi strani mislim, da niti v Ljubljani nimamo dostikrat prilike videti tako številno in hvaležno občinstvo. Zanimanje za umetniške razstave je v Kostanjevici tolikšno, da nas razstavljalce navdaja z željo, da priti sem; in še več, s hvaležnostjo za prijetni občutek, da ne razstavljam samo zaradi sebe, ampak da s tem širim spoznanja o likovni umetnosti v širke kroge občinstva.

V nekaj besedah bi vam želel čim bolj približati najina razstava. Jarna dela — kiparske stvaritve tovarisa Jarca in svoje grafike. Na prvi videz je med nama stila velika razlika. Predvsem je Jarm figurativni, torej upodablja človeške oblike in figure, ki jih veže v kompozicije — v dvojnino ali celo množino — moja grafika pa ni figurativna. Vzlic temu je med nama izrazna podobnost. Opazili boste, da je pri obeh očitna posebna ekspresivna poudarjenost. In dasiravno oba črpava motive iz narave, nama leta ni togi imperativ, da bi jo bilo treba fotografsko posnemati. Narava nama je zgolj vir navdiha, daje nama le pobudo za samosvoje likovne realizacije. S primerjavo

bi lahko rekel: naravo gledava kot bogat trg, kjer si izbereš le tisto, kar ti je najbolj pri srcu; kar se ti zdi, da je najprimernejše in najrododnejše tvojemu iskanju.

Če se ustavimo ob Jarmovih kipi, vidimo, da predstavlja zelo ekspresivne, pohudovljene oblike, nekaj postav in torzov; skratka, vsi njegovi kipi nosijo v sebi še razpoznavne značilnosti človeških postav in obrazov; hkrati pa opazimo, da so močno preoblikovani, podrejeni novim razmeram, ki se tu bolj, tam manj oddaljujejo od naravne predloge. In prav v teh ekspresivno poudarjenih razmerjih tiči izraz Jarmove umetniške izpovedi, njemu lastno doživetje človeka. Opozoril bi še, da je Jarm eden naših redkih kiparjev, ki dosledno z veliko ljubeznijo sekajo in dolbejo svoje umetniške zamisli v les. Že dokaj časa Slovenci nismo imeli kiparja, ki bi tako zavestno iskal lesu primerne oblike. Tej njegovi značil-

nosti lahko sledimo od računskih bolj pripravljenih obrazov pa do zadnjih, rekli bi že, nepopolnostenih; pri teh podreja svoje domisljive oblike abstrakci, kladi izbranskega lesa. Jarm si je že začrtal pot, ki mu obeta v bodočnosti še večjo likovno izčiščenost.

Tudi meni je vir in iskanja navdiha narava. Morda ste opazili, da kaže večina razstavljenih grafik motive iz Vršarja pri Poreču. Res sem našel predloge zanje v tem istrskem mestecu, nisem pa hotel poustvariti njegove fotografske podobe. Zanimali so me samo nekateri elementi, ki so tipični za istrsko okolje. To je na primer rozeta, kopica sena, zamrežena odprtina, panorama mesteca ali svet preprosti red zidovja ali osamel kamnite stopnice. Iz takih delok sem skušal ustvariti novo podobo, ki naj bi bila likovno urejena in estetsko učinkovita. Želel bi, da bi tudi gledalci našli v njej vsaj nekaj močnega doživljanja, čeprav kajpak ni, kot bi morda kdo pričakoval, zrcalna podoba Vršarja.

Se nekaj besed o uporabljenih tehnikah. Za Jarca sem že omenil, da dela kipe iz lesa. S seklino in z dletom izvabla iz lesene klade lesu primerne, trde, reke bi lahko, troke podobne Tehnika mojih grafik je mešana. Uporabljam sem jedkanico, jo izpopolnim s kovinskimi skoklaži s spaklalom pritrjenimi ploščicami na osnovni cinkovi plošči.

Upam, da bo teh nekaj besed o razstavljenih kipi in grafikah pripomoglo gledalcem do lažjega umevanja najinih stvaritev.

MARIJAN TRŠAR

Anketa brežiške radijske postaje

Uredništvo radia Brežice je ob koncu avgusta svojim poslušalcem razdelilo 500 anketnih listov z namenom, da bi dobilo kar največ pripomb in predlogov. Do roka je odgovorilo 126 poslušalcev. Po analizi ankete je radijski programski svet sklenil uvesti v jesenskem času ob petkih novo oddajo.

Napredna proizvodna misel odpira prihodnost brežiški tovarni pohištva

»Začeli smo s prepričanjem, da imamo ogromno notranjih rezerv, in računali, da bomo nadomestili izgubo pri izvozu z boljšo organizacijo dela, z razumnejšo porabo materiala in zmanjšanjem delovnega časa – Pot do izboljšav je bila težka in izredno problematična – Ko smo vrnili tovarni dober glas, je šlo mnogo lažje.«

Vsak kolektiv, za katerega beseda reforma ne pomeni samo frazo, ampak resno prelomnico v gospodarjenju, zasluži pozornost, in prav je, da ga predstavimo.

V brežiški občini je že dalj časa v središču zanimanja Tovarna pohištva, ki pogumno koraka iz zagate, čeprav je še januarja kazalo, da se ne bo več mogla izkoptati iz težav, ki so jo dušile na vsakem koraku. Zaloge so se kopičile, tržišče ni bilo dovolj raziskano ne doma ne v tujini, grozil je popoln polom.

Zdaj, ko je najbolj kritični čas mimo, ko se je kolektiv postavil na lastne noge, smo želeli zvedeti, kako daleč je napredoval, kakšne spremembe je doživel in kakšno prihodnost si obeta. V nadaljevanju sestavka preberite odgovore, ki nam jih je pripravil direktor tovarne inž. Janez Jerman.

Vprašanje: Kaj ste ukrenili, da bi pocenili proizvodnjo, zmanjšali izgube in se znebili neprodanih zalog?

Odgovor: Sanacija podjetja se je začela postopoma v marcu letos, tako, da je bila ustvarjena proizvodnja na zalogo za domači trg. Začeli smo iskati zunanja tržišča in pridobiti nova naročila za izvoz. Tako smo 1. marca začeli delati samo za izvoz, čeprav so računski pokazali 3 do 15 odst. izgube pri posameznih izdelkih.

V prepričanju, da imamo ogromno notranjih rezerv in zelo primitivno proizvodnjo brez mehanizacije in sodobnih strojev, smo računali, da bomo krili izgubo z boljšo organizacijo dela, z manjšo in razumnejšo porabo materiala, z zmanjšanjem delovnega časa, z nabavo boljših in cenejših materialov, s tehničnim izboljšanjem delovnega procesa ali vsaj posameznih delovnih faz in operacij.

Glavna akcija je bila usmerjena na pridobivanje čim večjega števila naročil s kratkimi dobavnimi roki, ki bi silili kolektiv k večji prizadevnosti pri delu. Ko smo z naročili zapolnili proizvodnjo za prva dva meseca, smo začeli iskati perspektivnejša naročila za daljšo dobo in poskušali z vsemi sredstvi doseči povečanje proizvodnje.

To drugo nam je le deloma uspelo, ker organizacija proizvodnje in posamezne službe temu niso bile dorasle. Zavirala nas je tudi nova delovna sila, ki smo jo šele pričevali in ni dala od sebe pričakovane učinka. Proizvodnja pa kljub temu raste mesec za mesecem, kar nam sprti dokazujejo zbrani podatki.

Zaradi izredno velikih zalog za domači trg, napravljenih konec lanskega leta in v prvih dveh letošnjih mesecih, smo usmerili vse sile v iskanje tržišča. Analizirali smo trg po vsej Jugoslaviji in ugotovili, da bomo del proizvodov lahko prodali po normalnih cenah, drugi del pa le, če znižamo cene za 20 in več odst. Drugače se ne bi mogli znebiti nekurantnih izdelkov, ki so že nekaj časa bremenili podjetje z visokimi obrestmi na kredite za te zaloge.

Enako smo napravili tudi z izdelki za izvoz, ki so že lani obležali v skladiščih na Reki. Del smo odprodali v tujino po močno znižanih cenah, del pa smo ponudili domačemu tržišču.

Vprašanje: Kako so se odzvali spremembam ljudje, dotlej vajeni obrtniške miselnosti in počasnega proizvodnega ritma?

Odgovor: Pot do izboljšav je bila izredno težka. Treba je bilo odločno prenehati z dotlednjim stihajskim in tipično obrtno proizvodnjo. Te spremembe smo uveljavljali postopoma.

Najprej je bilo treba določiti kolektiv, da je dela dovolj, in kljub majhni storilnosti povečati povprečje osebnih dohodkov od 450 N din na 620 N din. To je dobro vplivalo na prizadevnost in povečanje produktivnosti. Ljudje so dobili občutek, da to ni samo trenutna konjunktura, kakršnih je kolektiv preživel že nekaj, ampak resno in trajnejše izboljšanje. Temu prepričanju je pripomoglo zlasti vključevanje nove delovne sile od aprila dalje.

Kakor hitro se je po bližnji in daljni okolici razširil glas, da gre v Tovarno pohištva na bolje in da sprejemajo na delo nove ljudi z zadovoljivimi osebnimi dohodki, se je število novih prostilcev za zaposlitev stalno večalo.

Tako stanje je omogočilo učvrstitev obstoječe delovne sile, zaostrovanje discipline, odgovornosti, reda in kvalitete ter požrtvovalnosti za ponoven dvig podjetja. Pri tem so odpadli taki, ki tega niso mogli, in tisti, ki niso hoteli prispevati svojega deleža k izboljšanju.

Veliko povpraševanje po delu je spodbujalo zaposlene k večji prizadevnosti, pri novi delovni sili pa nam je taka miselnost omogočila temeljito izbiro. Novi tempo proizvodnje je marsikoga izločil, na njegovo mesto pa je stopil drug.

Vprašanje: Kako si utirate pot na zunanja tržišča in ali že dosegate svetovne cene?

Odgovor: Pot na zunanja tržišča si utiramo na več načinov. Izvozna podjetja, ki nam posredujejo prodajo naših izdelkov v tujini, priganjamo, da nam pošljejo čim več izvoznih pogodb.

V tovarni smo skrajno zostrili odgovornost za kakovost izdelkov in tako prepričali reklamacije ter z njimi milijonsko škodo za podjetje. Na ta način si pridobivamo pri tujih kupcih boljše glas in hkrati večja naročila.

Na vse načine smo si prizadevali, da smo dosegli zunanjo trgovinsko registracijo in postali samostojen izvoznik. Sedaj lahko navezujemo s kupci neposredne stike in sklepamo z njimi kooperacijske pogodbe, kar izredno izboljšuje in poenostavlja poslovne odnose. Zunanje tržišče skušamo razširiti brez posrednikov, kar pomeni občuten prihranek, saj nam ni treba več odšteti odstotke posrednikom.

Svetovnih cen še ne dosegamo, kar velja tudi za drugo pohištveno industrijo. Proizvajamo na ekstenzivni način predvsem s fizično delovno silo, nimamo sodobnih strojev in vse mehanizacije, kot jo imajo tovrstna podjetja v tujih državah.

Zato vlagamo vse napore v ustvarjanje lastnih skladov in deviznih sredstev, da bi mo-

dernizirali proizvodni proces, s tem znižali proizvodne stroške in šele potem lahko konkurirali istovrstnim podjetjem v tujini.

Prepričani smo, da je naš kolektiv v sedanjem sestavu in ob primerni modernizaciji proizvodnje ter tehnološkega procesa zmožen konkurirati vsakemu podjetju v tujini, ker je naš delavec prizadeven in bister.

Vprašanje: Vaša tovarna ima samo finalno proizvodnjo. Ali je res, da brez žage in drugih obratov za polproizvode pohištvena industrija ne more biti rentabilna?

Odgovor: Po gospodarski reformi je bila pohištvena industrija v težkem položaju. Precej na slabšem je kot druge veje lesne industrije, na primer žage. Podražil se je domači reprodukcijski material in še zlasti uvoženi material, ker se je vrednost dolarja povečala od 7,50 na 12 N din, razen tega pa je odpadla izvozna premija, ki je znašala okoli 68 odst. Ostala

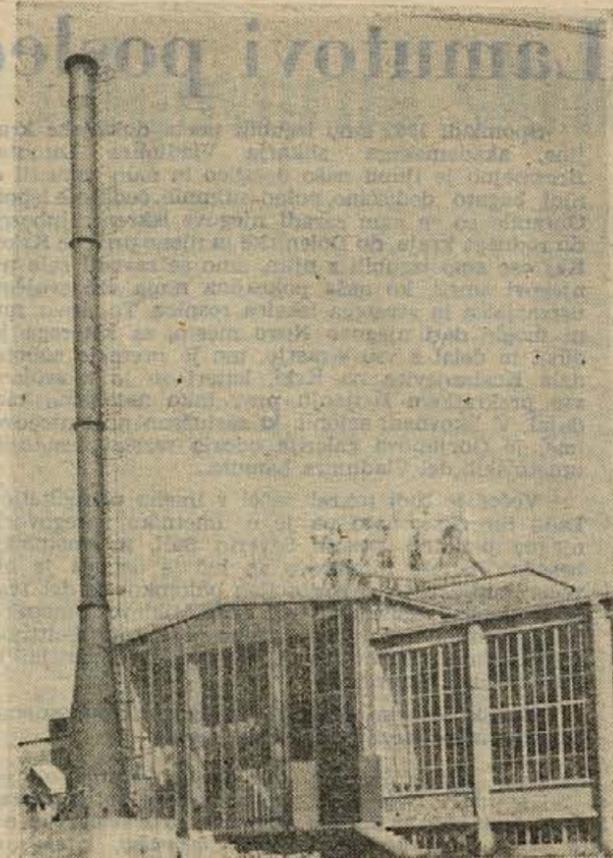
je samo 6-odstotna premija za izvoz pohištva.

Pohištvo se je v tem času podražilo le za okoli 5 odst. Zato je razumljivo, da pohištvena industrija izvaža z izgubo, medtem ko je bilo prej bistveno drugače. Pričakujemo, da bodo instrumenti za pohištveno industrijo izboljšani ali vsaj uskladeni z ostalimi vejami lesne industrije.

Tam, kjer je pohištvena industrija pridružena predelovalni industriji, lahko krije izgube na njen račun. Seveda pa je to potuha, ki zmanjšuje prizadevanje po povečanju produktivnosti, po modernizaciji tehnologije in naporih za večjo rentabilnost.

Z uskladjitvijo predpisov za pohištveno in ostalo predelovalno industrijo bi bil odpravljen nemogoči položaj pohištvene industrije. Po sedanjih predpisih lahko izvažamo žagan les do 30 odst. dražje, kot za domačo predelavo. Zato si vsak žagarski obrat prizadeva, da bi čimveč lesa izvozil, pohištvena industrija pa ga mora plačati celo po višji ceni, ki velja za izvoz.

Ni dvoma, da je domača pohištvena industrija brez posrednikov obratov za predelavo surovine sposobna rentabilno proizvajati pri urejenem tehnološkem procesu in

Tovarna pohištva v Brezicah

organizaciji dela. Cene na domačem tržišču so za pohištveno industrijo tako ugodne, da vsak pohištveni obrat, podjetje ali obrt lahko dobro uspeva brez pomožnih obratov. Nastaja le vprašanje prodaje, ker je tržišče prenasičeno. Zmogli bi se namreč mnogo večje kot pa potrebe na tržišču. Zato je nujno vključevanje presežne proizvodnje v mednarodna tržišča. Na domačem tržišču pa lahko uspeva le tisti, kdor proizvaja trenutno iskane izdelke po znosnih cenah.

se pohištvene industrije so namreč mnogo večje kot pa potrebe na tržišču. Zato je nujno vključevanje presežne proizvodnje v mednarodna tržišča. Na domačem tržišču pa lahko uspeva le tisti, kdor proizvaja trenutno iskane izdelke po znosnih cenah.

Naj povem, da jemljem gorivo na novomeški črpalki, ker mi je ta bližje, pa tudi osebe je ududnejše. Zračnic pa v Novem mestu skoraj nikoli ne morem kontrolirati, ker je naprava vedno pokvarjena. Grob odgovor:

»Pojdij pumpat tja, kjer si tankala!« ni v čast trgovini in dobri potrebi, toliko manj, če upoštevamo, da sta obe črpalki, novomeška in otoška, v upravi istega PETROLOVEGA kolektiva!

JOZE AVBAR
avtoprevoznik
Novo mesto

PRIPIS UREDNIŠTVA: Če pustimo ob strani oceno zgoraj opisanega grobega odnosa PETROLOVIH delavcev, ki je vreden obsodbe, moramo dodati, da mnogo voznikov upravičeno negotuje nad postrežbo pri našem PETROLU. Glede naprav za zrak pa to: od pravičnega pritiska v zračnicah je odvisna varnost vožnje, naprava za zrak na novomeški črpalki pa te varnosti ne zagotavlja. Ker so te naprave (čeprav je uporaba brezplačna) namenjene potrošnikom, morajo biti v takem stanju, da lahko vsak voznik natančno izmeri pritisk. Morda bi bilo prav, ko bi se te zadeve lotili inšpekcijski organi!

Še o šestčlanski družini v mačkovski cerkvi!

Na članka, objavljen v DELU in DOLENSKEM LISTU, dajem resnično pojasnilo o družini Slavka Zalokar, ki trenutno prebiva v mačkovski cerkvi.

V obeh člankih mi je bilo očitano, da sem bil do Zalokarjeve družine nehuman ter da z njimi nisem socialno postal. Res je, da je hiša št. 19 poleg cerkve v Mačkovcu moja, ni pa res, da mi jo je nekdo dodelil, kakor je rečeno v enem članku. Hišo sem kupil iz splošnega ljudskega premoženja in jo tudi plačal, kakor jo je ocenila takratna okrajna komisija. Že leta 1956 sem vložil tožbo pri tedanjem okrajnem sodišču in dosegel, da se mora Zalokarjeva družina naseliti v marcu 1956. To sem storil, ker je bila hiša že takrat nujno potrebna popravila, tov. Zalokarja pa sem lepo prosil, naj si poišče stanovanje, kjerkoli se mu zdi primerno. Po sodbi me je Slavka Zalokar prosila, naj toliko počakam, da bo dobila – v treh ali štirih mesecih – drugo stanovanje. Čakal sem v upanju, da se bo to res zgodilo, pa sem se razočaral. Mislilo je desetletje in Zalokarjeva

družina je še vedno ostala v moji hiši, ki je že razpadala. Z namennino, ki je znašala le 520 din, in s svojimi skromnimi sredstvi si nisem upal popravljati hiše. Ko sem ugotovil, da tudi tov. Zalokar nima volje, da bi vsaj sanitarne prostore uredil (hiša je bila vseskoč brez stranišča), sem mu rekel, da lahko hišo kupi. Odgovoril je, da nima denarja.

Leta so tekla, s tov. Zalokarjem sem bil stalno v stiku, prosil sem ga, naj izpravi stanovanje. Ponudil sem mu svoje stanovanje na Trški gori, ki ima dve sobici, kuhinjo, stranišče, vodo in elektriko in bi bilo za njegovo družino boljše od sedanjega. Temu stanovanju ob vmožju Trške gore, do koder je možen dostop z avtomobilom, se je Zalokar stalno odrekal in ga nikakor ni hotel sprejeti. Slavka Zalokar navaja v svojem članku, da zanjo in njenega moža to stanovanje ni primerno, češ da je ona bolna za TBC, on pa da ima težko nadušo. Po mojem pa bi se ob Zalokarjevo pod Trško goro odlično počutila in se tam tudi pozdravila, saj je stanovanje na sončnem in zdravem kraju. Enakega mnenja so tudi mnogi člani občinske skupščine v Novem mestu. Na podlagi prve tožbe, ki je bila pravomočna, sem vložil drugo tožbo. Tudi tokrat mi je bila priznana pravica, da se lahko vselim v svojo hišo in jo obnovim.

Pripominjam pa še naslednje: ko sem vozil stvari v svojo hišo, sem tov. Zalokarja opomnil, da sem pripravljen tudi njegove reči odpeljati v Trško goro. Očitno je Slavka v svojem članku prikazala nemišl, ko je pisala, da ima bo tov. Kirar spet nekot preganjal s Trške gore, češ da je to stanovanje last SLP. Čudim se tudi, da si nista Zalokarjeva že leta 1956 poiskala drugo stanovanje, ko sta vendar vedela, da je stanovanje za njuno šestčlansko družino (majhna soba s kuhinjo brez elektrike, vodo in stranišča) neprimerno. Večkrat sem tov. Zalokarja vprašal, kaj misli, pa mi je govoril, da je kot delavec zaslužen, da mu nihče nič ne more in da bo šel iz stanovanja, kadar bo sam hotel. Spomnil sem ga tudi na zemljo, ki jo je v leta 1956 sam užival (približno 4 are zelenjavnega vrta), namreč naj mi plača nekaj najemnine. Odvrnil je, da ne bo nič plačal, češ da hiša in zemlja nista moja. Ko sem vozil reči v svoje stanovanje, je tov. Zalokar rekel, da gre raje na pokopališče kot na Trško goro. Slavka je ob tej priložnosti pripomnila, da v Trško goro ne bodo šli, ker ima za dve hčeri že zagotovljeno sobo, za druge pa stanovanje v Bršlinu. Samo počakati bo treba še tri tedne, da bodo v kuhinji in sobi namestili tla. Pa tudi iz tega ni bilo nič. Ob preselitvi me je hči z nejevoljo opozorila: »Kdo bo pa zdaj zvonil? Kaj mislite, tov. Kirar, da boste vi zvonili?« Ljudje v okolici stalno kovorijo, da bi se še, dalo dobiti stanovanje, le tov. Zalokar da ga ne more dobiti.

Ze tega, kar sem povedal, je razvidno, da sem 11 let mirno in potrpežljivo čakal, da se bom vselil v svoje stanovanje, in nisem nič kriv, da se je morala Zalokarjeva družina naseliti v mačkovski cerkvi.

FRANC KIRAR,
upokojenec,
Trška gora

PISMA UREDNIŠTVU

Dvomljiv pogum anonimnega pisca Hruščanov

Vaščani Hruševca in Sel pri Gor. Straži so se že ob koncu leta 1963 dogovarjali za napeljava skupnega vodovoda in sklenili opraviti vsa težaška dela, medtem ko bi naj denar prispevala ObS. Ker družbenih sredstev niso mogli dobiti, se del niso lotili. Znova pa so sedli k misli, da bi se sporazumeli, letošnjega marca. Po pojasnilih novomeškega podjetja VODOVOD bi morali vaščani Sel doplačati razliko v ceveh (od profila 50 mm do profila 80 mm), kar bi zneslo 700 tisoč S din. To je med vaščani Sel povzročilo nesoglasje, zato so se skupni gradnji vodovoda odpovedali. Hruševčani so sami sklenili pogodbo z VODOVODOM. Med tem časom je Avgust Gašperšič iz Sel Hruševčanom povedal, da da so nekateri gospodarji iz spodnjih Sel je pripravljene prispevati svoj delež za vodovod, če bi ga »potegnili« še do Sel. Hruševčani so predlagali, naj bi Selani prispevali le 35 odst. vsote za cevi do Hruševca, medtem ko bi ostalo breme padlo le na ramena Hruševčanov. S tem pa se nekateri Selani niso strinjali in so zapustili sklicani sestanek, med njimi tudi Darko Mojstrovč. Ostali Selani so bili za plačilo 35 odst. in tudi za to, da ga plačajo takoj. Nekateri so tudi takoj plačali.

Iz tega lahko povzamemo, da so Hruševčani pokazali veliko razumevanje do Selanov.

12. avgusta letos pa so Hruševčani (oziroma Vencslav Mervar) dobili pismo, v katerem je anonimni pisec zagrozil, da bo kolektiv NOVOLESA, na katerega vodovodno omrežje je priključen vodovod v Hruševcu, prisiljen razpravljati o tem, ali naj bo hruševski vodovod še priključen na NOVOLESOVO omrežje, če Selanom ne bo priznano doplačilo v višini 35 odstotkov. Pisec anonimnega pisma je namignil tudi na nekatere nepravilno-

sti, npr., da je tov. Mervar pri gradnji vodovoda »igrál vlogo kriminalista, diktatorja in izsiljevalca.« Pogumnega pisca (domnevamo, da je zaposlen v NOVOLESU) pozivamo, naj javno pove, kaj misli. Vseskozi je stal ob strani, ko smo vaščani Hruševca in Sel delali pod težkimi pogoji, zdaj pa bi rad to prizadevanje, ki je splošno koristno, omalovaževal!

Vaščani Hruševca o tem upravičeno obveščamo javnost. Čas je že, da enkrat za vselej opravimo s tistimi, ki zavirajo naš skupni napredek, to pa je bil v tem primeru anonimni pisec.

»Pumpaj tam, kjer si tankal!«

Tov. urednik!

Kot avtoprevoznik pustim v blagajnah Petrolovih črpalk vsak dan po 10.000 do 20.000 starih din. Menim, da imam pravico zastaviti upravo in kolektivno novomeškega PETROLA nekaj vprašanj.

Ze nekajkrat se mi je primerilo, da mi na črpalki Otočec niso dovolili napolniti zračnice mojega tovornjaka, češ naj to opravim na črpalki, na kateri sem tankal gorivo. Moje vozilo je resda tovornjak, toda prav zato porabim več goriva kot katerikoli voznik osebnega avtomobila in imam torej vsaj takšne pravice kot vsi drugi vozniki. Zal pa moram reči, da je odnos osebja črpalke na Otočcu do mene grob in da mi nagajajo, kolikor mi le morejo.

Ze nekajkrat se mi je primerilo, da je bil v napravi za zrak na Otočcu premajhen pritisk, zato sem prosil, naj vključijo kompresor, da bi se pritisk povečal. Delavec me je zavrnil, da je naprava avtomatična in da se kompresor samodejno vključi šele takrat, ko v zbiralniku ni več zraka. Vedoč, da je to prazen izgovor, sem prošnjo ponovil, odgovor pa je bil: »Pojdij pumpat tja, kjer si tankal!«

Pogumneje prihodnosti naproti!

Srednjeročni plan razvoja občine Črnomelj do leta 1970 na ponedeljkovi občinski seji ni bil sprejet — O njem bodo še razpravljali in ga popravljali — Polletni uspehi gospodarjenja so razmeroma ugodni, razen pri 6 delovnih organizacijah, kjer izkazuje izgubo

Predvideni razvoj občine Črnomelj v prihodnjih 5 letih so obravnavali občani že na javnih tribunah — v ponedeljek, 19. septembra pa je o njem tekla razprava tudi na seji občinske skupščine. Ze pripombe občanov in nekaterih svetov pri občinski skupščini so bile dovolj tehtne za spremembo osnutka, še bolj pa so predlog srednjeročnega plana skritizirali odborniki in poslanci na občinski seji. Ljudski poslanci Ludvik Golob, Leopold Krese in Viktor Zupančič so poudarili, da je predlog srednjeročnega razvoja preveč previden kar zadeva gospodarske dosežke in rast osebnih dohodkov.

Na seji so se dogovorili, da

bodo v kratkem sklicali predstavnik vseh gospodarskih organizacij, kjer se bodo z občinskimi funkcionarji in poslanci vnovič pomenili o razvoju vsakega kolektiva posebej. Ob tej priložnosti bodo razpravljali še o usodi nekaterih manjših podjetij, ki brez vsakršne perspektive, zadovoljni s sedanjim življenjem hočejo v prihodnost — sebi in celotni družbi v škodo. Popravljen predlog družbenega plana bodo odborniki še enkrat obravnavali na seji, preden bo sprejet.

Obširneje so obravnavali tudi polletne uspehe gospodarjenja v občini. Domače gospodarske organizacije so skupno s poslovalnicami in obrati večjih podjetij od dru-

god ustvarile 64.740.740 Ndin dohodka, kar je za 30,3 odstotka več kot lani v istem obdobju. Kljub razmeroma ugodni bilanci pa so v razpravi več govorili o pomanjkljivostih in napakah, ki še obstajajo, ter o tistih kolektivih, ki so prvo polletje zaključili z izgubo. Ti so: Kmetijska zadruga, Gostinsko podjetje, čevljarstvo Planina, menza Rudnik, menza v Begradu in gradbeno podjetje Begrad. Od teh je nekaj kolektivov samo v trenutni zagati in zatrdno računajo na pokritje stroškov ob koncu leta, medtem ko nastaja pri čevljarstvu podjetju Planini resno vprašanje nadaljnega obstoja.

Mimo tega so odobrili več prošenj za dodelitev priznanj in ter obravnavali nekaj drobnejših tekočih zadev.

JUBILEJ NAŠE ENICE

11. septembra je v krogu svojih prijateljev dočakala 50 let Enica Skof, ki je med vsemi Belokranjci dobro znana. Rodila se je leta 1916 v ZDA, po 16 letih pa sta se zaradi brezposelnosti, ki je v Ameriki iz dneva v dan naraščala, vrnila z materjo v Železnike pri Metliki. S skromnimi prihranki sta si z bratom zgradili hišico in do svetovne vojne živeli v skromnih razmerah. Septembra 1940 si je Enica našla službo gospodinjke pomočnice v Beogradu, toda takoj po razpadu stare Jugo slavije se je vrnila k domačim. Vključila se je v NOB in sodelovala v njej do konca vojne. Borci in aktivisti jo poznajo kot eno najbolj aktivnih žena v Beli krajini. Po osvoboditvi se je vključila v družbenopolitične organizacije, do letošnjega jubilejnega leta pa je bila tudi v službi pri organizaciji ZB. Z aktiv-

nostjo, poštvovalnostjo in tovarištvom ter z veliko skromnostjo si je pridobila med belokranjskim ljudstvom

ugled in spoštovanje. Ob njenem jubileju ji vsi priskrbo čestitamo in želimo še mnogo zdravih let!

ZK še ostreje v boj proti vsemu, kar zavira naš razvoj

Z nedavne seje občinskega komiteja ZKS v Črnomlju

Razprava na nedavni seji občinskega komiteja ZKS v Črnomlju je bila namenjena predvsem ugotavljanju, kako v osnovnih organizacijah in v delovnih kolektivih uresničujemo stališča in sklepe IV. plenuma. Nadalje smo razpravljali o tem, kako se komunisti zavzemajo za nadaljnjo demokratizacijo družbenega življenja in o spremembah v miselnosti komunistov. Na današnji stopnji samoupravljanja ni mogoče več delati po starem in se posluževati preživelih delovnih metod. Politiko Zveze komunistov moramo uresničevati na demokratičen način, s prepričljivostjo svojih stališč, ker jo bodo delovne množice le tako sprejele za svojo in se po njej ravnale. To pa nedvomno zahteva od vsakega komunističnega znanja, sposobnosti in tudi odločnosti.

V dosedanjih prizadevanjih za uresničevanje sklepov IV. plenuma CK ZKJ je opaziti precejšen napredek. Komunisti in delovni ljudje imajo

več poslušnosti za ocenjevanje napak in pomanjkljivosti, jih odkrito napadajo in odločneje zahtevajo ukrepov. Vendar se s tem še ne moramo zadovoljiti. Komunisti moramo v prihodnje še mnogo bolj delovati v samoupravnih organizacijah in političnih organizacijah, da bi si med delovnimi ljudmi pridobili kar največ novih zaveznikov v borbi proti vsemu, kar ovira naš razvoj.

Cepprav so se odnosi delovnih ljudi izboljšali, so ponekod še nepravilnosti. Tega je največ v nekaterih manjših kolektivih. Včasih grešimo, ko mislimo, da so krivi slabih odnosov samo vodilni ljudje iz uprave podjetja. Često gre za neposredno nadrejene, ki imajo z delavci največ stikov, a so v odnosu do njih grobi in včasih maščevalni. Slabe odnose pa razen tega povzročajo še nedograjeni sistemi nagrajevanja, zato se porajajo tudi težnje po uravnilovki.

Komitej je sklenil, da se bodo komunisti še bolj zavzeto lotili odkrivanja napak. Še večjim političnim poslušnostjo moramo kritično presojati svoje delo, ker bomo samo tako lahko ocenjevali napredek in ugotavljali, kako se v praksi uresničuje začetna politika Zveze komunistov.

MILAN MALESIC

Črnomelj: občani nimajo časa

Vsekakor je bila dvorana črnomaljskega prosvetnega doma mnogo prevelika za okoli 60 občanov, kolikor se jih je 5. septembra zbralo na javni tribuni, ki jo je vodil predsednik občinske skupščine inž. Rado Dvoršak. Obravnavali so razvoj občine do leta 1970 in seveda — krajevno problematiko.

K osnutku srednjeročnega družbenega plana v splošnem ni bilo bistvenih pripomb, razen zahteve, naj se do leta 1970 zagotovi gradnja asfaltnih cest od Črnomlja do Vinice. Občani so sicer predlagali še gradnjo plavalnega bazena in gasilskega doma, vendar so take želje v nasprotju z materialnimi možnostmi komune, kar so jim takoj pojasnili.

Razprava bi bila lahko boljša in pestrejša, vsaj kar zadeva družbeni plan, a je najbrž zaradi slabe udeležbe niso mogli doseči. Kaže, da občani nimajo časa za take sestance in ne zanimanja za nadaljnji razvoj domače občine ter da jim je mar edino le njihov lastni napredek.

Adlešiči: šola s 3 učitelji

Na javni tribuni, ki je bila v Adlešičih v začetku septembra, niso toliko razpravljali o razvoju občine do leta 1970, kakor je bilo predvideno po dnevnem redu, temveč so govorili predvsem o šolstvu. Razumljivo, kajti na adlešički osnovni šoli so ostali le 3 učitelji, ki poučujejo 7 razredov. Šolarje osmih razredov so prešolali v Črnomelj, pouk v vseh drugih razredih pa ima precej skročen predmetnik.

Staršem ni vseeno, kakšnega pouka so deležni njihovih otroci, zato so vedno znova načelniki pogovor o nevdružnih razmerah na domači šoli. Prosvetnih delavcev od drugod doslej ni bilo mogoče dobiti, četudi nudijo samska stanovanja.

Občani so prosili še, naj uredijo poslovanje pošte in krajevnega urada v eni stavbi, zanemarijo se za izvoz živine in za povračilo škode po toči. Na vsa vprašanja je odgovarjal načelnik za gospodarstvo pr. Obs Franc Cimerman.

V poklicni šoli BETI se je začel pouk

Za poklicno šolo konfekcijsko-trikotažne stroke v Metliki je toliko zanimanja, da so morali mnoge odkloniti — Pred dnevi se je začel redni pouk v dveletni Betini šoli — Kako in zakaj je prišlo do ustanovitve nove šole, sta pripovedovala sekretar tovarne Janez Smrekar in prof. Miloševičeva, vodja izobraževalnega centra

Poročali smo že, da je pred meseci tovarna trikotaže BETI v Metliki ustanovila lasten izobraževalni center, da bi svojim novim delavkam omogočila primerno strokovno izobrazbo in izurjenost.

V izobraževalnem centru so se najprej lotili organizacije lastne dvoletne poklicne konfekcijsko-trikotažne stroke, medtem pa so poleg tovarne dograjevali potrebne prostore za pouk. V novi stavbi, namenjeni šoli, sta dve lepi učilnici, velika delavnica za praktični pouk, nekaj upravnih prostorov in knjižnica.

Poklicna šola tovarne BETI deluje pod okriljem tekstilnega centra v Kranju, vendar imajo v Metliki lastne predavatelje, ki izobražujejo svoje učence za specializirano delo v Betinih obratih. V to šolo se je letos na razpis prijavilo 100 deklet iz raznih krajev Slovenije in bližnje Hrvaške, Komisija je imela težko nalogo med temi izbrati 48 učenek, kolikor jih šola lahko sprejme. Izbirali so na podlagi šolskih spričeval, testa o spretnostih ter o telesnih in duševnih

sposobnostih, upoštevali pa so tudi socialne razmere prosilk.

Sola letos nima internata, zato si morajo učence same preskrbeti stanovanje v Metliki. Stroške krijejo delno z vajensko nagrado.

Pouk traja dve leti, po za-

ključnem izpitu pa dobe učenke naziv kvalificirane konfekcionarke trikotaže. Naučile se bodo hitrega in natančnega dela ob strojih, kakršno je nujno potrebno zaradi izvoza Betinih izdelkov na svetovni trg, kjer je konkurenca zelo huda.

V METLIKI NIHČE NE ZIDA NA ČRNO

Dvakrat več zasebnih gradenj

Neverjetno, kako je letos v Metliki narasla gradnja zasebnih hiš. Medtem ko so zasebniki leta 1963 zgradili 16 hiš, leta 1964 — 18 hiš, leta 1965 že 25 družinskih hiš, so na občini letos do srede septembra izdali že 43 gradbenih dovoljenj.

Največ graditeljev hiš je bilo na delu v Nemčiji, od koder prihajajo založeni z denarjem. To so ljudje iz okoliških predelov, predvsem iz Zumberka, in hočejo na vsak način stanovati v metliškem mestu, zato plačujejo zemljo, kolikor zahtevajo. Prav zato so cene zemljiščem močno porasle.

Kar je bilo gradbenih par-

cel v družbeni lasti po 200 din kv. m, so že vse oddane, zato morajo sedanji graditelji hiš plačevati zemljo po 700 do 1.200 din kv. m.

Nove hiše gradijo ljudje zlasti v bližini tovarne BETI, kjer je urejena kanalizacija, napeljana elektrika in vodovod, medtem ko morajo stanovalci sami poskrbeti za dovzno pot. Nekaj novih hiš pa nastaja tudi ob Cesti bratstva in enotnosti.

Zanimivo je še to, da se je letos za gradnjo prijavilo tudi nekaj uslužbencev in občanov inteligentnih poklicev ter da so vse gradnje prijavljene. V Metliki sploh ni črnih gradenj.

Šola, zgrajena v manj kot letu dni

(Nadaljevanje s 1. str.) ga sklada, 35 milijonov pa iz občinskega proračuna. Tovarni BETI in NOVOTEKS sta dali vsaka po 20 milijonov, KOMET 10 milijonov, MERCATOR 2 milijona, še posebej pa so prispevali prebivalci Metlike z dvoletnim samoprispevom 17 milijonov in kolektiv šole 2 milijona.

V imenu občanov se je vsem, kj so kakorkoli pripomogli k postavitvi nove šole, zahvalil predsednik občinske

skupščine Franc Vrvišcar, Viktor Repič, član IS SRS, pa je govoril o pomenu metliške šole in prizadevanjih za izboljšanje učnih pogojev v naši republici. Tudi ravnatelj osnovne šole se je zahvalil za ves trud številnih organizacij in posameznikov, ki so se zavzeli za čim hitrejšo izgradnjo nove šole. Posebej je pohvalil gradbeno podjetje PIONIR, ki je odlično opravilo gradbeno dela. Nato je učenka osemletke

v metliški narodni noši pozvala sošolke in sošolce, naj s pridnostjo in z dobrim uspehom pokažejo svojo hvaležnost družbi, ki je tudi otrokom Bele krajine omogočila to, kar imajo šolarji marsikje drugod po Sloveniji.

Trak na šolskem vhodu je prerezal Viktor Repič, nato pa so si gostje in domačini dobro uro ogledovali prostore nove šole, v kateri se je že v ponedeljek začel redni pouk. m.

Zamenjava osebnih izkaznic v Metliki

Občane občine Metlika obveščamo, da bomo z zamenjavo osebnih izkaznic pričeli 29. septembra 1966. Prošnje za zamenjavo osebnih izkaznic bodo občani vlagali pri matičnem uradu, na področju katerega imajo svoje stalno bivališče. Pravico in dolžnost imeti osebno izkaznico ima vsak državljan, ki je star 18 let. Osebno izkaznico dobi lahko tudi oseba, ki še ni stara 18 let, pač pa je že stara 14 let. Ob vložitvi prošnje mora prosilec obvezno priložiti:

Dve fotografiji v velikosti 3x3,5 cm, izdelani na belem tankem fotografskem papirju, brez retuše. Fotografija ne sme biti starejša več kot 6 mesecev. Opozarjamo občane, naj se fotografirajo pri fotografih, ki imajo obrt in tudi navodila, kako morajo izdelovati fotografije za osebne izkaznice. Fotografije, ki ne bodo ustrezale predpisu, bomo zavracali. Predložiti morate tudi staro osebno izkaznico. Zaželeno je, da občani, ki so rojeni izven območja tukajšnje občine in bodo zamenjali osebne izkaznice, predložijo rojstne liste, ker bodo tako olajšali delo organu, ki bo osebne izkaznice izdajal, oziroma bo s tem skrajšan postopek, v izkaznicah pa bodo na ta način imeli občani vpisane točne osebne podatke. K prošnji za osebno izkaznico mora vsak priložiti v gotovini 200 S din za dejanske stroške osebne izkaznice. Prošnje za osebno izkaznico mora vložiti vsak občan osebno, da se opravi potrebna tehnična opravila pri izdajanju osebnih izkaznic.

IZDAJANJE osebnih izkaznic osebam, ki le-teh še niso imele, bo:

v GRADCU na matičnem uradu v sredo, 28. septembra 1966;

v METLIKI v pisarni občinske skupščine v četrtek, 29. septembra 1966.

SPLOŠNA ZAMENJAVA dosedanjih osebnih izkaznic pa bo po sledočem razporedu:

VSAK TOREK IN ČETRTEK na matičnem uradu v Metliki;

VSAKO SREDO na krajevem uradu Gradac.

O točnejšem razporedu zamenjave izkaznic bodo občani še posebej obveščeni z javnimi obvestili.

Obs METLIKA.

Letos nizke cene krompirju

Na metliškem področju so letos slive in hruške dobro obrodile, zato je odkup kmetijske zadruge precejšen. V nasprotju s tem pa so jablane skoro prazne. Večje težave so s krompirjem. Ker so morali letos krompir izkopati skoro mesec dni prej kot običajno, kupce zanj pa še ni, so trenutne cene razmeroma nizke, med 50 in 55 dinarji. Kmetijske zadruge na Dolenjskem se bodo v kratkem dogovorile za enotno odkupno ceno, da ne bo prevelikih razlik in negotovanja.

Trgovino pri Šturmu obnavljajo

Metliška poslovna enota podjetja Mercator, se je pred kratkim mimo urejanja blagovnice v bivši Makarjev; hiši lotila še preurejanja poslovalnice na Partizanskem trgu v nekdanji Šturmovi trgovini. Začasno so prodajne prostore premestili v skladišče, trgovino pa temeljito preurejajo. Nabavili bodo tudi vso novo opremo. Predvidoma bodo dela v enem mesecu končana. V prvotni trgovini bodo nudili le specerijsko blago in ne več tekstila kakor doslej. Mercator si prizadeva v svojih lokalih uvesti specializirano prodajo, ker omogoča kupcem boljše in večjo izbiro blaga.

NOVICE
ČRNOMALJSKE
KOMUNE

METLIŠKI
TEDNIK

V SVETU BREZ SONCA

Suha krajina je svet brez vode. Vode so si izjedle pot globoko pod zemljo, pri tem pa večkrat naletele na ovire in spremenile temnačo podzemsko strugo, za njimi pa je ostal labirint neznanih podzemskih hodnikov. Ponekod debele zemeljske plasti nad opuščeni rečnici rovi niso vzdržale teže vode in so se sesule; nastala so brezna. Popolna tišina vladu v podzemlju, le tu in tam je tudi blišče skromnega jamskega živalstva, ki so mu v večni temi zakrlepe oči. Le redkokdaj blišče v temi jamarjeva svetilka.

Po več letih se je ekipa ljubljanskega jamskega kluba napotila v Suho krajino. Domačini so nam našli precej jam, za katere so trdili, da jim nikoli niso bomo prišli do dna. Če bi se pregovarjali, kdo ima prav, res ne bi videli nobene. Na poti nas je spremil vaščan, ki je vedel za skrivite vhode v podzemlje. Prvi vhod je bil tako majhen, da bi prej stopil vanj, kot ga opazil. Med koreninami je zjajala majhna črna luknja, skoraj popolnoma za-

Jamar se spušta v neznanu podzemlju. Edina vez s površjem sta mu vrvi in lestvice, edina razsvetljava čelna karbidna svetilka. (Foto: J. Zrnc)

BRODAR - JEZERNIK

125. — Ocenil je razdaljo in skrbno pomeril. Miličnik in pes sta bila oddaljena od njega še kakih trideset metrov. Pes je zaslišal nevarnost in se ustavil. Neodločno je spihil ušesa, lovil v nos komaj zaznavni vonj ter vprašujoče pogledal Jožeta. Ta se je začuden ustavil in gledal okoli sebe. Nikjer ni bilo videti nikogar. Toda Cinč je še vedno lovil veter in skušal ugotoviti, odkod prihaja dražiči vonj. To ni bil samo vonj po človeku, bil je tudi vonj po olju za mazanje orožja, ki ga je spominjal na streljaško pištolo iz šole. Pogledal je Jožeta, potem pa spet grmovje, iz katerega je prihajal vonj.

Brezno je bilo globlje, kot smo pričakovali. Pripravili smo osemdeset metrov lestev in jih začeli spuščati v globino. Tema je požrla meter za meter. Ko smo konec pritrtili za debelo gabrovo korenino, je zadaj se stal Primož v »vojnik« opremi. Preko rogovile se je povzpelo do lestvic in se začel spuščati. Nekaj časa je bilo na skalah še videti odsev acetilenske svetilke, dokler ni vsega zagrnjala tema. »Kako gre, Primož?« je zavpil Matjaž z roba brezna. »Naprejši gre, dna še ni videti, pa tudi kamna ni slišati, da bi padel na dna,« se je iz globine slabotno zaslišal Primož glas, kot bi prihajal iz groba. Spet je nekaj časa vladala tišina. Zunaj je bila že trda noč, le v daljavi je še žarelo nebo, Primož pa je trdovratno lezel navzdol, ne da bi nam kaj sporočil. »Saj sem vam pravil, da ne boste dosegli dna,« se je oglašil vodnik Ciril, ki je bil o našem porazu že popolnoma prepričan. »Lepa bo ta, če nam zmanjka lestev,« smo si mislili, obenem pa nas je skrbelo, kaj sedaj počne Primož, saj se je vrv nenadoma ustavila. Matjaž je zverinskovo vpil v brezno, toda v odgovor se je oglašil le odmev. »Da se ni zgodila nesreča,« nas je zaskrbelo. Roke so krepko porpilele za vrvi in začele vleči. Če smo potegnili hitreje, smo na koncu zautili težo, znak, da Primož počasi leze navgor. Precej bolje bi bilo, ko bi imeli s seboj telefon. Zunaj je bilo že kakih štirideset metrov vrvi, ko smo le zaslišali Primožovo vpitje, da premočno vlečemo in da je zato že na pol slehen.

Ves zasopel se je končno le prikazal na robu. Povedal je, da je bil na koncu lestev na osemdesetih metrih, pa še ni videl dna. Ker je bilo že pozno, smo se odpravili na seno, brezno pa smo si pritrhanili za naslednji dan. Mokri od rose smo se drugo jutro spet ustavili ob robu brezna. Stanko je medtem iz Ljubljane s kolegom pripeljal še deset metrov lestev in vrvi. Zbranih je bilo tudi precej vaščanov, saj jih je zanimalo, kaj bo na dna. Prvi se je tokrat spustil Janez, ki je spodaj podaljšal lestev za deset metrov in se ustavil na oči polici, kjer je počakal Primoža. Naprej šla kakšen roj, pa tudi vo-

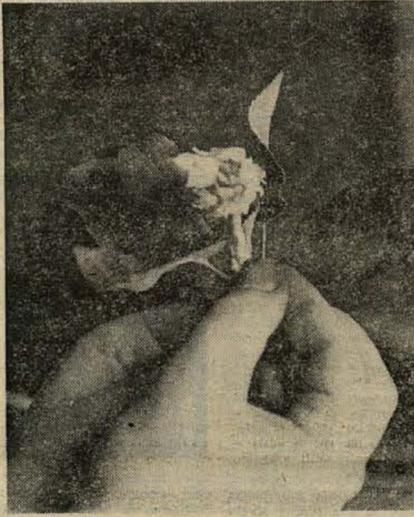

Domačini

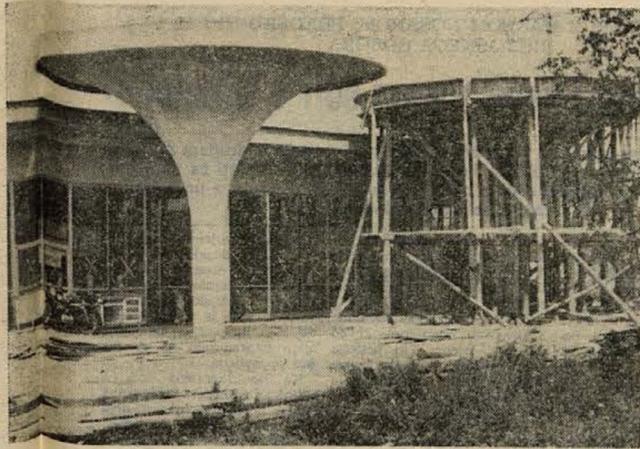
Postrežba pa taka... Pred kratkim je Dolenjski list pisal o nesolidni postrežbi v Campovi gostilni na Trški gori. 11. septembra smo se v gostilni ustavili tudi mi in naročili pol litra vina in liter kisle vode. Namesto s kislavo vodo nam je tov. Campa postregel z ostanke vina. To vino je srečno osebe prineslo z miz, kjer je ostalo od prejšnjih gostov. V steklenici je bilo približno 4 del vina. Vprašali smo, zakaj tako, a tov. Campa je odgovoril, da on ne ve, kaj prinaša njegovo osebe z miz. Vse skupaj smo vrtni, plačali 500 S din in čezni nadaljevali pot. Takšno gostoljubje seveda ne sodi k današnjemu razvoju gostinstva in turizma. JOŽE VIDIC, TONE BECELE. Novo mesto, Kettelev drevored.

Vrag prignal polhe na pašo

Letos je v kočevskih hostah spet veliko polhov. Res je, da jih na pašo ni prignal vrag, ampak obilica hrane, zakaj bukev je dobro obrodlila in žira je vse polno po tleh. Lovci na maše živalce so že pripravili pasti, saj po nepisanih pravilih, ki se med polharji prenašajo iz roda v rod, lahko začnejo z lovom po mali maši — 8. septembra. Prej imajo polhi še mladice, pa tudi rejeni ta čas niso kaj prida. Kočevski polharji so upoštevali pravila, pa vendar niso mogli zdržati doma. Mrzlično pričakovanje jih je vleklo v gozd gledat, kje leži ob bukvah največ značilno ogoladanega žira. Poljski so mesta za prve pasti, ki so bile že zdavnaj pripravljene. Polharji se pohvalijo, da je lov letos izvrsten. Sicer jih ni toliko, kot je pisal Valvasor, da bi jih nalovili na sto pasti po štiristo v eni noči, pa vendar se jih na šestdeset pasti ujame brez noč do petdeset. Tako je zatrdil stari polhar Janez. Valvasor je bil prepričan, da goni sam vrh polhe na pašo, mi pa smo prepričani, da bodo polhi zvalbili marsikatero turistu v kočevske hoste. Turistično društvo bi moralo to priliko izkoristiti in organizirati tudi zanje lov na polhe, ne večičko, kot je to ponekod običaj, temveč pravi lov na polhe, z vsemi pristnimi običaji starih polharjev. Turiste bi priložili k skupnam domačinom in skupaj bi preživeli noč med slovenskimi polharji, kar bi bilo zanje prav gotovo enkratno doživetje. Za organizacijo se ni prepreno, saj so polharji tako ali tako večji del noči v gozdovih, in če bo vreme naklonjeno, bo lov trajal tja do novembra.

V začetku minulega tedna je Marija Srnak na jablani v svojem vrtu v Zloganju pri Skočjanu opazila, da se med listjem in zreliimi jabolki bohoti bel cvet. Najprej je mislila, da je na drevesu košček belega papirja, ko pa je malo dlje gledala, je ugotovila, da je iz vejice pognal pravi cvet. Čudež narave je odlomila in ga prinesla k nam v uredništvo, da smo ga slikali. »Postušajte: 67 let sem stara, pa se mojim očem še ni kaj takega odkrilo. Se nikoli nisem videla, da bi jablana cvetela v jeseni. Tokrat pa,« je pripovedovala Srnakova, ki je tudi naročnica Dolenjskega lista, »smim videla samo, da v jeseni lahko cvete jablana, marveč sem na sosedovem vrtu videla cveteti tudi brezeg, kar je za ta čas prav tako nenavadno. Dež in sapa cvetja nista spravila dol, kar je tudi čudno!« (Foto: M. Moškon)

Dela pri novi restavraciji zraven motela na Otočcu se bližajo že koncu. V hotelu Grad Tacunajo, da bo restavracija, ki bo lahko sprejela 250 gostov, končana do obilnice praznika, 29. oktobra, če seveda ne bo nepredvidenih težav. Največji povzročitelj material za ureditev notranjosti restavracije, ki ga domačem tržišču ni moč dobiti in ga morajo zato uvažati (Foto: Slavko Spilak)

Milijarde raztresene po vesolju

Če bi to smešna dirka v Ruskem vesolju, ki potem mislim, da je vseeno malo je neumerni besedami se je eden najvidnejših ameriških astronomov dr. Warwena upri ogromnim stroškom, ki jih Amerika dirka za osvojitve vesolja, da bo tekmo izgubila vrhunec proti koncu desetletja, do takrat pa bo Amerika porabila v ta namen že trideset milijard dolarjev. Toda ne gre samo za to. Tu pomembni znanstveniki, nekdanji predsednik ameriškega združenja za napredek znanosti, je obenem prikazal, kako bi lahko Amerika ogromno veselo boljše uporabila tiskajo na Zemlji. »Mislim, da razpisamo preveč denarja, obenem pa izkoriščamo preveč naših znanstvenih tehničnih kapacitet,« je izjavil Wyler in razložil svoj načrt, kako bi lahko boljše uporabili omenjenih 70 milijard dolarjev. Njegov nasvet je takšen: vsakemu ameriškemu učitelju bi lahko v prihodnjih desetih letih povečali plačo za 10 odstotkov. Vsakemu od 200 manjših učnih zavodov bi lahko dodeli po 10 milijonov dolarjev, financirali šolo za izpopolnjevanje 50 znanstvenikov in za vsakega bi letno porabili 4000 dolarjev, zgradili bi deset novih velikih medicinskih sol in porabili za vsako 200 milijonov dolarjev, pomagali pa bi tudi univerzam v 50 deželah v razvoju in jih oskrbeli z vsemi instrumenti. Lahko bi ustanovili tri nove Rockefellerjeve sklade in vsakemu dodeli po pol milijarde dolarjev. Vidimo torej, da se ugledni znanstvenik zavzema, da bi denar, ki se razpisa po vesolju, lahko boljše uporabili na Zemlji.

Dolenjska pred 65. in pred 15. leti

(MODERNI TOPI) Leto 1892. Izgotovil je Krupp v Essen top, katerega izstreljeni naboj je dosegel na vrh kvišku 6230 m višine, v daljavo pa 20,2 km. Od tistega časa pa je Krupp že dolgo premagal in nadkriljen v New Yorku imajo sedaj obrežne topove, kateri nesejo 35 km daleč. (POTRESI NA KRANJSKEM 1. 1900) Po hudem potresu na Kranjskem 1. 1895, pri kateri nesreči je zlasti Ljubljana neizmerno veliko škode imela, zasnovale so se po vsej deželi OPAZOVALNE STACIJE, ki imajo namen, da vsak tudi pri lahkih potresih zaznamujejo osrednjemu opazovalnemu odboru, ki zbira podatke v tej zadevi s cele dežele in jih študira, kako daleč se je potres razširil, koliko in kakšno škodo je povzročil, kakšne narave je bil itd. Koncem vsacega leta objavlja potem ta odbor svoje delovanje. Iz tega zveemo, da je v l. 1900 na Kranjskem delovalo 220 takih stacij, da se je v vsej deželi čutilo 69 potresov.

(AKADEMICA VESELI) CA) Kakor običajno poprsnja leta, priredijo tudi letos v soboto 21. t. m. v prostorih novomeške čitalnice naši vnanosteljski akademski veselicos koncertom, igro in plešom.

Dolenjske novice.

13. sept. 1901

PET DOJENKOV V POSTNEM NABIRALNIKU

DOLENJSKI KLERIKALIZEM — šola laži, podlosti in hinavščine. — Milinarji in granitarji v borbi za ameriške pakete. V Jugoslaviji ni fotografov in rožnih vencev. O črvčiku, ki živi v kamnu, a ima vinograd na Trški gori. Ameriško moko so prodajali in kupovali v žganje. Čudež pod Gorjanci: 66-letna kmetica pričakuje sedmega otroka. — Dajte mi 5 dolarjev za curek, 5 dolarjev pa za sveče Materji božji. — Hudobna žena ukradla vrečo ameriške moke kmetici, ki ima samo 7 hektarov zemlje in živi v veliki revščini. Živa bo šla pod zemljo. — Požrelost, nevoščljivost, zloba in zavist si podajajo roke — Nevarna bolezen se širi (Podnaslov v članku o lovcih na ameriške pakete).

ZASTAVA NAJBOLJŠIH: V ROKAH DOLENJSKIH GOZDNIH DELAVCEV

DELAVSKI SVET v Lesno-industrijskem podjetju Novo mesto — šola gospodarjenja — je častno prestopil svoje preve velike preizkušnje. Na pomankljivostih, ki se porajajo povsod tam kjer se dela, pa se bo učil in se učil. Z delom in velikimi proizvodnimi uspehi priborjena zastava je zato dolenjskim gozdnim delavcem v resnici veliko priznanje.

DOLENJSKI LIST

22. sept. 1951

Kakšna bo zima?

Storilke, ki so preživele poletje v deželah severne Evrope, so se začele siliti proti jugu prej kot običajno. Jate storke so opazili že v srednji Franciji. Stari ljudje pravijo, da je to napoved za zelo ostro zimo, ki naj bi se začela prej kot običajno.

LOUIS HOUT: Puške za Tita

»Welcome,« je rekel po angleško, edina angleška beseda, ki jo je spregovoril, ko sem bil tam. Iliču in komisarju je naklonil nekaj prijateljskih besed. Steva pa v srbohrvaščini prisrčno pozdravil. Stevo in jaz sva mu očitno vzbujala zanimanje, kajti oba je pogledal s prodornimi, zvedavimi očmi izpod močnih obrvi, preden nas je z vlijudno kretnjo povabil, naj ga spremimo prek vrta do lesene barake z odprtimi vrati.

Pod cedrmi sta bili dve majhni na novo postavljeni leseni stavbi iz neprebarvanih desk, veliki kot jedilnice kake udobne hiše. Vstopili smo v eno od njiju in se zblili v Titovi pisarni. Nasproti vrat odprta soba — vrata so bila na daljši strani te male stavbe — je stala njegova velika, z zelenim suknom pregrnjena pisalna miza. Namesto stolov je bila ob njej dolga klopa nekaj divan brez naslonov, ki se je po dolžini ujemala s pisalno mizo in čez katero je bila pregrnjena orientalska preproga pisanih barv. Ob steni so bili razvrščeni navadni leseni stoli, ki so dopolnjevali opremo prijazne sobice. Tudi tla so bila pregrnjena z orientalsko preprogo in na oknih so bile zavese.

Preden se je Tito sam umaknil za mizo in udobno sedel na divan, je primaknil stoli in nas poseled. Prisrčno nas je pogledal in začel v svojem jeziku kratek govor. Ilič je prevajal:

»Z velikim veseljem vas pozdravljamo v svoji sredini. Do Zdrženih držav čutimo velike simpatije in neizrečeno smo vam in vašim rojakom hvaležni za pomoč, ki nam jo dajete. Dosej se dovolj spoznali našo deželo, da ste lahko ugotovili, kako nam je pomoč potrebna. Povejte mi vendar, kako je sploh mogoče, da se tako trudite za nas? Kdo ste?«

Opazil sem, da ga je moj čin nekoliko motil. Ni mogel doumeti, da ima lahko nekdo s tako skromnim položajem v vojski tolikšno avtoriteto, da opravlja stvari, kot so jih zaupali meni, in še to tako naglo. Odgovoril sem, da pripadam skupini, ki se izrečno ukvarja s takimi izrednimi vojaškimi problemi, kot je pošiljanje dobav njemu, da so v organizaciji večinoma oficirji, in ker praktično ne povečujemo četam, čim ni važen. Moj pomočnik v Barju, ki je prav toliko storil kot jaz, da smo pričeli pošiljati pomoč, je po činu nadporočnik Razpolagava s sredstvi, avtoriteto in kapitalom, da lahko izpolnjujeva naloge, ki so jih nama zaupali.

Povedal sem mu, da so v Kairu balkanske operacije skoraj nepretrgoma vse leto spadale v moje področje in da sem osebno izbiral ameriške oficirje in jim dajal navodila, ko smo mu jih pošiljali s padali. Da sem pred štirinajstimi dnevi prejel vaš v njihova poročila. Čeprav mi je bila torej Jugoslavija malo znana, sem zasledoval dogodke zadnjih šestih mesecev zelo pozorno. Dejal sem, da imam za veliko prednost in si štejem v veliko čast, da me je sprejel v svojem štabu.

Ilič je prevajal in Tito je pazljivo poslušal ter gledal bolj meni v obraz kot polkovniku. Moje zadnje besede je sprejel z globokim priklonom in nasmehom.

»Mi smo tu zelo neformalni,« je dejal, ko je končal izmenjavljati. »Prijemite«

Vstopil je kurir s kristalnim vrčem in s pladnjem kozarčk. Tito je natočil in osebno izročil vsakemu izmed nas kozarček.

»Živio!« Spraznili smo jih v enem požirku. Ni bila rakija. Pili smo pristno slivovko.

S Titom smo sedeli še pol ure in se pogovarjali, kakor je pač naneslo, o našem potovanju, o položaju na otokih in napredovanju nemške ofenzive na obali, o življenju na osvobojenem ozemlju. To je bil samo lahкотen, priložnosten razgovor, da bi se spoznali. Mož za pisalno mizo je bil sproščen in vesel. Neprestano je kadil, prižigal cigareto z ogorkom prejšnje in za ustnik uporabljal majhno in smešno bosensko pipo, obdano s srebrnim filigranom. Roke so bile lepe negovane. Bil je na čisto obrat. Uniforma je bila dobro ukrojena in brez madeža. Nosil je, kot polkovnik Ilič, črne vojaške škornje in jahalne hlače. Na robu pisalne mize je ležal jermen s težkim nemškimi tokom in samokresom.

V teh prvih trenutkih sem si težko ustvaril jasno podobo o Titu — človeku. Njegova glava je bila sijajna, v njenih ostrih potezah, v pravilno oblikovanih ustih in široki bradi je bilo zaznati moč značaja. Modro sive oči so bile na široko razprte. Široko čelo, ki se je skladno ujemale z visokimi lincicami, je ohranjalo svojo polnost vse do lasišča in kostanjevi lasje so bili počesani nazaj brez preče. Nos je bil fino izklesan, usta nežna in rahlo ironična. Ni bil navaden vojščak, nikakor ne preprost vodja borcev morda je bil tudi to, toda bil je poleg tega še vse kaj več. Mislec, državnik, umetnik. Videti je bilo, da je vse to in prav tako tudi vojak. Obraz mu je preveval sij, ki se je med govorom prižgal, utripal in pojenjal, a nikoli ugasnil — sij, ki se poraja je iz dolge predanosti tiraniji sanj.

Njegovo vedenje je bilo preprosto in odkrito kot njegov pogled. Ta mož je utegnil postati strahoviti nasprotnik. Nič ga ne bi spravilo v zadrego ali vzmernilo, redkokdaj bi postal vzvišen zaradi svojih uspehov, nikdar ne bi delil milosti in zanjo tudi ne prošil. Vedno je zaupal samemu sebi in bil pripravljen gledati svoji lastni pogubi v obraz, kajti bil je prepričan v zmago svojih idej.

Kar koli naj bi ta človek bil in kar koli naj bi se pomnil, bil je vodja, kateremu bi ljudje sledili tudi skozi peklenška vrata.

Nekaj po štiri uri nas je povabil, naj odidemo v svoja stanovanja, da bi se po dolgem potovanju osvežili in pripravili na večerjo. Večerja naj bi bila čez dobro uro in pričakovali so nas, da se še poprej vrnemo na kozarček slivovke. Kurirji so nas spremili do sosednjih sob, kjer so nas čakale prave potele. Prinesli o nam tople vode, da bi se oprili in umili. Pozanimali sem se, če je kdo od ameriških oficirjev, ki so v Jugoslaviji v Jajcu. Zvedel sem, da je starejši ameriški zastopnik Slim v Mrkonjić gradcu blizu Livna, v bližini pa da je neki ameriški oficir Benny. O mojem prihodu ga bodo obvestili in ga povabili v štab.

ROPAR!

Nikdar več si ne hoste odpustili, da ste tako mirno zatisnili oči — sinoči, nočoj... jutri namreč ne boste več našli prihrankov pod blazino!

DENARJA ne shranjujte v starih nogavicah, škatlah in pod tramovi podstrešja! Danes, jutri in vedno naj vas spremlja

HRANILNA KNJIŽICA DOLENJSKE BANKE IN HRANILNICE NOVO MESTO,

ki ima podružnico v KRSKEM in ekspozičuri v TREBNJEM in v METLIKI

Ugodne obresti! Posebno namensko varčevanje za nakup, graditev in obnovo stanovanj!

Činč na sledi

125. — Ocenil je razdaljo in skrbno pomeril. Miličnik in pes sta bila oddaljena od njega še kakih trideset metrov. Pes je zaslišal nevarnost in se ustavil. Neodločno je spihil ušesa, lovil v nos komaj zaznavni vonj ter vprašujoče pogledal Jožeta. Ta se je začuden ustavil in gledal okoli sebe. Nikjer ni bilo videti nikogar. Toda Cinč je še vedno lovil veter in skušal ugotoviti, odkod prihaja dražiči vonj. To ni bil samo vonj po človeku, bil je tudi vonj po olju za mazanje orožja, ki ga je spominjal na streljaško pištolo iz šole. Pogledal je Jožeta, potem pa spet grmovje, iz katerega je prihajal vonj.

126. — V tem je že rezko počil strel. Takoj za njim se eden. Jože je začutil top udarec v trebuh. Boječina ga je presunila prav do las. Nagonsko se je prijel za boleče mesto, klecnil in se zavallil po tleh. »Činč!« je bolešno zaklical. Toda Cinč se je že izgrgal in planil v breg. Jože je razločno videl orožnega človeka, ki se je skrival med vejami. Stisnil je zobe in kljub hudi bolečini izvlekel pištolo. Vzpel se je, dvignil orožje in stisnil petelina. Iz grma se je zaslišal hripav krik. Jože je ustrelil še enkrat. Potem pa mu je pred očmi zaplesala rdeča megla. Roka je omahnila. Brez moči je znova padel na tla.

127. — Činč je kar letel po zraku. Se tri, štiri skoke, pa bi bil pri napadalcu. Vtem se je jermen zapletel med skale in ga kruto potegnili nazaj. Pograbil ga je z zobmi in ga obupno grizel. Toda jermen ni hotel odnehati. Pes je čutil, da je izgubljen. Z vso silo se je zaganjal zdaj desno, zdaj levo, toda zaman. Napol zadusen je za trenutek obstal in presunljivo zatulil. Potem pa je v njem spet zmazala borbenost. Legel je na trebuh in se prihlul tesno k tlom. Pozorno je opazoval človeka v grmovju, ki je divje preklinjal. Parabela je sabotirala.

128. — Neznaneč se je vrnil z orožjem in vrval psa. Naboj se je uspešno, da ga je z nožem izvlekel v roki je repetiral in nameril na psa. To mu se je osvobodil, divje zagnal vstran. Njel je sprožil. Toda pes je planil naprej. Roka se mu je tresla in ni se zmožnil zadržati, toda Cinč se je nevarno bližal. Vrazil, padel in ne-

Ustanovljen bo sklad za pospeševanje kulture

Tudi sameupravni organi v podjetjih naj razpravljajo o kulturi – Temeljnim kulturnim organizacijam več denarne pomoči – Osilnica naj bi dobila TV pretvornik

Na zadnji seji je občinska skupščina Kočevje razpravljala tudi o poročilu sveta za kulturo o kulturnem delu v občini. Skupščina je poročilo v celoti odobrila in poverila svetu za kulturo, da bo vodil v bodoče samostojno kulturno dejavnost v občini. Seveda pa je za boljše delo potrebna svetu za kulturo tudi večja materialna podpora. Skupščina ni sprejela predloga sveta, po katerem naj bi skupščina odmerila vsako leto za kulturo toliko več denarja, kolikor se v

odstotku zviša narodni dohodek, ker se tudi občinski proračun ne povečuje v istem odstotku kot narodni dohodek. Vendar pa je skupščina sklenila ustanoviti sklad za pospeševanje kulture, v katerega bodo lahko prispevale denar delovne organizacije.

Skupščina je tudi priporočila delovnim organizacijam, naj njihovi samoupravni organi vsaj enkrat letno razpravljajo o kulturnem življenju svojih članov. Kultura namreč ni le konjiček za-

njo vnetih občanov, ampak prav gotovo vpliva tudi na boljšo produktivnost zaposlenih. Kulturno razgledan občan bo namreč že zaradi svojega znanja več naredil, bolj bo znal varovati proizvodna sredstva, razen tega pa bo še sposoben upravljavec.

Ostali pomembnejši sklepi skupščine, ki se nanašajo na kulturo, so bili, da naj osemletki ustanovita mladinski kulturno-umetniški društvi, da se strinja z združitvijo uprav Doma telesne kulture in Šeškovega doma, da je treba temeljnimi kulturnimi organizacijam v občini (Glasbeni šoli, Ljudski knjižnici in Pokrajinskemu muzeju) omogočiti nemoteno delo in celo razširitev njihovih dejavnosti.

Skupščina ni sprejela predloga, da bi tržnico preuredili v umetnostni paviljon, ker ni možnosti za premestitev tržnice, pa tudi ne denarja za njeno preureditev. Vendar bo občinska skupščina iskala druge možnosti za ureditev takega paviljona.

Nadalje so odborniki razpravljali o kinematografiji v občini in nakazali, kako je treba izboljšati.

Skupščina je naročila svetu za kulturo, naj prouči možnost, da bi postavili na območju Osilnice TV pretvornik, ker prebivalci teh krajev zdaj ne morejo spremljati TV programa.

Dela kiparja Jarma na pokopališču

Novo kočevsko pokopališče bo pripravljeno za pokopavanje predvidoma 1. novembra letos. Pokopališče bo okraшено z nekaj deli domačega akademskega kiparja Staneta Jarma. Tako bodo na stari stavbi uprave pokopališča in na stenah mrliške vežice dva sgrafitta in štiri reliefi. Svet za urbanizem, komunalne in stanovanjske zadeve je pregledal predračun za ta dela; ugotovil je, da je cena 5.300 N din primerna, in je izdatok tudi odobril.

Most še ni popravljen

Popravilo nesrečnega mostu na Roški cesti v Kočevju se vleče že tretji mesec, čeprav bi bilo treba popraviti le oba hodnika. Po pogodbi, ki je bila podpisana konec junija, bi moral biti most popravljen v dobrem mesecu dni. Pogodbeni rok bo kmalu že tretjič prekoračen, a ena stran mostu še vedno ni popravljen. Ker je most na zelo prometni cesti, žele občani, da bi bil usposobljen za prehod vsaj do bližnjega občinskega praznika.

Posojila za stanovanja upokojencev

Komisija za stanovanja upokojencev in invalidov pri ObO Društva upokojencev v Kočevju je zbrala vse vloge prosilcev posojil. Ker je zainteresentov več kot možnosti, bo potrebe posameznikov preverila posebna komisija, preverila pa bo tudi vloge nezaposlenih borcev za kredite. Komisija bo dala prednost tistim, ki stanujejo v najtežjih razmerah.

TEKSTILANA izpolnjuje plan

Delovni kolektiv kočevske Tekstilane je v prvem polletju dosegel 50,7 odstotka letnega plana. Računska realizacija se je povečala v primerjavi z istim obdobjem lani za 12,8 odst., vnovčena realizacija pa za 23,7 odst. Kolektiv je imel težave z izvozom in na tem področju ni izpolnil predvidenih načrtov.

Že pozimi pouk v novi šoli v Ribnici

Ce bo šlo vse po sreči, se bo začel pouk v novi šoli že v drugem polletju tega šolskega leta — Nova šola bo imela 24 učilnic — Ostali za šolo potrebni prostori bodo predvsem v obeh starih šolah, ki bosta z novo povežani s pokritim hodnikom

Nova osnovna šola v Ribnici bo dokončana predvidoma v januarju prihodnje leto. Menijo, da bodo učenci, ki obiskujejo osemletko, imeli v drugem polletju šolskega leta pouk že v novi šoli. Šolo so začeli graditi lansko jesen. V začetku je imelo Splošno gradbeno podjetje Grosuplje, ki je izvajalec del, težave pri izkopu temeljev. Zaradi neprimernih tal se je gradnja podražila, čas gradnje pa podaljšal. Vendar so izgubljeni čas nadoknadili, ker je bila pretekla zima izredno mila. Do julija, ko se je začelo deževno obdobje, pa je bila šola že pod streho.

Solo gradijo z lastnimi sredstvi in republiškim kreditom. Lastna sredstva predstavljajo prispevki delovnih organizacij in krajevni samoprisevek, ki je sprejet tudi za prihodnje leto. Doslej so zbrali 220 milijonov S-din, šola pa bo z opremo vred veljala okoli 380 milijonov S-din.

V novi šoli bo 24 učilnic. V obeh starih šolah bodo

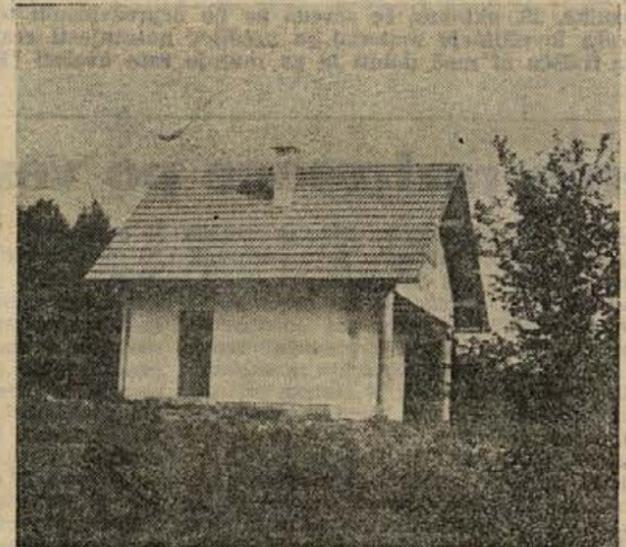
uredili kabine, knjižnico, telednevno, zbornico in drugo. V njih bosta dobila prostore tudi otroški vrtec in glasbena šola.

Vse tri šole bodo povezane s pokritim hodnikom, ki bo varoval učence in učitelje pred mrazom in padavinami. Tudi centralna kurjava, ki je že nameščena, bo skupna za vse tri šole.

Menijo, da bo nova šola v Ribnici med najcenejšimi, če ne celo najcenejša v Sloveniji, hkrati pa bo povsem od-

govarjala svojemu namenu. Solo si ogledujejo tudi predstavniki iz drugih občin in se o njej izražajo zelo pohvalno. Rezijski odbor za gradnjo šole je z izvajalcem del zelo zadovoljen, ker dela hitro napredujejo in so dobro opravljena.

Ko bo dograjena šola v Ribnici, nameravajo zgraditi šolo v Loškem potoku in urediti fasado šole v Sodražici. Vendar še ni znano, kdaj bodo začeli s temi deli in kako bodo zbrali denar zanje.

Lovska koča v Prelesju za tiste, ki imajo radi zelenje in divjad (Foto: France Modic)

Uspešno delo komisij pri ObO ZRB Ribnica

Na zadnji seji ObO ZRB NOV Ribnica so razpravljali o dosedanjem delu in ugotovili, da je bila najbolj delavna komisija za priznavanje posebne delovne dobe. Precej dela ima tudi komisija za stanovanjske zadeve borcev. Ker bo na razpolago za kmete-borce le 100.000 N din, bodo dobili kredite tisti, ki živijo v najslabših razmerah. Komisiji za kredite pri društvu upokojencev so priporočili, naj da prednost bivšim borcev. Računajo, da bo za upokojence na razpolago okrog 116.000 N din.

Na seji so govorili tudi o pripravah na proslavo dneva republike in dneva JLA.

Višji obisk knjižnice

V ribniški knjižnici so za beležili letos že nad 1900 izposojevalcev, medtem ko jih je bilo lani za okoli 300 manj.

Obisk je zadovoljiv predvsem, ker knjižnica v okviru svojih možnosti kupuje tudi nove knjige, nedvomno pa vpliva nanj tudi, da je v sredini naselja in torej občanom lahko pristopna.

Ribniški rokometiški so potrebni pomoči

10. septembra je bil na pobudo ObZTK Ribnica sklican posvet, ki so se ga udeležili razen športnih delavcev tudi predstavniki občinske skupščine in delovnih organizacij. Na sestanku so ugotovili, da prizadevnih ribniških športnikov dobijo premalo sredstev za pomembnejša tekmovanja. V najtežji situaciji so rokometiški, ki tekmujejo v republiški ligi in za vsako gostovanje porabijo najmanj 700 N din. Če bodo hoteli še naprej tekmovati v tej ligi, bodo morali dobiti več pomoči.

Udeleženci posveta so veliko govorili tudi o novem, še nedograjenem kegljišču v Ribnici. Na stavbi je za 50.000 N din dolga, ki jih je treba plačati »Gradbeniku«, da pa bi stavbo dokončali, bi potrebovali še 300.000 N din. Najboljša rešitev bi bila, da bi nedograjeno kegljišče prevzela ena izmed tovarn za svoje namene, vendar med njimi ni mnogo zanimanja. Edina zainteresenta sta Kovinsko podjetje in INLES.

KAREL ORAZEM

Dokončati tudi C trakt šole

Predlog za zbiranje denarja za kopalnišče

V letu 1967 mora biti dokončan tudi C trakt nove kočevske osemletke, je sklenila občinska skupščina Kočevje na zadnji seji. Skupščina je predlagala vsem delovnim organizacijam, negospodarskim organizacijam in družbenim službam, naj prispevajo iz svojih skladov po zaključnem računu za leto

1966 denar za dokončanje šole v višini 2 odstotkov od bruto osebnih dohodkov. O priporočilu skupščine bodo v kratkem razpravljali v delovnih organizacijah.

Nekateri so predlagali, naj bi prispevek v isti višini plačevale prav tako vse delovne organizacije tudi v letu 1968. Tako zbrani denar bi porabili za gradnjo kopalnišča v Kočevju. Skupščina je predlagala delovnim organizacijam, naj predlog preuče.

Skrb za stanovanjsko izgradnjo v Kočevju

Na zadnji seji sveta za urbanizem, stanovanjske in komunalne zadeve občinske skupščine Kočevje so razpravljali tudi o stanovanjski izgradnji v občini. Letos gradijo 98 stanovanj v družbenem sektorju: SGP Zidar gradi v Podgorski ulici dva stanovanjska bloka z 52 stanovanji, s preureditvijo bivše rudniške ambulante bodo pridobili 20 stanovanj, v bloku med Cankarjevo in Šeškovo ulico pa jih bo tudi 20. O problematiki stanovanjske izgradnje se bodo podrobneje pogovorili na prihodnji seji.

8 predstav za 30 N-din

Zveza kulturno-prosvetnih organizacij v Kočevju je povabila občane, naj se vključijo v splošni abonma v sezoni 1966/67. Program tega abonmaja sestavlja 8 predstav, in sicer: Zupandčič: »Veronika Deseniška«, Douglas: »Naša ljuba familija«, Dumas: »Trije mušketirji«, Twain: »Tom Sawyer itd. Od oktobra do maja je predvidena vsak mesec ena predstava ljubljanskih gledališč in zborov. Cena za sedež za vseh osem predstav bo največ 32 N din, naročniki pa jo bodo lahko plačali v dveh obrokih. Polna cena vstopnic je sicer 55 N din, vendar zveza pričakuje, da bodo dale delovne organizacije svojim članom za vstopnice regres. Od višine regresa je odvisna tudi končna cena.

DROBNE IZ KOČEVJA

■ **SAMOPOSTREZNO TRGOVINO** med stolpnicami ob Ribni hito graditi. Temelji so narejeni in že pripravljeno nosilna stebrišča. Upamo lahko, da bo gradnja do konca novembra končana in da bo trgovina nato odprta.

■ **KOT DA SMO PREZIVELI VIHAR**, je bilo videti na prečni cesti od podjetja AVTO proti kolodvoru, kjer je bilo pretekli teden polomljenega veliko okrasnega drevo. Spet so bili na delu ponočni razgrajalci. Zakaj pa ne bi razgrajali in pustili, ko jih nihče ne kamuje in ne pokliče na odgovor?

■ **PSI NE SODIJO V LOKAL**, tako mislijo povsod po svetu. Kol je videti, smo edina izjema.

v Kočevju, kjer tujcem dovoljujejo, da vodijo pse v lokale in da jih imajo celo v hotelskih sobah. Brez dvoma je treba za turizem marsikaj pretrpeti, toda vse do prave meje!

■ **RAZBITE OKENSKE SIPE** niso mestu v okras. Na to smo že velikokrat opozarjali, vidnega uspeha pa ni. Razbiti sip je vedno več, največ pa jih je v priložni stavbi na Trgu 3. oktobra pri hotelu, kjer so še posebej vidne. Ta pomanjkljivost bi se prav gotovo dala z malce dobre volje odpraviti. Hišni sveti naj skrbijo za svoje stavbe!

■ **SHRAMBO KOLES** bo treba narediti pri novi osnovni šoli, saj se veliko otrok vozi s kolesi v šolo. To velja zlasti za učence višjih razredov, ki imajo učilnice že v novi stavbi. Kolesa puščajo naslonjena ob drevje v parku in kjerkoli je kak prostor. Tam niso varna in tudi dež jim škoduje. Park pa tudi ni shramba za kole-

Program delavske univerze

Program delavske univerze Ribnica je za izobraževalno leto 1966/67 zelo pester.

Tečaj za varenje, ki je bil razdeljen na osnovni obločni, nadaljevalni obločni in specialni priučitveni za plamensko varenje, je že zaključen. Trajal je 18 dni, uspešno pa ga je končalo 32 tečajnikov.

Večerno osnovno šolo pripravljajo s pomočjo osnovne šole Ribnica. Pred kratkim so zaključili zbiranje prijav za 5., 6., 7. in 8. razred osemletke.

Tečaj o higijenskem minimumu bodo organizirali že letos. Namenjen je gostinskim in trgovskim delavcem.

Tečaj za kurjače centralnih kurjav bo letos.

Tečaj za varstvo pri delu bo trajal 15 dni, namenjen pa je osebam v podjetjih, ki odgovarjajo za varnost pri delu, in delavcem na nevarnejših delovnih mestih.

Povečani dohodki v KZ Ribnica

Dohodek KZ Ribnica je v letošnjem prvem polletju za 44 odstotkov večji kot v istem obdobju lani, predvsem zaradi boljšega gospodarjenja in povečanja odkupa mleka in pitane živine. V zadruzi zdaj razmišljajo, da bi začeli s pisanjem piščancev. Da bi koristno porabili zemljo, ki za obdelavo ni primerna, so v sodelovanju z »Inlesom« iz Ribnice posadili ob potoku Sajevcu 250 sadik Topolov.

Kmetijska zadruga ima za poslenih okrog 80 ljudi (6 odstotkov manj kot lani), povprečni mesečni zaslužek pa je 644 Ndin, kar je za 34 odstotkov več kakor v enakem obdobju lani. Ker jim primanjkuje kvalificiranih kadrov, štipendirajo enega slušatelja na agronomski fakulteti ter enega na srednji kmetijski šoli.

Med predavanji, ki jih namerava delavska univerza organizirati v vseh večjih krajih, pa so: prometna, obrambna in zdravstvena ter vzgojna za starše. Večina bo spremljana s filmom ali diapozitivi.

Na področju družbenopolitične vzgoje pa bo delavska univerza organizirala večerno politično šolo in seminarje za člane samoupravnih organov.

Manj zaposlenih v občini

Po reformi se je število zaposlenih v ribniški občini znižalo za 27 odstotkov — na 1300 ljudi, medtem ko so se osebni dohodki povečali povprečno za 36 odstotkov. Z boljšo organizacijo dela so v primerjavi z lanskim letom povečali produktivnost za 44 odstotkov.

29 hiš spet pod streho

V ribniški občini je zaprosilo letos za gradbeno dovoljenje 45 občanov, od tega 40 v Ribnici in 5 v Sodražici. Pod streho bo letos 26 stanovanjskih hiš v Ribnici in 3 v Sodražici. Po dosedanjih podatkih bo začelo graditi hiše prihodnje leto še 8 občanov. To so predvsem bivši lastniki gradbenih parcel, ki imajo prednost za gradnjo na svoji parceli, če začno graditi v enem letu.

Tečaji tujih jezikov

Delavska univerza v Ribnici je organizirala tečaje angleščine, nemščine in italijanščine, ki se bodo v kratkem začeli. Za italijanščino bo le začetni tečaj, za druge jezike pa tudi nadaljevalni. DU prav tako vpisuje kandidate za 5., 6., 7. in 8. razred osnovne šole za odrasle.

REŠETO

Na posestvu v Leskovcu obirajo hruške

Pridelali so jih 150.000 kg - Bilo bi jih lahko precej več, toda še vedno se čutijo posledice zimske pozebe iz leta 1964 - Za prostrane nasade AGROKOMBINATA v Leskovcu skrbi 13-članski kolektiv - Pridelovalci sadja pogrešajo hladilnico

V nasadih AGROKOMBINATA v Leskovcu so dozorele zimske hruške. Nežna drevesca se šibijo pod težkimi sadeži. Letina ni med najboljšimi, je pa preseglala letošnje pričakovanje. Vodja sadjarskega obrata Ivan Kozole je povedal, da se še vedno čutijo posledice zimske pozebe in hrušve boljše iz leta 1964. Nasad bi sicer dal mnogo več pridelka.

»Koliko hrušk ste letos že obrali?«

»Do sedaj 80.000 kg, celotni pridelok pa cenijo na 150.000 kg. Septembrsko vreme nam je precej naklonjeno, ko pa smo trgali viljemovke, sorto za vlaganje, ni bilo tako.«

»Kakšno sadno drevje še gojite na posestvu?«

»Breskve, jablane višnje in slive. Največje površine so zasajene s hruškami. Vseh skupaj je 32 ha. Breskovih nasadov je 13 ha, jablan 3 ha, sliv 1 ha in višenj 2 ha. Gojimo tudi ribez. Tega imamo 4 ha.«

»Koliko ljudi je redno zaposlenih na posestvu in kako obdelujete vse te površine?«

»Na posestvu stalno dela 13 ljudi, pri obiranju sadja in v času košnje pa si pomagamo z občasnimi delavci. Največ dela in skrbi imamo z uničevanjem trave v nasadih, ki jo moramo kositi ročno. Skropiljenje in oranje opravimo s stroji. Za

strojne usluge nismo v zadregi, saj imamo na razpolago strojno postajo AGROKOMBINATA.«

»Kam prodajate sadje z vašega posestva?«

»Hruške vozimo v Split, Pulj, Maribor, Zagreb in Kranj. Del pridelka kupijo tudi domačini. Glavni odjemalci breskev so v Pulju, Zagrebu in Rovinju, veliko povpraševanje po njih pa je tudi doma.«

»Koliko pa ste pridelali breskev to poletje?«

»Na posestvu v Leskovcu 130.000 kg, na posestvu v Stari vasi 34.000 kg, v

kooperaciji z zasebniki pa še 50.000 kg.«

»Imate kaj težav s prodajo?«

»Za sedaj se še ne moremo pritoževati, toda AGROKOMBINAT ima še veliko mladih nerodnih nasadov in čez nekaj let bo pridelok mnogo večji. Hladilnico že zdaj pogrešamo, pozneje pa brez nje sploh ne bomo mogli biti. Tudi skladišča bodo do takrat premajhna, zato si sadjarji želimo, da bi se nam te želje čimprej uresničile.« je dejal tov. Kozole. J. TEPPEY

Hruške so dozorele in vsak čas bodo prišli do njih obiralci. Ivan Kozole, vodja sadjarskega posestva v Leskovcu, z zadovoljstvom ogleduje lepe sadeže. Obrane hruške bodo v sortirnem skladišču razdelili po kakovosti in debelini ter jih nato poslali na pot. (Foto: J. Teppey)

Colaričevi mami

13. septembra smo v Podbočju pokopali Marijo Colarič s Planine. Doma je bila z majhne knetijske, mož je bil čevljar. Rodilo se jima je že pred vojno kar 7 otrok.

Planina leži visoko v Gorjanjih, na samotni, zato je bila že v začetku NOB zelo primerna za formiranje prvih borbenih oddelkov. V jeseni 1941, zlasti pa 1942., so vsi vaščani aktivno sodelovali v NOB. Med njimi sta bila tudi pokojnica in njen mož Lojze Zavoljo izdaje so 14. septembra 1942 ušli obkolili naselja Trebelnik, Premagovci, Brezovice, Gradec, Brezje in Planina, odvedli s seboj vse moške, imetje izropali in domačije požgali. Colaričeva je takrat s 14 dni staro hčerko prbežala v Podbočje, kjer je prosila pomoči in zaščite. Do konca vojne se je nato skrivala po vinskih hramih in raznih prebežališčih.

Po osvoboditvi je najprej odšla v Apače pri Radgoni, pa se je zavoljo domotožja kmalu vrnila. Vse otroke je spravila h kruhu in začela graditi hišo. Ni je dogradila, ker jo je napadla bolezen in ji pri 62-letih utrnila luč življenja. Pogreb je dokazal, kako priljubljena je bila Colaričeva mami. Prav je imel govornik, ki je tej materi - mučenici ob odprtjem grobu v slovo rekel, da je dogorela kot sveča, ne zase, pač pa za svoje otroke. J. S.

Drobne s Senovega

■ RUDNIK SENOVO je v avgustu dosegel proizvodni plan, čeprav so imeli pri delu težave. Izkopali so več debeljšega premoga, kar bo vplivalo na ugodnejši finančni rezultat.

■ ODLICBA O NOvem PRISPEVKU vodni skupnosti za omejitve vode pri pranju premoga je vzbudila med rudarji presežneje in nezadovoljstvo. Prispevek so namreč zaračunali za vsa proizvodnja, čeprav perejo le polovico izkopanega premoga.

■ V NEDELJO ZVEČER so na brestaniškem gradu prenapetost napadli goste, ki so govorili srbohrvaški jezik. Dva mlada fanti, ki sta začela napad, sta se že morala zagovarjati.

■ V SENOVSKI RESTAVRACIJI sprejemajo abonente le do prvega v mesecu. Kdor se nastani ali zaposli v Senovem po prvem, mora biti lačen. Vzorno razumevanje!

■ ORGANIZACIJA ZA SENOVO je organizirala zbiranje prispevkov za vietnamsko ljudstvo. Z nabiralno akcijo so začeli 16. septembra pri delitvi osebnega dohodka v rudniku. Tega dne pa je začel zbirati prostovoljne prispevke tudi domačin, ki mu je sprejela uničila večji del premoženja.

KRŠKE NOVICE

■ DELOVNA DISCIPLINA BORCEV je prisilila v tovarni papirja komisijo za borčevska vprašanja, da prouči delovno disciplino vseh zaposlenih borcev. Pojavljali so se zelo pogosti prekrški na delu. Komisija je osem zaposlenih borcev javno grajala. Sprejeli so sklep, da se odvzame tem borcem celoten dodatek, ki so ga pred dvema letoma določili organi upravljanja. Določili so tudi vse nadaljnje primere kršenja delovne discipline in ustrezni odbitek posebnega borčevskega dodatka.

■ PRI IZKOPU TEMELJEV na skladišču v tovarni »Djuro Salaj« so našli človeško okostje. Domnevajo, da so tu Nemci pokopali ustreljenega partizana. Občinski odbor Zveze borcev poizveduje, koga so na tem mestu ustrelili in pokopali.

■ PO TRILETNEM »ZATISJU« bo tovarna papirja kupila 16 družinskih stanovanj. SGP Planir bo pričel poleg pošte graditi nov poslovno-stanovanjski blok. — V bližini na Starovaški cesti bosta imela svoje prostore podjetji TOBAK in PRESKREA. V kratkem bodo sklenili pogodbo za gradnjo.

■ KOPALISCE JE DOBRO ZAKLJUČILO SEZONO. K temu sta najbolj pripomogli topla voda in nizka vstopnina. Vedno več kopalcev uporablja tudi ostale rekreacijske objekte v bazenu.

■ DUNAJČANI DRUGO LETO TRENIRALI v videmskem bazenu. Pretekli teden so bili predstavniki dunajskega plavalnega kluba v Krškem. Poizvedeli so o vsem, kar je potrebno za vednejši trening plavalcev. Tako so se število tujih predstavnikov plavalnega športa, ki trenirajo v Krškem, povečalo še za enega.

Drobne iz Celuloze

V tovarni Djuro Salaj so ukinili povračilo stroškov za prevoz delavcev na delovno mesto in domov. Sklep podjetja velja za polletni čas, od 1. novembra dalje pa bo podjetje samo organiziralo prevoz delavcev s posebnimi avtobusi in sklep ne bo več veljal. V podjetju je približno 50 prizadetih delavcev.

Višino hranarin za prve tri dni bolniškega staleža so določili v tovarni Djuro Salaj. Zakon namreč pooblašča podjetja, da sama določijo višino hranarine za svoje delavce. Od osnove, ki je enaka povprečnemu osebnemu dohodku zavarovanecev preteklega leta, bodo izplačali 50 odst. za nadomestilo zavarovancu. V izjemnih pri-

merih nadomestilo lahko znaša tudi 100 odst. od osnove. To so primeri nezmožnosti za delo zaradi poklicnega obolenja ali nesreče pri delu. Tudi vajenci in delavke na porodniškem dopustu imajo pravico do 100 odst. nadomestila, če so bile pred porodom 6 mesecev neprekinjeno zavarovane ali pa pred porodom 12 mesecev zavarovane v preteklih v zadnjih dveh letih. V ostalih primerih so delavke upravičene le do 80 odst. od osnove.

Politična šola v Krškem

V Krškem so se tudi to sezono odločili za strnjeno obliko politične šole. Slušatelji bodo 14 dni izostali z dela, da bodo lahko obiskovali predavanja dopoldne in popoldne. Imeti bodo samo en oddelek.

ELEKTROTEHNA in BOROVO v Krškem

Trgovsko podjetje ELEKTROTEHNA iz Ljubljane in gumarski kombinat iz Borova gradita svoji prodajalni zraven skladišča trgovskega podjetja RESA. Prostorji obeh trgovin bodo veliki približno 400 kv. metrov. ELEKTROTEHNA je sedaj prvič v Krškem, BOROVO pa ima svojo trgovino že drugič.

Potujoči kino v 5 vaseh

Potujoči kino delavske univerze v Krškem bo jeseni in pozimi spet redno obiskoval vasi Veliki Podlog, Rako, Koprivnico, Černeč vas in Vihre. Letos bodo spoređi še bolj pestri, da bodo gledalci bolj zadovoljni.

VESTI
IZ KRŠKE
OBČINE

»Kovinoplast« se ne bo selil na Dolino

Delovni kolektiv želi ostati na Jesenicah - Če bo šlo po sreči, bo prihodnje leto postavil tam novo proizvodno halo - Za letos jih gospodarjenje ne skrbi - Ob koncu prvega polletja so ustvarili za 42.000 Ndin čistega dohodka

Čeprav pozno, je vendarle razveseljivo, da se je delovna skupnost KOVINOPLASTA sestala zato, da bi pretresla polletni obračun. Marsikje je ta šel mimo kolektivov in celo mimo samoupravih organov. V tej mali delovni organizaciji pa ni bilo delavca, ki ne bi

pozorno poslušal, če se nagiba tehtnica na stran uspehov ali obratno.

Mnogih številki prisotni niso razumeli niti si jih ob ustnem naštevanju niso mogli zapomniti, natančno pa so hoteli vedeti, kako dosegajo plan in kolikšen čist dohodek so ustvarili.

Za letos niso več zaskrbljeni. Poslovanje je bilo uspešno in kolektiv je v prvem polletju ustvaril za 42.000 Ndin čistega dohodka. To pomeni, da so dobro gospodarili, četudi delajo v neprimernih in veliko pretrenih prostorih.

Zavedajo se, da tako ne morejo nadaljevati. Radi bi do konca leta prigrisodarili čimveč, da bi z lastnim denarjem zagotovili vsaj 50-odstotno udeležbo za postavitev nove delovne hale. Po približni oceni bi ta veljala okoli 100.000 Ndin.

Na sestanku je bilo slišati tudi pripombe, da je občina pozabila nanje. Predsednik ObSS Ivan Živič je pojasnil, da občina nima več sklada za investicije, da pa bodo moralne podpore gotovo deležni, če lahko dokažejo perspektivnost podjetja. Napovedan je celo sestanek vseh predstavnikov kovinarskih podjetij v občini, da bi se pogovorili o poslovnem sodelovanju ali ce-

lo o združitvi nekaterih obratov.

KOVINOPLASTU je občinska skupščina ponudila prostore v izpraznjeni šoli na Veliki Dolini. Kolektiv se za preselitev ni odločil. Meni, da za teške stroje prostori v stari šolski zgradbi niso primerni. Preureditev bi veljala gotovo 30.000 Ndin, to pa je že tretjina investicije za novo halo. Razen tega jih ni volja seliti se v odročnejši kraj in neposredne bližine avtomobilske ceste.

Podjetje skuša pridobiti predvsem stalne odjemalce in teži za dolgoročnejšimi pogodbami. Zadovoljni so zlasti s Tovarno pohištva, za katero letos precej delajo, njena naročila pa bodo tudi v prihodnje odvisna od količine izvoza. J. TEPPEY

Priprave za kongres delavskih svetov

Občinski sindikalni svet je vsem sindikalnim podružnicam brežiške občine in članom občinskega sindikalnega sveta posredoval pismo centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije za priprave na II kongres delavskih svetov. Sedanja družbena situacija že zahteva, da se glasovi delovnih ljudi čujejo bolj kot doslej. Neposredni proizvajalci in upravljalci bodo zato morali konkretno oceniti aktualnosti problemov samoupravljanja. Kongres bo v prvi polovici prihodnjega leta, sindikalne podružnice pa naj bi o priloženih predlogih razpravljale takoj in jih do 24. septembra posredovale Ob SS.

Izkop peska nazaduje

V rudniku Globoko so za letošnji planirali 35.000 ton izkopane peska, toda vse kaže, da te številke ne bodo dosegli. Podjetje KREMEN se zadovoljuje z manjšim odkupom. Zmogljivost pralnice peska ni tolikšna, da bi lahko Rudnik po želji povečeval izkop. Povečanje pralnice pa je hkrati povezano še z drugo investicijo, z izgradnjo sušilnice in nakupom naprav za dodatno pranje peska, če se bosta obe podjetji dogovorili za proizvodnjo steklarskega peska. Trenutno ga steklarne še uvažajo.

»Delati moramo kot ena družina, vsi za vse. Samo od nas je odvisno, kako bomo gospodarili, zato moramo dosledno izpeljati nagrajevanje po delu.« je predlagal na sestanku delovne skupnosti KOVINOPLASTA njen predsednik Jože Kos (Foto: J. Teppey).

NOVO V BREŽICAH

■ ZEPNI PRIROČNIK ZA OBČANE brežiške občine bo izšel še pred občinskim praznikom. Večina delovnih organizacij in zasebnih obrtnikov je pokazala razumevanje za to publikacijo in jo denarno podprla. INFORMATOR bo vseboval vse najvažnejše podatke o Brežicah in občini in bo zelo uporaben priročnik za slehernega občana.

■ VSTOPNICE ZA FESTIVAL EVROPSKE KOŠARKE v Ljubljani lahko pravočasno rezervirate pri poslovalnici SAP v Brežicah. Ta velika športna prireditev bo od 13. do 16. oktobra. Turistična poslovalnica organizira tudi prevoz.

■ VELESEJMSKI GOSTJE SO REDNO OBISKOVALI zdravilišče Cateške Toplice in gostišče Mokrice. V Cateških Toplicah so tudi brenčevali. To so bili večinoma

■ ZA POTOVANJA V TRST JE MED BREŽICANI še vedno veliko kandidatov. Turistična poslovalnica bo privedla v kratkem kar dva enodnevna izleta; prvi bo 24. septembra, drugi 1. oktobra. Izkoristite priložnost, dokler je še lepo vreme!

■ PRODAJALNA S SADJEM IN ZELENJAVO nudi kupcem popust pri nabavi oziroma krompir je v prodaji na drobno po 0,8 Ndin kg, pri večjih količinah pa ga prodajajo z 10-odst. popustom.

TSŠ: zapustili bodo dotrajano barako

Nekdanji združni dom na Mirni, v katerem so dolgo časa brnele obdelovalne naprave Tovarne šivalnih strojev, preurejajo v upravno poslopje podjetja. Doslej so se uslužbenci stiskali v dotrajani baraki, ki ji je lesna goba uničila že večino podov. Ko so zgradili novo tovarniško dvorano, so se proizvodni delavci preselili tja, v starih prostorih pa je ostal prazen prostor. Zgradbo preureja Gradbeno opekarstvo podjetje z Mirne.

Slana usta — žejna usta

Kot smo zvedeli, je šel Cerkinček mirenske Dane na vinskem sejmu v Ljubljani zelo dobro v prodajo. Obiskovalci sejma so pokupili toliko vrečk, kot jih je podjetje prej prodalo v dveh mesecih skupaj. To je znak, da je pečen slan krompir posebno pri pivcih vse bolj priljubljen in ga bo Dana lahko še več napekla in prodala.

Clan ene izmed komisij, ki so pregledovale škodo, sekretar občinskega komiteja ZK tov. Roman Ogrin posluša opisovanje domačinov v Dol. Kamenju. V ozadju je vinograd pred trgovijo, na oko popolnoma tak, kot je bil v začetku pomladi, ko je odlezel sneg, in je bilo treba vinograde obrezovati in okopavati, da bi čimbolje obrodili. (Posnetek: Nace Bukovec)

O PROSVETNO-KULTURNEM DELU V TREBANJSKI OBČINI

Kako poživiti amatersko dejavnost

Nismo zadovoljni s kulturno-prosvetnim življenjem v občini — Pogrešamo amaterskih dejavnosti in več gostovanj umetniških skupin — Kje so globlji vzroki sedanjega stanja?

Doslej smo pogosto pozabljali na duhovno življenje, pehali smo se predvsem za proizvodnimi rezultati, za materialnimi dobrinami. Pojav seveda ni značilen samo za našo občino, temveč je precej širši. Vsekakor se ne smemo sprijazniti s tem, da postajamo vse bolj civilizirani, zapostavljamo pa kulturno rast ljudi. Toda katere kulturne dejavnosti, ki imajo bodočnost, naj bi gojili in podpirali? Najštevilnejša organizacija — Socialistična zveza bo z vsemi, ki delajo na tem področju v trebanjski občini, razpravljala na posebnem plenumu, ki naj bi pomenil novo spodbudo za kulturno dejavnost pred zimsko sezono. Na prstih ene roke lahko

preštejemo vse delavne amaterske skupine v občini. Godba na pihala, moški pevski zbor mokronoške doline, zabavna ansambla v Trebnjem ter v Mokronogu, in že smo pri kraju. Od časa do časa se kot plod volje posameznikov pojavi še kakšna igralška skupina, vendar umre, še preden zaživi. Ko je spomladaj občinska skupščina posvetila sejo temu vprašanju, je bilo v poročilu ugotovljeno, da je hitrejši tempo življenja in silen porast radijskih in televizijskih sprejemnikov preusmeril ljudi od aktivnih ustvarjalcev sicer skromnejših amaterskih kulturnih dosežkov v pasivnega opazovalca višjih kulturnih vrednot. Ker je bila mladina vedno

ena izmed vodilnih sil pri organizaciji kulturnih prireditvev, se je s tem, da hodi na delo v druge kraje, nje na vloga bistveno zmanjšala. Bilo bi prav, da bi ljudje, ki jim pri vsem tem ni vseeno, povedali na shodu svoje misli. Kaže, da vendarle niso vse težave samo denarnega izvora, čeprav nihče ne zanika, da ni bila v zadnjih letih kulturna dejavnost pravi postržek, ki je dobila, če je drugod kaj ostalo. Razen materialnih nagrad bi morali dobiti ljudje, ki vodijo te dejavnosti, tudi več družbenega priznanja za svoje delo.

Katere dejavnosti imajo v naših razmerah bodočnost, kakšna je vloga prosvetno-kulturnih društev in krajevnih skupnosti, zakaj so toliko popustili mnogi prosvetni delavci, ki so bili vedno spodbudniki kulturnega življenja na vasi? Vprašanj je veliko, treba je nanje odgovoriti. Treba je uresničiti dogovor, ki bo znova pospešil kulturno življenje in ljudi vodil v duhovno bogatejši svet.

M. L.

Sindikalni svet o spremembah predpisov

Na razširjenem plenumu občinskega sindikalnega sveta v Trebnjem 9. septembra so razpravljali o spremembah predpisov na področju zdravstvenega varstva ter o pripravah na volitve novih predstavnikov v skupščino skupnosti socialnega zavarovanja. Razen tega so bili udeleženci seznanjeni s poslovanjem sklada zdravstvenega zavarovanja delavcev v novomeškem komunalnem zavodu. Predstavniki zdravstvenega doma v Trebnjem so ob tej priložnosti izrazili pripravljenost, da z blizu 4 milijoni S din pomagajo pokrivati izgubo zavoda, podobno, kot so sklenile nakatere druge zdravstvene ustanove.

O višini nadomestila za prve tri dni boleznijo so na plenumu menili, naj bi posamezne gospodarske organizacije ne določile tega nadomestila preveč različno. Na plenumu so se dogovorili o pripravah za volitve dveh novih članov v skupščino skupnosti socialnega zavarovanja delavcev, ki bodo do 10. oktobra. Zdaj poteka mandat v dveh od štirih volivnih enot: Ludviku Slaku kot zastopniku upokojujencev in Bizjaku kot predstavniku upravnih uslužbencev.

Osnutek zakona ni upravičil pričakovanj

Posvet o financiranju izobraževanja in vzgoje — Le materialna obnova bo omogočila resnično samoupravljanje

Pred sprejetjem zakona o financiranju izobraževanja in vzgoje so potekale številne razprave o osnutku tega zakona. V Sevnici so s tem namenom 12. septembra sklicali razširjeno skupno sejo občinskega odbora SZDL, občinskega sveta ter prosvetnih delavcev. Seji je prisostvoval tudi predstavnik republiškega sindikata Marjan Jenko. Kljub velikemu zanimanju je seja pokazala, da osnutek zakona ni izpolnil pričakovanj. Na

seji so sprejeli več pripomb in zahtev:

1. Osnutek zakona je brez navedbe sredstev in brez odstotka prispevkov iz predvidenih virov, zato je slaba osnova za razpravo.
2. Če hočemo doseči resnično samoupravljanje v šolskih zavodih, morajo ti dobiti materialno osnovo, ki bo zagotavljala vsaj minimum za ustrezno delo. Ob zadostni materialni osnovi se bodo prosvetni delavci lahko nehali ukvarjati s finančnimi problemi in bo težišče dela na vzgoji in izobraževanju.
3. Osnutek zakona ne določa natančno, kaj se bo financiralo po tem zakonu: šole, založniška dejavnost, izobraževanje odraslih, glasbene šole, komunikacijska sredstva in tako dalje.
4. Osnutek predvideva poravnalni sklad, ki naj bi izravnal razlike med posameznimi izobraževalnimi skupnostmi. Te skupnosti bi financirale osnovno izobraževanje. Ni pa znano, kdaj se lako nastopi z zahtevo po izravnalni razliki in kakšni pogoji so potrebni za to.
5. Po ustavi smo dolžni zagotoviti vsem otrokom enako osnovno izobrazbo, zato moramo zagotoviti tudi minimalne pogoje za izpolnitev enotnih učnih načrtov.
6. V primeru priključitve nerazvitega področja k širšemu področju, samoupravljanje ne bo trpelo. Važno je, kako se samoupravni organ financira, in ne to, ali je daleč ali blizu.

Nov spomenik

V ponedeljek je bil sestanek občanov krajevne skupnosti Zabukovje. Sestanek je sklical načelnik za gospodarstvo in finance pri občinski skupščini Sevnica. Občani so s predstavniki občinske skupščine razpravljali o zgraditvi novega spomenika padlim žrtvam v Zabukovju.

Varstvo učencev v šoli

Starši otrok v sevniški osnovni šoli »Save Kladrnik« so 14. septembra imeli skupno posvetovanje z učitelji. Na posvetovanju so se starši zanimali o celotni organizaciji varstva otrok v šoli. Učitelji so na vprašanja odgovarjali. Starši so poleg vprašanj postavili tudi nekaj zahtev, predvsem glede prehrane.

Drugo leto volitve

Izvršni odbor SZDL v Sevnici je na seji 21. septembra razpravljalo o programu dela pri skuščinskih volitvah v letu 1967. Na seji je tekle razprava tudi o vseh tekočih problemih.

Priprave za letno konferenco gasilcev

Občinska gasilska zveza v Sevnici je imela 16. septembra sejo, na kateri so govorili o pripravah na letno konferenco in o delu posameznih gasilskih društev. Ugotovili so, da je potrebno analizirati delo društev in občinske zveze ter sodelovanje med njimi. Sklenili so, da bodo iskali tudi način za izboljšanje dela posameznih društev.

Tesen poraz Krmelja

V prvi tekmi ljubljanske cone so domači rokometarji tesno, toda zasluzeno izgubili z ljubljansko Olimpijo 23:24 (9:11). Igra je bila ostra in igralci so vseh prekorajili mejo fair playa. Odločitev je padla pred koncem igre, ko so gostje s hitrimi protinapadi povečali vodstvo, čeprav so se jim domačini pred koncem močno približali. Sodnik Kozmarnik iz Sevnice je dobro opravil svojo nalogo.

Na najtežjih delovnih mestih poučujejo najmanj izkušeni

Na pobudo občinskega odbora Socialistične zveze, drugih družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine je bilo v četrtek, 14. septembra, posvetovanje o idejnosti pouka v osnovnih šolah občine Trebnje. Na posvetu so obravnavali tudi druga vprašanja šolstva.

Zanimive so ugotovitve analize o idejnosti pouka v osnovnih šolah, ki jo je po naročilu občinske skupščine v Trebnjem in vodstev družbenopolitičnih organizacij izdelal novomeški Zavod za prosvetno-pedagoško službo.

Blizu tri četrtine vseh prosvetnih delavcev so ženske, v večini že poročene, zato se težko posvečajo delu izven šole. Dve tretjini šolnikov je mlajših od 35 let in so zato manj izkušeni, medtem ko je tretjina vseh manj kot dve leti na istem delovnem mestu. Kvalifikacijski sestav še ni zadovoljiv, in kar je najvažnejše: na najtežjih delovnih mestih so najmlajši in najmanj izkušeni ljudje. V trebanjski občini poučujejo učitelji na teden 450 ur več kot je njihova učna obveznost. To gotovo vpliva na njihovo delo v šoli in izven nje. 18 odst. vseh pa je še izrednih slušateljev.

Čeprav si večina prizadeva, da bi bil pouk sodoben in zanimiv, je te namene prav težko doseči z nekdanjimi učni-

mi metodami, ki jih večina učiteljev še uporablja. Medtem ko je mladinski tisk med šolarji dobro razširjen, pa je stanje knjižnic mnogo na slabšem. Svobodne dejavnosti učencev niso dovolj narčno organizirane, razredne in šolske skupnosti se niso prav zaživele. Samoupravljanje v šolah ovirajo majhne materialne možnosti, medtem ko sindikalnih podružnic skoraj ni čutiti. Poročilo meni, naj bi v osnovnih šolah še ne imeli mladinske organizacije, temveč bi naj pionirsko organizacijo razširili tudi na osme razrede.

Zato družbenopolitične organizacije menijo, da je potrebnih nekaj dolgoročnejših smernic ter nekaj takojšnjih ukrepov, da bi stvari popravili. Med takojšnjimi ukrepi bi bili seminarji za člane samoupravnih organov in mentorje, med dolgoročnejšimi pa skrb šolskih kolektivov za štipendije, izredni študij in za metodično usposabljanje učnih moči. Gospodarske in družbenopolitične organizacije naj šolam več pomagajo, poživiti je treba delo sindikalnih podružnic in samoupravne organe šol izobraževati v družbenem upravljanju.

Gojenci oddelka za glasbeno vzgojo sevniške delavske univerze s svojimi učitelji

Mladi kitaristi v Sevnici

Na nastopih mladih gojencev oddelka za glasbeno vzgojo DU Sevnica sem spoznal tudi njihovega učitelja Martina Jamška, ki poučuje kitaro in klarinet že dobra štiri leta. Povedal mi je, da je v glasbeni šoli zdaj 16 učencev in učenk ter 14 pripravnikov. Za kitaro je med mladimi Sevniciani in okolici mnogo zanimanja, vendar jemljejo k pouku le tiste, ki so že dopolnili deset let, včasih pa tudi mlajše, če so res nadarjeni.

Najmlajša med vsemi je komaj šestletna Mina Pesjakova, ki sem jo obiskal na domu v Sevnici. Kitare se je začela učiti letos, pa je že toliko napredovala, da pesmi lahko spremlja na kitaro. Za seboj ima že prve javne nastope v Sevnici, v Boštanju

in v Loki, za katero pravi, da ji je bila najbolj všeč. Svoje sposobnosti preskuša tudi na klavirju, zlasti tedaj, kadar gre na obisk k babici v Ljubljano. Na koncu mi je povedala, da so ji najbolj všeč narodne in partizanske pesmi, od katerih mi jih je nekaj tudi zapela.

Melita Flisova, učenka 3. razreda osnovne šole, je s kitaro nastopila že na ljubljanski televiziji. S ponosom mi je povedala, da je bila takrat — leta 1964 — edina iz Sevnice v prvi skupini kitaristov. Tako kot Mina je tudi Melita povedala, da ima veliko zaslug za njen uspeh učitelj Martin Jamšek, pa tudi Viktor Krenčič, ki je vodja oddelka za glasbeno vzgojo pri delavski univerzi v Sevnici. Mlada kitaristka iz Boštanja

pri Sevnici že kuje načrte za srednje glasbeno šolo, saj jo kitara zelo veseli. Pouk redno obiskuje trikrat na teden. Pravi, da gre včasih kar peš, sicer pa se pelje z vlakom.

Tov. Jamšek mi je ob koncu povedal, da ima sevniška glasbena šola tudi zabavni ansambel, v katerem sodelujejo učitelji in starejši učenci. Pravi, da ni proslave v Sevnici ali bližnji okolici, na kateri ne bi nastopili tudi mladi gojenci oddelka za glasbo pri sevniški delavski univerzi in njihov orkester.

S. SKOCIR

TREBANJSKE NOVICE

SEVNIŠKI VESTNIK

Slaba obveščenenost hromi samoupravljanje

Reforma zahteva kvalitetnejše samoupravljanje – Pomanjkljiva izobrazba in slaba obveščenenost najbolj pereča problema – Delovne organizacije premalo mislijo na razvoj

16. septembra so se v sindikalnem domu zbrali na posvetovanju predsedniki delavskih svetov novomeške občine, navzoči pa so bili tudi nekateri vidnejši družbeni in politični delavci. Namen posvetovanja je bil ugotoviti vzroke, ki zavirajo hitrejši rast samoupravnih organov.

V samoupravljanju se še vedno pojavljajo stare težave, o katerih je bilo že dosti govora. Nekateri delovne organizacije vlagajo premalo sredstev v sklade, tako da organizacija nima možnosti perspektivnega razvoja. V prvem polletju letos so gospodarske organizacije namenile 28,1 odst. doseženih dohodkov za sklade in 71,9 odst. za osebne dohodke. Izplačanih je bilo 42. odst. več osebnih dohodkov kot lani, čeprav je bilo zaposlenih 1,2 odstotka manj delavcev. Prav je, da si delovne organizacije prizadevajo povečati osebne dohodke, toda ti morajo biti vedno odraz resničnega dela.

Po anketi, ki jo je izvedel občinski sindikalni svet, so največkrat pobudniki za seje delavskih svetov direktorji, potem računovodje in sekretarji podjetij šele na četrtem mestu so predsedniki delavskih svetov, na osmem (zadnjem) pa proizvajalci. Kje so vzroki za to? Nedvomno sta na prvem mestu slaba obveščenenost in pomanjkljiva izobrazba samoupravljalcev,

saj kar 49,3 odst. zaposlenih v delovnih organizacijah novomeške občine nima dokončane osnovne šole (podatki iz leta 1964). Tako se dogaja, da so člani delavskega sveta pri odločanju le številke. Vsi, ki so sodelovali na posvetovanju, so se odločno zavzeli, da je treba vsak poskus formalizma dokončno zatreti.

Samoupravnim organom otežuje delo tudi to, da nimajo dolgoročnih programov svojega dela. Reforma zahteva tudi kvalitetnejše samoupravljanje, to pa bo možno le tedaj, ko bodo imeli samoupravni organi kompleksne in perspektivne načrte za rast celotnega kolektiva. Delavski svet bi moral podrobneje obravnavati programe razvoja delovne organizacije in tesneje sodelovati s strokovno službo, ki organizira proizvodnjo, še posebej pa bi morali analizirati svoje lastno delo. V pristojnost samoupravnih organov sodita tudi kreditiranje in štipendiranje, česar se marsikje premalo zavedajo. Da bi se samoupravljanje hitreje razvijalo, bo treba bolj poskrbeti za izobrazbo ne samo članov delavskega sveta ampak vseh članov kolektiva.

Letos mnogo tujih gostov

V zdravilišču v Dol. Toplicah je navzlic drugi polovici septembra še vedno precej gostov, med njimi tudi mnogo tujcev, zlasti Nemcev, Avstrijcev in Italijanov. Letos smo prvič opazili toliko tujcev, ki so jim naše toplice všeč, saj so zadovoljni z zdravilno močjo vode in postrežbo v gostiščih. D. G.

Novo gostišče v Loški vasi

V Loški vasi pri Dol. Toplicah so pred kratkim spet odprli nekdanjo Šturmovo gostilno. Gostilno so težko pričakovali predvsem zaradi bližnjega letnega obrata v Soteski in vzhiki, saj ni v bližini nobenega drugega gostišča. D. G.

in Sergija Thorževskega, predsednika ObS so v razpravo posegli tudi predsedniki delavskih svetov. Čeprav je razprava dala vrsto konstruktivnih predlogov in posvetovanje lahko šteje med uspešnejše, pa posamezniki niso dovolj globoko posegali v konkretne primere in analizirali svojega dela. Na prvem posvetovanju predsednikov delavskih svetov so udeleženci menili, da bi moralo biti takih sestankov še več. Medsebojna izmenjava mnenj je za razvoj samoupravnih organov velikega pomena.

85 let gasilstva v Dolenjskih Toplicah

Gasilsko društvo v Dolenjskih Toplicah bo v nedeljo, 25. septembra, praznilo 85-letnico obstoja. Na tekmovanje so povabili več gasilskih društev iz novomeške občine, zlasti iz njenega zahodnega predela.

Na mestu, kjer je še pred nekaj meseci stala lesena koča, je danes že zidana, le omet in notranja ureditev čakata na pridne roke. (Foto: Polde Miklič)

Zbor šentjernejskih lovcev

Občni zbor lovske družine v Šentjerneju je pokazal, da so lovci z uspehom zaključili lanskoletno sezono. V svojem revirju imajo dovolj divjačine, razveselijo pa je dejstvo, da je vedno manj divjih lovcev, ki so v preteklih letih pobili mnogo divjadi. Lovci niso lani zasačili niti enega. V šentjernejskih

godovih so se pojavili tudi jeleni, opazili pa so že tudi medvedko z mladičem.

Lovska družina šteje 32 članov, od katerih so le redki, da se še niso udeležili udarniškega dela pri gradnji nove koče na Pragu. Če bo šlo vse po sreči, bodo kočo še letos odprli. Lovci upajo, da bo del sredstev prispevala tudi občinska organizacija Zveze borcev, saj je bil prav na tem mestu leta 1942 ustanovljen Gorjanski bataljon. Prihodnje leto bodo pri koči praznovali 25-letnico njegove ustanovitve.

Po končani razpravi so izvolili nov upravni odbor, v katerem so: Karel Lenčič, predsednik, Franci Slavs, tajnik, Izidor Likar, blagajnik, in Jože Jevnikar, gospodar.

Med diskusijo je bilo slišati, da bodo morali lovci kmetom povrniti škodo, ki jim jo je divjad povzročila na poljih. Lovska družina bo to storila le pri tistih, ki so se držali zaščitnih predpisov lovskega zakona.

POLDE MIKLIČ

Z davki zaostajamo

Konec avgusta je bilo v novomeški občini plačanih 56,7 odst. prispevkov, 67,3 odst. davkov in 52,6 odst. raznih taks, tako da je bil proračunski dotok uresničen z 59,7 odst. Stanje izterjav je boljše kot lani, vendar pa ni niti najmanj zadovoljivo. Precejšen izpad je v prispevkih od osebnih dohodkov, ker se zlasti v prvi polovici leta osebni dohodki niso povečali v skladu s pričakovanji. V prispevkih od kmetijske dejavnosti (te plačujejo zasebni kmetovalci) je precej zaostajanje, vendar pa bodo še letos vse zaostanke odločno izterjali.

Septembra so na Mestnih njivah v Novem mestu odprli nov oddelek otroškega varstva za predšolske otroke. Zaenkrat je v njem samo okoli 15 otrok, pričakujejo pa, da bo njih število v kratkem naraslo. Na fotografiji: Tovaršica razdeljuje dopoldansko malico. (Foto: Ria Bačar)

Rentabilnost? Da, toda ob pravem času!

S 1. septembrom je nastalo več sprememb v novomeških vrtcih in tudi v ceni varstvenih uslug – Na novo je začel poslovati vrtec v naselju na Mestnih njivah – Pred osrednjim problemom otroškega varstva: vključiti otroke iz moralno in socialno ogroženih družin, pa so varstvene ustanove povsem brez moči

organiziranega varstva otrok. V novomeških vrtcih je več kot 90 odstotkov otrok iz uslužbenskih družin z dokaj ugodnim gnotnim položajem. Nič čudnega saj je delavkam, materam samohranilkam in družinam z več otroki tako drago varstvo nedostopno.

V Ljubljani pomagajo socialno ogroženim otrokom krajevne skupnosti, novomeške pa so preravnane in tudi podjetja, kjer so starši otrok zaposleni, so odrekli pomoč.

Ena kuhinja za vse oddelke vrtcev

Spremembe so uvedli še v organizaciji prehrane. Kuhinja v kandijskem vrtcu je prenehala obratovati, hrano pa bodo tudi tja dovažali iz dijaške kuhinje, kot so jo doslej samo za otroke iz vrtca Vide Tomšič. Izračunali so, da je to cenejše. Kuhinja v kandijski ustanovi kljub temu ne bo ostala prazna, temveč bo v njej samo ena kuharica pripravljala malice za otroke iz vseh varstvenih oddelkov.

Najpotrebnejši so brez varstva

Prav pri rentabilnosti, ki je pred leti prodrla tudi na področje otroškega varstva, se je podrl osnovni namen

R. B.

Kdo bo pa drugič pomagal?

Občinski odbor RK Novo mesto je iz sklada za pomoč pri elementarnih neugodnih namenil 67 družinam na področju KS Otočec 1.200.000 Sdin pomoči. Tem družinam je toča letos poletja popolnoma uničila pridelek. Pomoč so dodelili samo družinam, ki se preživljajo izključno s kmetijstvom. Denar je bil nakazan trgovini v Otočcu ob Krki, prizadeji pa lahko kupijo za odobrene zneske samo živila.

Oškodovane družine so iz 17 naselij. Enočlanske družine so dobile po 8.000 Sdin pomoči, dvočlanske 12.000 in 16.000, tričlanske po 15.000, 18.000 in 24.000, štiričlanske pa 20.000 in 24.000, petčlanske po 25.000 in 30.000, šestčlanske po 30.000 in 36.000, ena sedemčlanska družina pa 35.000 Sdin pomoči. Seznan oškodovancev s

predlogom zneskov za pomoč je izdelala krajevna organizacija RK v sodelovanju s KS in družbenimi organizacijami.

Ko je bil seznam že v trgovini in denar nakazan, so nekateri izmed pomoči deležnih začeli zganjati zavist in natolcevati. Čeprav gre za zelo majhne razlike v zneskih, dodeljenih posameznim družinam, pomoč pa je bila dana hitro in res iz srca, so začeli posamezniki orniti drug drugega in se pritoževati. Kot v nemalo sporih na vasi je tudi tokrat botrovala zavist. V občinskem odboru RK so bili nad tem zelo razočarani. Vprašujemo se: le kdo bo poslej še pripravljen pomagati v takšnih primerih? Na to vprašanje naj odgovorijo tisti, ki so opravljali in natolcevali!

MILOŠ JAKOPEC

Novomeška kronika

NOVOMEŠKA GODEBA NA PIALA je v soboto med 18. in 19. uro na Glavnem trgu priredila promenačni koncert. Na trgu se je zbralo precej ljudi, saj podobne prireditve v Novem mestu že dolgo časa ni bilo. Občani želijo, da bi bili ob sobotah zvečer ali nedeljah popoldne še večkrat promenačni koncerti.

PLATNI TRANSPARENT ob tednu požarne varnosti, ki visi na koncu Glavnega trga, bi lahko povzročil večjo nesrečo. Najprej so ga pritrdili tako nespretno, da se je zlomil žleb in so je klene žice s transparentom padle čez cesto, zdaj visi le še na dveh žicah. Ob pogledu nanj človek nima ravno občutka varnosti.

PO AJDOVEM KRuhu je v novomeški pekarni veliko povpraševanje in ga skoraj vedno zmanjka. Morda bi le kamalo, da bi ga pekli več.

TRGOVINA ELEKTROTEH. NA na Glavnem trgu je pred dnevi začel prodajati svoje blago na posojila. Kupci kar v trgovini dobe potrebne obrazce; ko jih izpolnijo in potrdijo v podjet-

ju ter pripeljejo poroke, je stvar opravljena. Na ta način si bo marsikdo lahko kupil televizor, hladilnik ali drug stroj, potreben v sobotnem gospodinjstvu.

PRVOVRSTNI BUREK, jabolčni in sirov po 180 din, mesni po 220 din, že nekaj časa prodajajo v kiosku nasproti hotela Metropol. Čez postrežbo, čistočo in kvaliteto doslej ni bilo slišati pripomb, zato si zasebni slaščičar pridobiva vedno več strank.

MEDTEM KO SPOMLADI v novomeških trgovinah ženske še niso dosti povpraševale po čevljih s širšimi petami, so se čez poletje že privadile novi modi. Zednje dni, ko potrošniki nakupujejo jesensko obutev, povsod zlahka prodajo udobnejše ženske čevlje s širšo peto. Ugotovljamo le, da je v trgovinah premalo takih čevljev na izbiro.

GIBANJE PREBIVALSTVA – rodile so: Ivanka Malinovič – Radošič, Marija Plantan z Zagrebške ceste 9 – delkica in Nežika Ercegovčević s Kandijske 7 – dečka.

CELULOZAR sedmi v drugi zvezni ligi

V finalu druge zvezne plavalne lige, ki je bilo v Sibeniku od 8. do 10. septembra, si je močno oslabiljena ekipa krškega Celulozarja priborila obstanek v drugi zvezni ligi. Plavalci so nastopili brez Vesne Breskvar, Petra Jesenška, Petra Kravosa in Dušana Zlatiča. Celulozarjevi tekmovalci so zasedli naslednja mesta: MOSKI: 400 m mešano — 2. Sandi Lileg 5:51,2, 8. Andrej Svab 6:05,6, 200 metrov prsno: 12. Andrej Svab 3:10,0, 16. Vojko Pogačar 3:20,4.

Šport v Kočevju

Zaradi premajhnih sredstev se se v TVD Partizan odločili, da bodo le odbojkarji nastopali v republiškem tekmovalstvu, vsi ostali športniki pa bodo nastopali le na turnirjih in prijateljskih tekmovanjih. Društvo bo okrepilo vadbo v pionirskih in mladinskih vrstah.

Nogometiški tekmujejo v ljubljanski conski ligi, kjer nastopa 14 klubov. Ker bo zahtevalo to tekmovalstvo precej sredstev, se ni zagotovljena vadba mladincev in pionirjev.

Kegljači bodo sodelovali na prijateljskih in prvenstvenih srečanjih kot doslej. Društva se niso sestavljali v podružnih programih, ker se niso znali termin tekmovalni in prireditelji.

A. ARKO

Gluhi so tekmovali v Novem mestu

V počastitev mednarodnega dneva gluhih, ki bo v nedeljo, so se 18. septembra na novomeški trdnici zbrali strelci iz Krškega, Celja in Novega mesta. Med dvajsetimi strelci je bil najboljši Franci Kren iz Vavte vasi s 143 krogi, drugi je bil Novomešančan Franc Stopar s 122, tretja Marija Rožman iz Krškega s 118 krogi. Po tekmovalstvu so prireditelji pripravili gluhim strelcem v mali dvorani občinske skupščine pogostitev, na kateri je predsednik občinskega odbora zveze gluhih orisal pomen mednarodnega dneva gluhih, nato pa razglasil rezultate tekmovalstva. Med ekipami so zmagali Novomeščani pred strelci iz Krškega.

M. TRATAR

Babič najboljši Jugoslovčan v Mariboru

Na mednarodnih speedvay dirkah v Mariboru je Franc Babič iz Krškega dosegel odlično drugo mesto. Na dirke je prispelo devet tekmovalcev iz Jugoslavije, štirje iz Avstrije in trije iz Madžarske. Vrstni red prvih dveh velikih favoritov je določila že prva tekma, v kateri je v dvoboju Barnabas: Babič zmagal vedno boljše madžarski tekmovalci.

Vrstni red tekmovalcev: 1. Barnabas (Madž.) 15 točk, 2. Babič (Jug.) 14 točk, 3. Radasy (Madž.) 12 točk, 4. Stanković (Jug.) 11 točk itd.

Novomeški atleti gredo na Češko

Ob koncu meseca bodo novomeški atleti odpotovali na gostovanje v Bratislavo, z njimi pa bodo šli tudi rokometiški in šahisti. Pred nekaj dnevi so imeli atleti še zadnje preskušnje pred odhodom na Češko.

Rezultati — ZENSKE: 80 m: Katica Močnik 8,8, Danica Močnik 9,0, Ida Somrak 9,2; 200 m: Katica Močnik 26,7, Danica Močnik 30,6, Marija Bratkovič 32,8; višina: Jelka Hude 136, Anica Savoren 130, Marija Macedoni 130; daljina: Milojka Jereb 454, Jelka Hude 453, Meta Zagorc 374; kroglja: Anica Savoren 9,01, Jelka Hude 7,62.

MOSKI: 100 m: Vinko Istenič 11,5, Jože Slajkovec 12,0, Albin Gutman in Zdravko Slak 12,8; 200 metrov: Vinko Istenič 24,0, Jože Slajkovec 25,2, Zdravko Slak 26,2.

V nedeljo republiško balinarsko prvenstvo

V nedeljo, 25. septembra, bo v Novem mestu republiško prvenstvo posameznikov v balinanju. Nastopilo bo 16 najboljših iz ljubljanske Stajerske, Primorske ter dva zastopnika Dolenjske: letošnji prvak Bogdan Hren in Rudi Mraz, ki je lani na republiškem prvenstvu osvojil drugo mesto. Tokrat bo igral pred svojo publiko in na domačem igrišču, zato ima možnost za lepo uvrstitev. Tekmovalje se bo pričelo ob 8. uri na igriščih na Loki, končalo pa popoldan okoli 16. ure. Navijači vabljani.

(en)

Nagl in Škerlj zmagovalca

Na septembrskem brzoturnirju je med desetimi igralci osvojil prehodno trdnjavo zaradi boljšega sonebna Nagl s sedmimi točkami. Z istim številom točk je drugo mesto zasedel Škerlj. Zmagovalca sta doživela po en poraz ter dvakrat remizirala. Tretje in četrto mesto sta si razdelila s 5 točkami itane Fink in Igor Penko. Finkova uvrstitev je ugodno presenečenje, sledem ko je Penko razočaral. Sledce: Adamič, Avsec in Kranjc 4, M. Picek 3,5, J. Picek 3, Hrovatič 2.

JERK

200 m hrbtno: 7. Sandi Lileg 2:46,0, 13. Taso Bednaršek 2:54,9, 4 x 100 m prosto: 5. Celulozar (Ljubo Potočnik, Vojko Moguš, Franc Kumar, Tone Bizjak) 4:27,6, 100 m prosto: 5. Tone Bizjak 4:59,8, 6. Andrej Svab 5:15,0, 4 x 100 m prosto: 3. Celulozar (Potočnik, Lileg, Moguš, Svab) 9:59,2, 1500 m prosto: 1. Tone Bizjak 19:48,8 (nov klubski rekord), 4. Franc Cargo 20:28,4 (nov slovenski pionirski rekord), 200 m delfin: 3. Sandi Lileg 2:53,8, 11. Andrej Svab 3:14,0, 4 x 100 m mešano: 4. Celulozar (Bednaršek, Svab, Lileg, Bizjak) 5:03,2.

ZENSKE: 400 m mešano: 14. Nena Drugović 7:17,3, 16. Miša Nuncić 7:43,8, 200 m prsno: 12. Režika Barbič 3:31,6, 13. Nevenka Zlatič 3:33,2, 100 m hrbtno: 15. Irena Poljanec 1:44,2, 16. Mimica Božič 1:44,8, 100 m prosto: 4. Nena Drugović 1:17,0, 14. Miša Nuncić 1:28,4, 100 m delfin: 9. Nevenka Zlatič 1:35,2, 13. Miša Nuncić 1:44,8, 4 x 100 m mešano: 7. Celulozar (Poljanec, Barbič, Zlatič, Drugović) 6:25,6, 400 m prosto: 9. Nena Drugović 6:14,6, 16. Miša Nuncić 7:25,8, 4 x 100 m prosto: 7. Celulozar (Poljanec, Volk, Nuncić, Drugović) 5:54,8.

PIONIR drugi na gradbenih igrah

Podjetje Pionir je sodelovalo na letošnjih gradbenih igrah v Izoli in Kopru s številno ekipo. Tudi letos so njegovi tekmovalci dosegli veliko uspehov na tem tradicionalnem tekmovalstvu in osvojili v ekipni konkurenci drugo mesto s 116 točkami. Zmagal je ponovno Gradis s 126 točkami, tretji je bil Ingrad (106), šesto Grosuplje (91), Zidar iz Kočevja pa dvanajsti s 53 točkami. Vseh ekip je bilo 34.

V posameznih panogah so prvo mesto zasedli balinarni Pionirja, ki so v finalni skupini premagali Izolo s 13:12, Megrad (Lj.) s 13:5 in Grosuplje s 13:10, nato pa Zidarja 13:6. Pred tem je Zidar premagal Gradis s 13:8.

Tudi v namiznem tenisu med ženskimi Novomeščankami Uho, in Bračkova nista imeli konkurence in sta bili brez poraza prvi. Prvo mesto so osvojile tudi strelke Pionirja, med posameznicami pa Julka Bratož prvo in Bračkova tretje mesto.

Odbojkarice so bile po porazu z Ingradom druge.

Kegljači in kegljavke Pionirja so zasedli tretji mesti med posamezniki pa je bil Bogdan Hren

Ostermanov uspeh v Domžalah

Domžalski šahisti so na svoj tradicionalni turnir v spomin Hering-Zupančiča povabili tudi novega mojstrskega kandidata Rudija Ostermana iz Kočevja. Med 3. in 17. septembrom se je pomerilo 12 tistih, med katerimi je Osterman s 6 točkami osvojil šesto mesto in potrdil naslov mojstrskega kandidata. Če ne bi zaradi velike treme v prvih krogih izgubil dveh partij, bi se lahko uvrstil še više. Vrstni red: Plavčak 8, Vavpetič 7,5, Kržišnik 7, Ankerst 6,5, Osterman 6, Bratko 6, Ivančič 6, Kočevar 5, Jelen 3, Pihutnik 2,5, Lorbec 2. Osterman je v četrtem kolu v eni najlepših partij premagal edinega mojstra na turnirju Kržišnika.

Nepričakovan poraz

NOVO MESTO — SENTVID 15:17

V drugem kolu conске rokometne lige so Novomeščani na domačem igrišču nepričakovano izgubili srečanje s Partizanom iz Sentvida.

NOVO MESTO: Maren, Jaklič 2, Šetina 1, Gantar 1, Fifolt 2, Kokalj, Zlobko, Štrukelj 2, Blažič, Lozar 7, Perko.

SENTVID: Vižin, Jovan 7, Štruček 1, Tabornik, Perko 1, Limpel 2, Jereb, Predanič, Bonča 2, Vrtačnik 4, Lančar.

Po uspehu v prvem kolu, ko so zmagali v gosteh z moštvom Radeč z enakim rezultatom, so Novomeščani pričakovali na domačem terenu zmago. Gostje so prikazali grobo igro in so Novomeščane pritisnili v obrambo ter si pridobili nekaj golov prednosti, ki so jo obdržali do konca. Sodnik Simčič je dovolil pregrubo igro.

Cvar in Šturm šesta

V soboto in nedeljo je bilo v Novi Gorici republiško balinarsko prvenstvo v dvojicah. Sodelovala sta Šturm in Cvar iz Novega mesta, na tekmovalje pa nista prišla dolenjska prvaka Škarf in Gelb iz Krškega. Dvojica Cvar-Šturm je imela v predtekmovalju ugoden šreb, saj kar dve ekipi iz njune skupine nista prišli na tekmovalje. Tako sta se brez borbe uvrstila v osmorico. Tu sta v prvi igri premagala 'Invalida', iz Nove Gorice s 13:12, nato pa sta izgubila z Medano 8:13. V ponovnem srečanju z invalidoma sta izgubila z 11:13, ter zapravila uvrstitev med štiri najboljši pare v Sloveniji. Osvojila sta šesto mesto, kar je tudi lep uspeh. (en)

NK ROG : NK Novo mesto 2:3 (1:2)

V nedeljo, 11. septembra, so v Kočevju gostovali novomeški nogometaši in dosegli pomembno zmago. V Kočevju je za tekmo bilo veliko zanimanja, saj si jo je ogledalo kar 500 ljudi.

Krško : Sevnica 30:20 (15:30)

V okviru priprav za zasavsko rokometno ligo sta se v Krškem v prijateljskem srečanju pomerili moštvi domačega Partizana in Partizana iz Sevnice. Za goste so bili uspešni: Imperi 6, Simončič 1, Svetec 6, Filej 4, Koprivnik 2 in Sunta 1, za domače pa: Iskra 7, Slamnik 4, Sulc 4, Ganc 6, Humar 2, Kokalj 5, Kovačič 1 in Arh 1.

Kočevje : Kropa 3:1

V nedeljo so kočevski odbojkarji igrali na domačem igrišču z moštvom Kropce. Vreme je bilo zelo ugodno, ob igrišču pa se je zbralo precej ljubiteljev odbojke. Domačini so nastopili v običajni postavi. Gostje so zmagali le v drugem nizu, ko so se domačini zaradi sodnikove neobjektivnosti zmedli. Z zmago so si kočevski odbojkarji krepko utrdili mesto tik pod vrhom tabele.

Prihodnje nedeljo bo ekipa TVD Partizan iz Kočevja igrala v Kamni gorici.

A. ARKO

Červan in Špilar — odlično!

Na balkanskih atletskih igrah v Sarajevu so jugoslovanski atleti, med katerimi sta tudi Novomeščana Červan in Špilar, startali presenetljivo dobro. Drugega dne je v Sarajevu osvojil zlato medaljo v teku na 10.000 metrov. Franc Červan s časom 29:50,8, Červan se je skupaj z Zuntarjem takoj po startu uvrstil v vodilno skupino. Kmalu sta Romun Mu-

staca in Červan ostala sama in tečja skupaj vse do cilja. V zadnjem krogu je Romun dvakrat v finišu skušal prehiteti Jugoslovana, vendar mu to ni uspelo, tako da je Červan za prvi spet slavil eno svojih najpomembnejših zmag.

Ugodno je presenetil tudi Novomeški metalec kopja Marjan Špilar, ki je v soboto dosegel tretje mesto v svoji disciplini in s tem bronasto kolajno. Špilar je v prvi seriji celo povedel z metom 69,20 metra, toda žal tega mesta ni dolgo obdržal. V peti seriji je prevzel vodstvo drugi Jugoslovian Galič, v zadnjem letu pa si je zlato kolajno priboril Romun Popescu (75,04 metrov). Z malo več športne sreče bi tudi Šlibar lahko posegel po dragocenejši kolajni.

Jugoslovanom zadnjega dne iger ni šlo vse po sreči, tako da so v končni razvrstitvi zdrknili na tretje mesto. Kljub temu so rezultati nekaterih zelo dobri, mednje nedvomno sodita tudi oba Novomeščana, Franc Červan in Marjan Špilar.

Skrivnostna tekma

Republiška odbojcarska liga je tekmovalje precejšnjega pomena. Zal novomeški odbojkarji v ligi nimajo kaj prida uspeha, zato je na odbojcarskih tekmah vedno manj gledalcev. Toliko bolj nerazumljivo je zato, da pred četrtkovim srečanjem s Črešnjevcom na Loki v mestu ni bilo plakatov in so za tekmo vedeli le skodro obveščeni športni krogi. Zakaj tako? Ali so se odbojkarji bali, da bi pred domačim občinstvom izgubili tekmo z zadnjeplastranim Črešnjevcom, ki v letošnjem prvenstvu ni osvojil še niti ene točke?

NOVOTEKS : Črešnjevce 3:1

Med tednom so na Loki Novomeščani premagali zadnjevršeno ekipo v slovenski odbojcarski ligi, Črešnjevčane.

Novoteks: Potrč, Goleš, Berger, Resnik, Aš, Somrak, Koprivnik, Kusič, Primc.

Črešnjevce: Pačnik, M. Rajc, S. Rajc, Smolar, Pahič, Kmetič, Bizjak.

Pionirji CELULOZARJA sedmi

Na pionirskem državnem plavalnem prvenstvu od 25. do 27. avgusta v Beogradu so štirje pionirji Celulozarja osvojili 3521 točk in zasedli sedmo mesto v državi

Sevnica : Šentjur 3:2

V tretjem kolu celjske nogometne podzvezne lige je NK Partizan iz Sevnice na domačem igrišču zaslužen premagal NK Šentjur s 3:2. Za Sevnico so bili uspešni Derenda, Zupančič in Kramar.

Taborniki Cete sivih jelč iz Trebnjega so si privoščili počitek. V ozadju se dvigajo grebeni Opatove gore (Foto: Franc Petelin)

»Trdina je imel prav!«

Tako so dejali taborniki CSJ Trebnje, ko so jo mahali po grebenih Gorjanec. Njihov načrt je bil, da jih prehodi od začetka do konca. Pot so vzeli pod noge 8. avgusta v Čatežu pri Brežicah. Na hrbe so si naložili nahrbtnike, šotore, hrano za 4 dni in kuharske potrebščine. Po prvem dnevu so že v mraku postavili šotore ob zgornjem toku Sušice, si pripravili večerjo in polegli. Naslednjega dne so postavili tabor v bližini kroče na Polomu in nato pri Miklavžu. Četrty dan so ji mimo Gospodince ubrali v dolino.

Trinajst ljubiteljev narave je opazovalo Trdinovo kraljestvo, čuditi so se lepota narave, ki jih

Ponosi so sami nase, saj so spet spoznali skrivni predel naše lepše dežele. FRANC PETELIN

NOVOTEKS : IZOLA 2:3

Usoden spodrslijaj NOVOTEKSA

V prvenstvenem srečanju slovenske odbojcarske lige so odbojkarji Novoteksa na Loki doživeli usoden poraz z moštvom Izole.

NOVOTEKS: Potrč, Berger, Aš, Somrak, Koprivnik, Kusič, Primc.

IZOLA: Kržišnik, Jakopin, Gašperšič, Flego, Tomašič, Stubej, Kiler.

Novomeščanom bi bila za obstoj v ligi nujno potrebna zmaga. Čeprav v njihovih vrstah ni bilo Goleša, so bili gledalci optimisti in so jih vneto spodbujali. Že prvi set je pokazal, da sta ekipi enakovredni in da bo za točke hud boj. Novomeščani so sicer zaigrali bolje, posebno Koprivnik, toda gostje se niso dali ugnati in so v setih vodili 2:1. Četrty set je prinesel izenačenje.

V petem setu je prišlo do incidenta. Po dveh opozorilih je sodnik Bule iz Ljubljane zaradi nespornega vedenja izključil najboljšega v moštvu Izole Kržišnika, ki je nato hotel z njih fizično obračunati. Novomeščani so preprečili pretep. Kljub temu da so bili gostje brez najboljšega igralca, so se v zadnjih minutah bolje znašli in so iztrgali domačim odbojkarjem dve prepotrebni točki, ki jih bosta lahko stali obstoj v ligi.

V nedeljo bodo Brežičani igrali s Slovanom v Ljubljani.

100.000 LJUDI

↓

Jere vaš oglas v DOLENJSKEM LISTU

V Dolenjskem listu sva brala o dvojčkih, ki skupaj služita vojaški rok. Rojena sva bila leta 1946 v Novem mestu. Zal nama je, ker nisva vedela že prej, da lahko služiva skupaj, saj bi nama bilo v isti enoti mnogo lepše. Rada bi opozorila na to ugodnost vse brate dvojčke, če zanjo morda še ne vedo. Obenem pošiljava pozdrave vsem domačim in prijateljem v Ribnici, stari mami in stricu Lojzetu na Vinjem vrhu pri Beli cerkvi ter stricu Pavletu v Nemčiji.

Metod Tomazin, V. P. 7930/15, Vinkovci
Ciril Tomazin, V. P. 4466/12, Skopje

Trebnje : Jelšane 2:3

V 13. kolu II. republiške odbojcarske lige so igralci Trebnje v nedeljo doživeli pred domačimi navijači prav nesrečen poraz. Odločilni 5. set so izgubili z najtesnejšim rezultatom 14:16 in bili s tem ob dve dragoceni točki, na kateri so z gotovostjo računali. Tekma je bila dolga, razburljiva in zanimiva, kar je bilo pogodu več kot stotim gledalcem. Opmenili pa je treba nešportno ponašanje mlajših gledalcev, ki so z izvajanjem sodruke domačim odbojkarjem v odločilnih trenutkih prejel skodovali kot koristi. Med igralci Trebnjega so se posebno izkazali F. Opara, D. Pandža in J. Mrvar.

Nedeljski poraz je pokazal, da so brez rednega in načrtnega treninga vseh igralcev uspehi kmalu bolj redki. Popuščenje discipline se je takoj pokazalo na rezultatih.

V nedeljo pojdejo Trebnjani v Novo Gorico, kjer se bodo pomerili s tamkajšnjim moštvom, ki nosi ime po tovarni pohištvu Meblo.

RK Črnomelj v zasavski rokometni ligi

15. septembra je bil v Brežicah sestanek odbora zasavske članske rokometne lige. Delegati sedmih klubov so se strinjali s predlogom, naj v tekmovalju sodeluje tudi črnomeljski rokometni klub. Konkurenca za naslov prvaka bo zdaj še močnejša, to pa bo ugodno vplivalo tudi na rast kvalitete. Prvoplasiirani moštvi se bosta uvrstili v ljubljansko consko ligo.

90 let v službi klica „Na pomoč!“

Novomeško gasilsko društvo prejelo na proslavi visokega jubileja najvišje republiško gasilsko odlikovanje — Priznanja in odlikovanja za najzaslužnejše in najstarejše gasilce — Pokrovitelj slavlja predsednik ObS Novo mesto Sergij Thorževskij izročil novomeškim gasilcem dve novi sodobno opremljeni gasilski vozili

V soboto in nedeljo, 17. in 18. septembra, je novomeško gasilsko društvo za vrsto manifestacij proslavilo 90 let svojega obstoja. Za visoki jubilej in uspešno delo mu je predsednik republiške gasilske zveze Metod Rotar podelil najvišje republiško gasilsko odlikovanje. Pokrovitelj proslave predsednik ObS Novo mesto Sergij Thorževskij pa je novomeškim gasilcem izročil v uporabo dvoje novih in sodobno opremljenih gasilskih avtomobilov. Praznovanja novomeškega društva so se udeležili tudi predstavniki gasilske službe iz spodnjeposavskih in belokranjskih občin, Ribnice in Karlovca iz bratske Hrvatske, kakor tudi predstavniki družbenopolitičnega življenja v Novem mestu.

Slavje se je začelo v soboto zvečer s promenačnim koncertom na Glavnem trgu. Ob 20. uri je bila v Domu kulture slavnostna akademija, na kateri je o zgodovini novomeškega gasilstva govoril sedanji društveni predsednik Bruno Bernard, pokrovitelj proslave Sergij Thorževskij pa je društvu čestital za visoki jubilej. Mladi gasilci in člani so izvedli kulturni program z recitacijami.

V nedeljo je bila že ob šestih budnica. Ob sedmih se je na Stadionu bratstva in enotnosti pričelo tekmovanje gasilskih enot, ki ga je organizirala občinska gasilska zveza. Štiri industrijske in poklicna gasilska enota so tekmovale v trodelnem napadu in v štafetnem teku čez tri ovire. Zmagala je ekipa NOVOLESOVIH obratov iz Straže pred NOVOLESOVIM obratom iz Soteske, poklicnimi gasilci,

NOVOTEKSON in železničarsko ekipo. Najboljše enote so dobile pokale.

Medtem je bila v gasilskem domu v Ločni slavnostna seja društva, na kateri je predsednik Bernard spregovoril o življenju in delu novomeških gasilcev, tričlanska delegacija pa je potem odnesla venec na grobišče umrlih gasilcev.

Priznanja društvu in posameznikom

Pred gasilskim domom se je ob 11. uri pričelo veliko zborovanje, ki so se ga poleg domačih gasilcev udeležili predstavniki gasilskih organizacij iz sosednjih občin in iz bratske republike Hrvatske. predstavniki republiške gasilske zveze, zastopniki družbenopolitič-

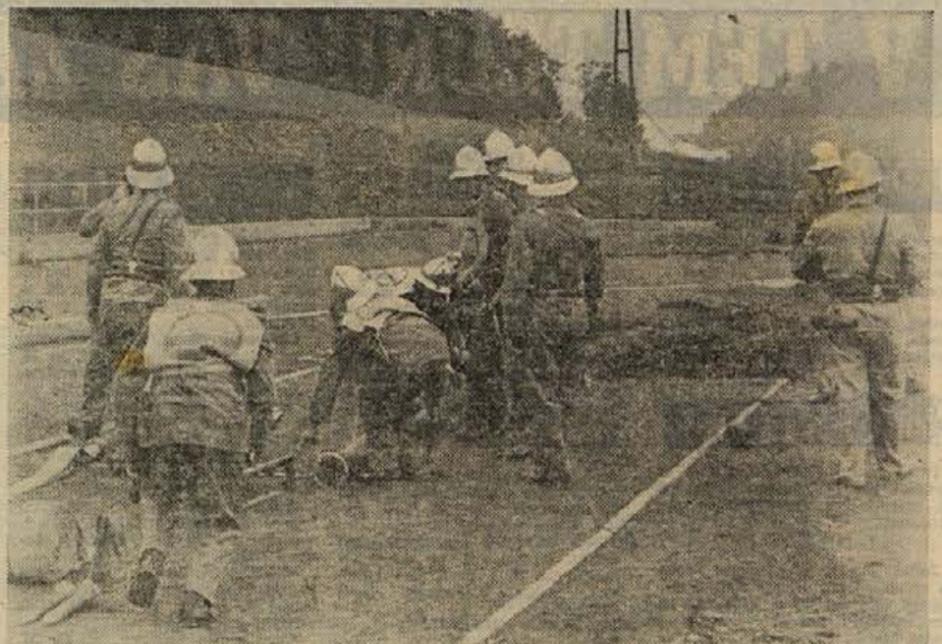
nih organizacij Novega mesta in drugi.

Na zborovanju je o gasilcih kot o čuvarjih ljudskega premoženja, ki so vsak čas pripravljeni odzvati se klicu »NA POMOC!«, o njihovi novi vlogi, pomenu in nalogah gasilske službe splošno govoril predsednik občinske gasilske zveze Rudi Nanger. Predsednik Nanger je zatem izročil društvu spominsko plaketo s priznanjem za uspehe in prizadevanja v vseh devetdesetih letih. Podobna priznanja in plakete so dobili tudi trije najstarejši člani društva: Novomeščani Ivan Ferlič, Jože Bardorfer in Anton Košiček, ki že 60 let delajo pri gasilcih.

Društvu je zatem čestital in mu podelil najvišje republiško gasilsko odlikovanje predsednik republiške zveze Metod Rotar. Predsednik Rotar je hkrati izročil gasilski odlikovanje tudi nekaterim najzaslužnejšim članom novomeškega društva.

Pridobitev: dve novi vozili

Predsednik občinske skupščine v Novem mestu in pokrovitelj proslave gasilskega društva je potem predal novomeškim gasilcem dva nova in sodobno opremljena gasilska avtomobila, ki je za gasilsko službo velika pridobitev, hkrati pa to kaže na boljše razumevanje družbe za potrebe gasilstva v sedanjosti. Vozil je prevzel komandir poklicne gasilske enote Franc Salmič.

Poklicna četa novomeškega zavoda za požarno varnost med tekmovanjem na zletnem stadionu (Foto: M. Moškon)

Z veliko proslavo ob jubileju novomeškega gasilskega društva se je v novomeški občini končal tudi požarnovarnostni teden. V tem času so o požarni varnosti in ukrepih zoper elementarne nesreče razpravljali v vseh delovnih organizacijah, v šolah so bila razna predavanja o tem, kako se zavarujemo pred ognjem, hkrati pa so učencem prikazali filme z ustreznimi vsebinami.

Huda obratna nesreča

16. septembra ob 6.20 se je zgodila na dvorišču podjetja ITAS v Kočevju prav pred prostori varnostne službe huda nesreča. Vlačilec FAP, ki ga je vozil Alojz Lisac, je z zadnjim desnim kolesom povozil Karla Tratarja, delavca v ITAS, ko je skupaj z nekim drugim delavcem iztovarjal s prikolicesterne zračni rezervoar. Hudo poškodovanega Tratarja so najprej odpeljali v Zdravstveni dom v Kočevju nato pa v ljubljansko bolnico. Vzroke nesreče še raziskujejo. Voznik vlačilca ni imel ustreznega šoferjskega izpita, pri vojakih pa je vozil tovornjak.

Prvi zbor dolenjskih počitničarjev

Počitniška zveza postaja iz leta v leto bolj množična mladinska organizacija. Na Dolenjskem se je organizacija posebno razmahala v novomeški občini. Letos poleti so počitničarji pripravili vrsto pohodov in izletov na morje, v planine in v Maribor, v soboto in nedeljo (24. in 25. sept.) pa pripravljajo počitničarji novomeške občine na Mirni gori prvi zbor, ki se ga bodo udeležili člani iz Trebnjega, Črnomlja, Metlike, Novega mesta in kot gostje Mariborčani. Delegati bodo v soboto krenili z opoldanskim vlakom do Semic, nato pa na Mirno goro. Pri organizaciji zbora bodo pomagali taborniki, ki bodo pripravili kulturno-zabavni program ob tabornem ognju, in ansambel CRNI tulpani z novomeške gimnazije. Posebna toč-

ka bo tekmovanje občinskih ekip o temi: Kaj več o NOB, turizmu in PZ. V nedeljo se bodo člani PZ posvetovali o preteklem in prihodnjem delu ter o medsebojnem sodelovanju. M. TRATAR

Razbijal je v gostišču

Darko Znidaršič iz Kočevja in Peter Madžar sta bila 15. septembra nekako med 16. in 17. uro, v Ljudski restavraciji v Kočevju, Znidaršič je začel razbijati steklenice in kozarce, Madžar pa ga je pri tem izpodbujal. Zagovarjala se bosta pri sodniku za prekrške, restavraciji pa bosta morali povrniti škodo.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJE

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Alojzija Novina, Tončka Jenč in Srečko Daničič, člani kolektiva Krika, Novo mesto; Aleksander Zupan, član kolektiva IMV Novo mesto; Ivan Pavlič, član kolektiva Novoteks, Novo mesto; Martin Pavlin in Rudi Macele, člana kolektiva Novotehna, Novo mesto; Stane Hočevcar in Diana Levstik, člana kolektiva ISKRA, Novo mesto; Ivan Matoh, član kolektiva Plonir, Novo mesto; Angelca Ljubi, članica kolektiva Labod, Novo mesto; Anica Fink in Ana Bohte, članici kolektiva splošne bolnice Novo mesto; Franc Makše, član kolektiva INIS, Novo mesto; Rezka Zevnik, članica kolektiva GO Novo mesto; Ana Salmič, gospodinja iz Novega mesta.

SOSED, DAJ MI ROKO!

»Kokoš si mi spodkrepelil, zato se boš zagovarjal!« je besen vzkrikel sosed. Odnosi so bili na mah skaljeni. Čez nekaj dni sta prišla sosed, vsak s svojimi pričami, pred poravnalni svet. Domov sta šla kot prijatelja. Druga dva sta se prišla poravnati zaradi obrekovanja, tretja dva zaradi tega, ker je rekel, da je rekel itd.

Poravnalni svet pri novomeški krajevni skupnosti je letos skli-

cal že 22 obravnava. Bile so vse uspešne, ker so se tožitelji in toženci vselej poravnali. Obravnave pred poravnalnim svetom so zelo popularne, kar pa je najvažnejše, tudi zastoj. Vsakdo dobro premisli, ali se mu splača sporček obesiti sodišču za vrat in zabresti v čisto nepotrebne in velike stroške. Vsekakor je bolje reči: »Sosed, daj mi roko in sva spet prijatelja!«, kot zgubljeni denar, čas in (nemalokrat) ime miroljubnega občana.

Pretep zaradi dekleta

Občinsko sodišče v Novem mestu je pred kratkim obsodilo D.B. iz okolice Novega mesta na 15 dni zapor, pogojno za leto dni, ker je povzročil pretep na letošnjem maturantskem plesu v Domu JLA v Novem mestu.

Zaradi nekega dekleta je postal nejevoljen, izzival se med plesom, nato pa izvalil nasprotnika na prsto, kjer sta se močno sprla. Prepri se je končal tako, da je obtoženec z izvijačem udaril študenta L.S. po levi strani ušnice tako močno, da je moral takoj po zdravniško pomoč. Očividci so skušali preprečiti pretep, a se jim ni posrečilo. Ker je bil fant prvič pred sodniki, ga bo kaznen verjetno spametovala.

Rad bi se izognil taksi

J.S. iz okolice Sentjerneja je pozimi peljal kravo k osemenjevanju na veterinarsko postajo, a se mu je zdelo škoda stroškov. Zato je doma na starem potrdilu, izdanem za drugo kravo, ponaredil ime. S tem je storil kaznivno dejanje. Zanj je nedavno odgovarjal pri občinskem sodišču v Novem mestu.

Dejanje je priznal in so ga obsodili na 30-N din denarne kazni.

Grožnja - odgovor na neodločnost?

Nerešeno cigansko vprašanje razburja javnost — Kdo bo povrnil škodo, ki jo napravijo Cigani? — Premalo pogumnih dejanj! — Proti asocialnim posameznikom je treba tudi konkretno ukrepati, da ne bodo trpeli zaradi njih škode poštene delovne ljudje, pa tudi tisti njihovi sorjaki, ki se z delom vključujejo v našo skupnost, a jih delomrzniki Cigani sovražijo in skušajo odvracati od poštenega življenja.

Zaradi neučinkovitega reševanja ciganskega vprašanja žive marsikje v novomeški občini številne miroljubne družine v stalnem strahu, da jih bodo napadli Cigani.

»Obljubili so mi, da me bodo napravili mrzlega, če jim bom še kaj rekel.« je z grozo v očeh pred dnevi pripovedoval neki Cegelnčan. Najhuješe naj bi ga doletelo samo zaradi tega, ker je opozoril otroka iz Zabjeka, naj ne hodi po njivi, če je za hojo pot.

Gospodinj iz okolice Novega mesta, ki Ciganki ni hotela nič dati v bisago, je bil »napovedan« obisk, ki ga ne bo nikoli pozabila.

Do zdaj so se ljudje predvsem pritoževali zaradi groženj, tatvin in drugih prekrškov Ciganov, ki žive v neposredni okolici Novega mesta. Gozdni posestniki, ki imajo parcele v Zabjeku, so že večkrat zahtevali, da se Ciganom prepove sekati drevese po mili volji, vendar niso nič dosegli. Prav tako so zaman zahtevali plačilo za škodo na njihavi lastnini, ki so jim prebivalci nomadske srenje izpod šotorov v Zabjeku populili fižol, izkopali krompir in uničili druge posevke. »Pridelka ni, davke moramo pa kljub temu plačati,« so večkrat povedali na sestankih. Ob »elementarni nezgodi« te vrste davčni vijak ni še nikomur popustil. Nič čudnega ni, da so oškodovanci začeli govoriti, da je bolje živeti v krajih, kjer so doma divji prašiči; tu bi jim škodo vsaj lovci delno plačali.

Posamezni odborniki iz »prizadetih« območij so pri občinski skupščini v Novem mestu že večkrat protestirali proti

neodločnosti pri reševanju ciganskega vprašanja. Razen pismenih odgovorov in zagotovil, da vse bo o tem še govorilo, niso nič izposlovali.

Kaže, da je reševanje začelo v mrtvo fazo. Nihče pa ne ve, kdo je za tako stanje odgovoren. Center za socialno delo je odpovedal socialne podpore tistim ciganskim družinam, ki imajo za delo sposobne člane, češ da ne bo podpral ciganske delomrznitva. V občinskem proračunu je za reševanje ciganskega vprašanja letos menda namenjeno trikrat manj sredstev kot lani in prej, ko so dobile nekatere »naprednejše« družine za novi dom barake in odslužene potniške vagona.

Število delavcev ciganskega porekla se je zmanjšalo, število soloobveznih ciganskih otrok pa je tudi zelo nestalno.

Približno taki so sposobni razmer v avgustu. Že nekaj časa so razmere enake. Pa bo tako tudi v prihodnje?

Ker je neodločnost v reševanju ciganskega vprašanja popustila, so začeli Cigani groziti. »Najhuješi so tisti iz Zabjeka,« pravijo prebivalci iz okolice Novega mesta. Prosjačenje, ki je čisto na meji izsiljevanja, je na dnevnem redu. Ljudje se boje groženj.

Zakaj tako?

Pogumnih besed o reševanju je dovolj, prizadetji občani zahtevajo še pogumnih dejanj. Odločnih korakov, ki bodo strli nagon nomadov, je treba. S citati iz ustave, občinskega statuta, pomembnih govorov in važnih sklepov, torej samo s papirnati vojskovanjem, bitka ne bo dobljena! IVAN ZORAN

KRKA
TOVARNA ZDRAVIL
NOVO MESTO

Odkupna postaja za zdravilna zelišča,
Novi trg 9 - tel. 21-304, Novo mesto

NABIRALCEM ZDRAVILNIH ZELIŠČ

V prihodnjih tednih vam priporočamo nabiranje naslednjih zdravilnih zelišč:

Listje: bršljana 250 S-din, pljučnice (pljučnika) 200 S-din, regrata 200 S-din, volčje češnje (beladone) 1000 S-din, lapuha brez pecljev 200 S-din, jetrnika 1000 S-din, melise 600 S-din, ozkolistnega trpotca 300 S-din, gabeza 150 S-din, oreha 150 S-din.

Rastline: gladišnika 150 S-din, smetlike 200 S-din, medena deteljica 120 S-din, tavžentroze 300 S-din, melise 300 S-din, ženiklja 350 S-din, črnobine 250 S-din, zlate rozge 120 S-din, zebnat 120 S-din.

Korenine: bodeče neže (kompave) 700 S-din, gozdnega korena 600 S-din, medvedovih tac 700 S-din, velikega divjega janeža 800 S-din, malega divjega janeža 1.700 S-din, rebrenca (pastinake) 320 S-din, sladkih koreninic 600 S-din, gabeza 150 S-din, regrata (rumenega) 300 S-din, črnobine 350 S-din, baldrijana 1000 S-din.

Plodove: šipka (celega) 200 S-din, gloga 200 S-din, češmina 500 S-din.

Korenine: beladone 600 S-din.

Nabirajte samo tista zdravilna zelišča, ki jih dobro poznate. Nabrana zelišča oddajte najbližji zadrugi. Če vaša zadruga zdravilnih zelišč ne odkupuje, sporočite to naši odkupni postaji v Novem mestu, Novi trg 9.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

KRONIKA NESREČ

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 23. septembra — Slavojka Sobota, 24. septembra — Nada Nedelja, 25. septembra — Uroš Ponedeljek, 26. septembra — Justina
Torek, 27. septembra — Kozma
Sreda, 28. septembra — Venčeslav
Četrtek, 29. septembra — Mihael

ČESTITKE

Svoji mami Franciški Tratar iz Slepčice pri Mokronogu želijo za 94. rojstni dan vse najboljše njejni otroci.

Jožici Marolt in njenemu možu za obletnico poroke ter Joži za 21. rojstni dan čestita z željo, da se jim izpolnijo vse skrite želje — sestra Marija z družino!

VAHVANI

Ob bridici izgubi naše drage mame, stare mame in sestre

MARIJE RAJŠEL

iz Dolge vasi pri Kočevju

se iskreno zahvaljujejo vsem, ki so jo tolažili v hudi bolezni in jo v tako lepem številu spremlili na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje. Najlepša hvala dr. Klumu za zdravljenje, vsemu osebju zdravstvenega doma Kočevje, zdravnikom in osebju onkološkega inštituta v Ljubljani, tov. Ožboltu za poslovljene besede in gospodu župniku. Vsem se enkrat najlepša hvala!

Zaljubljeni otroci: Micka, Ivanka in Tone z družino, sin Jože, bratje in sestre

Dolga vas, Zupanja, Babina, Greda, Koprivnica, Toronto, New York, Ohio, Lakeland

PREKLIČI

Marija Gorenc, Dobrava 5, Kostanjevica na Krki, opozarjam, da nisem plačnica dolgov bivšega moža, Franca Gorenc, Dobrava 5, Kostanjevica, in svarim vsakogar pred nakupom, ker ni upravičen prodajati moje lastnine.

maloglasni

PRODRAM FIAT 750 tudi za ček. Savnik, Sentvid pri Stični, novi blok.

PRODRAM SPALNICO. Vprašajte od 14. ure dalje. Obrad Nensadič, Kristanova 2, Novo mesto.

PRODRAM KUHINSKO KREDENCO — malo rabljeno, srednje veliko. Jože Horvat, Jerebova, novi blok, Novo mesto (vsak dan po 14. uri).

KUPIM ROKNO SLAMOREZNICO. Naslov v upravi lista (1973/66).

PRODRAM 1 m² hrastovih plohov, debeline 6 cm. Kalin, Mali Slatnik.

MOTORNO KOLO BMW 250/1956 in magnetofon Grundig (4 kanal) ugodno prodam. Mestne njiwe X/17, Novo mesto.

PRODRAM novo motorno zagvo »Kontra Stihla z rezervno. Naslov v upravi lista (1969/66).

PRODRAM VSELJIVO HIŠO v Črnomlju. Angela Stalcar, Ulica Mirana Jarca 13, Črnomelj.

ODDAM PRAZNO SOBO v Novem mestu proti plačilu vnaprej. Zglašite se pri Obrtniku, Novi trg 4, Novo mesto.

SOBO in kuhinjo oddam. Brälin 11, Novo mesto.

PRODRAM AVTOMOBIL

»Kurti« DKW, Ogljed od 16. do 18. ure. Ivan Rabzelj, Paderšičeva 30, Novo mesto.

PRODRAM SIVALNI STROJ »Singer« za 35.000 Sdin. Bašelj, Zalogiše 12, p. Šmarjeta.

INTELEKTUALKA išče sobo v Novem mestu ali bližnji okolici s 1. oktobrom. Ponudbe na upravo lista (1063/66).

PRIDNO, ZDRAVO, pošteno in verno dekle do 50 let starosti išče slovenska družina v Kanadi za dobo treh let. Plačan prevoz in preskrba potnih listin. Oglasite se na žup. urad sv. Križa v Ljubljani, Na Zalah 2.

ISCEM POSTENO in vestno žensko, ki bi v dopoldanskem času samostojno gospodinjila. Plačilo po dogovoru. Ispoveditelj. Novo mesto. Cesta herojev 16.

DOBRO PLACAM upokojenko ali drugo žensko, ki bi dopoldan hodila na dom pažit dve punčki. Naslov v upravi lista (1071/66).

KOVASKEGA POMOČNIKA sprejemam. Stalna zaposlitev, hrana in stanovanje v hiši, vse ostalo po dogovoru. Ciril Porenta, Mengoš.

GOSPODINJSKO pomočnico sprejme gostilna Lovše, smartno ob Savi 5, Ljubljana 1.

PRODRAM OTROSKI VOZICEK za dvojčke. Marija Avbar, C. brigad 1, Novo mesto.

ISCEM POMOČ v gospodinjstvu. Nudim sobo, hrano in plačo. Pišite: Mojca Lenčec, Ljubljana, Kočenska 62.

PROČNE PRSTANE po sodnji modi izdeluje zlatar v Ljubljani. Gosposka 5 (poleg univerze).

UGODNO PRODRAM spalnico, polkavč, kuhinjski kot, mizno in dva stola. Naslov v upravi lista (1076/66).

GOSPODINJA dobi službo pri štiriclandski družini (z enim otrokom). Moderno gospodinjstvo, lepa soba. Možnost postranskega zaslužka. Mito Trefalt, Verovškova 27, Ljubljana.

HIŠNO POMOČNICO išče slovenska družina v Karlovcu. Plača dobra. Stanovanje, socialno in hrana. Pozneje možnost zaposlitve v tovarni. Sproščite: Franc Rajer, Karlovac, Matoseva 26.

PRODRAM NOV PRALNI STROJ za 5 kg perila. Inž. Minca Sojar, Viška 66, Ljubljana.

GOSTILNA POMOČ. Brestanica, zaposli priloženo natakarico. Nastop takoj!

KUHINSKO OPREMO prodam. Olga Simič, Novo mesto, Ljubljanska 15.

ZDRAVILISCE ROGASKA SLATINA — Zakaj obupujete pri zdravljenju svojega kronično obolenega želodca, jeter, žolča ali ostalih prebavil? Uporabljajte vendar rogaško »Donate« vodo, zdravilo, ki vam ga nudi narava!

V Novem mestu ga dobite pri Trgovskem podjetju HMELJNIK — telefon 21-129 in STANDARD — telefon 21-158.

SUPERAVTOMATIČNI PRALNI STROJI vseh znamk

IZREDEN POPUST!

MONTAZA — NAVODILA — GARANCIJA — TEHNIČNI SERVIS

VSE INFORMACIJE DOBITE PRI

BRACKO, NOVO MESTO,

Ragovska 7; vsako soboto od 15. do 17. ure.

PEROTTI-EXPORT

S. FRANCESCO 41, TRST

KINO

Brežice: 23. in 24. 9. ameriški film »Fata Morgana«. 25. in 26. 9. italijansko-jugoslovanski barvni film »V senči orlova«. 27. in 28. 9. nemški film »Brez pasova v tuji postelji«.

Črnomelj: 23. in 25. 9. ameriški film »Bagdadski lopov«. 27. in 28. 9. ameriški film »Svetišče greha«. Kočevje — »Jadrano«: 23. do 25. 9. ameriški film »Črne ostroge«. 26. in 27. 9. jugoslovanski film »Clovek ni ptica«. 27. in 28. 9. ameriški barvni film »Traper Kelle«. 28. in 29. 9. angleški barvni film »Valček toredurojeva«.

Kostanjevica: 25. 9. ameriški barvni film »Baterfilid 8«. 28. 9. angleški barvni film »Zena v domači halji«.

Metlika: 24. in 25. 9. ameriški barvni film »Soverno proti Aljaski«. 28. in 29. 9. nemški film »Banda groze«.

Novo mesto: »Krka«: 23. do 26. 9. ameriški barvni film »Osestaj veter«. 27. do 29. 9. sovjetski barvni film »Srečanje z Igorjem Ilinski«. Ribnica: 24. in 25. 9. ameriški barvni film »Hataris«.

Sevnica: 24. in 25. 9. ameriški film »Nihalo groze«. 28. 9. poljski film »Potnica«. Sodražica: 24. in 25. 9. švedski film »Ali so še angeljčki«.

Sentjerne: 24. in 25. 9. angleški barvni film »Pet tednov v balonu«.

Trebnje: 24. in 25. 9. italijanski barvni film »Gepardi«.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Vera Balaič iz Smarjete — Martina, Himzija Huskić iz Soteske — Zlatka, Marija Kranjc iz Gabrielj — Vlasto in Nikola, Amalija Novak iz Velikega Lipovca — Vojko, Ivanka Jug iz Črnomlja — Andrejko, Marija Sorn iz Ločne — Darjo, Amalija Murn iz Zabe vasi — Rebečo, Fanika Bojanc iz Srednjega Gricevca — Slavka, Marija Nusdorfer iz Salke vasi — Tanjo, Anica Pekonja iz Raven — Bernardko, Franciška Vajs iz Svinjaka — dečka, Ivanka Čretnik iz Smihela — deklico, Mihaela Naligal z Velikega Cirkna — deklico, Alojzija Jeršin iz Jelš — dečka.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Denžič iz Mrzlave vasi — Prodiša, Marija Dirnberk iz Sevnice — Marjana, Antonija Filipovič iz Smarja pri Jelšah — Danila, Jozefa Pisanski iz Vrhovske vasi — Edito, Jozefa Kranjc iz Podgorice — Petro, Stanislava Sluga iz Mosteca — Antona, Mara Golubič iz Orešja — dečka, Jozefa Bosina iz Krškega — Vinka, Evica Zganjer iz Otrusevca — Marijo, Ana Spoljaric iz Samobora — deklico, Franciška Stipic iz Planine — Terezijo, Antonija Volk iz Sobenje vasi — Darjo.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Miha Kostevc, kmet iz Pavlove vasi, je padel z drevesa in si poškodoval glavo; Terezija Rožman, hči kmeta iz Arnevega sela, je padla z drevesa in si poškodovala levo nogo; Cedomir Sepat, sin gasilca iz Laduča, je padel z motorjem in si poškodoval glavo; Franc Cirknski, kmet iz Sel, je

padel z motorjem in si zlomil levo nogo; Ivan Lesinšek, kmetnik iz Piršenberga, je padel z motorjem in si poškodoval desno roko in glavo; Josip Sever, delavec iz Prosenika, je padel s kolesom in si poškodoval levo ključnico; Marija Ilvar, upokojenka iz Brežic, je na vrtu padla in si poškodovala desno nogo; Franjo Močiljar, kmet iz Radakovega, je padel pod voz in si poškodoval rebra; Franc Račič, soboslikar iz Bregov, je padel z motorjem in si poškodoval desno nogo; Dragutin Stih, delavec s Pristave, je padel pod voz in si poškodoval nogo; Marija Peterkovič, kmetica iz Skopje, je na cesti padla in si zlomila desno nogo pod kolonom; Pavla Pinterja, mlčnica iz Male Doline, je nekdo napadel in mu poškodoval glavo in rebra; Marjana Zeleznička, delavica iz Sevnice, je nekdo napadel in mu poškodoval obraz; Juraj Sokolovič, delavec iz Klokočevca, je padel iz vlaka in si poškodoval glavo.

OBVESTILA

Dom na Frati vabi na vinsko trgatavo, ki bo v nedeljo, 25. septembra. Igra trio Marica iz Straže. Za jedajo in pijačo preskrbljeno. Za obisk se pripravljamo!

DRAGO PINOZA, akumulatorska delavnica, Brežice: popravljamo vse vrste akumulatorjev, izdelujemo nove, zamenjamo in polnimo izrabljene po najnižjih cenah.

Oblačila očisti KEMIČNA ČISTILNICA, Novo mesto, Germova 5.

PGD Mirna peč objavlja javno licitacijo za poltovorni avtomobil v vnozem stanju v nedeljo, 25. 9. 1966, od 8. do 10. ure za podjetja in ustanove, po 10. uri za druge zainteresente.

Podjetje HMELJNIK Novo mesto

razpisuje delovno mesto

POSLOVODJE v trgovini »Gadova peč«

Pogoji: 1. VK gostinski ali trgovski delavec, 2. KV gostinski ali trgovski delavec z daljšo prakso.

Ponudbe pošljite v roku 15 dni od dneva objave komisiji za razpis delovnega mesta.

BIFE »SVOBODA«

K R M E L J

proda

TELEVIZOR

malj ekran, znamke »RIZ«, letnik 1960.

Prednost ima družbeni sektor.

Sopotnika vrglo iz avtomobila

17. septembra ob 16. uri sta se prevrnila z osebnim avtomobilom v Dol. Gradišču pri Dolenjskih Toplicah voznik Ferdo Mehle iz Lenarta v Slovenskih goricah in sopotnik Franjo Mirt, ukopojenec iz Dolenjskih Toplic. Avto je zaradi prevleke hitrosti na ovinku zaneslo, po cikcakasti vožnji pa se je prevrnil 26 m pod cesto. Med prevračanjem je Mirt padel iz avtomobila, dobil pretres možganov in obtehal. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico. Voznik je moral v bolnišnico na odvzem krvi. Gmotno škodo so ocenili na 7000 Ndin.

Mopedist padel v Mokronogu

Na cestnem križišču pred DOLENJKINO prodajalno v Mokronogu sta 17. septembra ob 7.30 trčila mopedist Alojz Uhan iz Radine pri Trebnjem in avtomobilist Leopold Grebenc s Trebelnega. Mopedist je padel, vendar se ni poškodoval. Gmotno škodo so ocenili na 950 Ndin.

Tovornjak običal med drevjem

Franc Pirkovič iz Bereče vasi je 14. septembra zvečer vozil tovornjak iz Novega mesta proti Metliki. Pri Koroski vasi je okoli 22.30 zapeljal s ceste, se prevrnil in običal med drevjem. Škodo so ocenili na 2.500 Ndin.

Tovornjak prevrnil v Dobruški vasi

Na avtomobilski cesti pri Dobruški vasi se je 18. septembra ob 7.45 prevrnil tovornjak, ki ga je vozil Živojin Petrovič iz Zaklopače. Pri nesreči si je voznik opraskal obraz, vendar ni iskal zdravniške pomoči. Škoda je bilo za okoli 5000 Ndin.

Voznica prestala prekulclaje

Ko je nemška voznica Ingeborg Vogel 15. septembra ob 12.30 potovala z osebnim avtomobilom na avtomobilski cesti mimo Lesnice, se je vozila izpraznila zadnja leva guma. Avto je zaneslo čez cesto, kjer je podir reklamno tablo otoškega gradu, se dvakrat prevrnil in pristal na kolesih. Voznici ni bilo nič, sopotniku pa so dali prvo pomoč v novomeški bolnišnici. Gmotno škodo so ocenili na 4.000 Ndin.

Trčenje na preozki cesti

Na Malem Slatniku sta med srečanjem na ozki cesti 18. septembra ob 14.30 trčila osebna avtomobila, ki sta ju vozila Stane Jerman iz Ljubljane in Jože Bohar iz Novega mesta. Na Boharovem avtu je za 200 Ndin škoda, Jermannovo vozilo pa ni bilo poškodovano.

Pri srečanju preveč v levo

14. septembra ob 23.30 je Ivan Novak iz Ljubljane na avtomobilski cesti pri Podgračju s svojim tovornjakom opazil tovornjak s prikolico, ki ga je naproti vozil Jože Muhič iz Ambrusa. Novak je med vožnjo zadremal in je pri srečanju zapeljal pred Muhiča. Muhič se mu je umaknil na banko, nesreči pa se kljub temu ni mogel ogniti. Škodo so ocenili na 800 Ndin.

Nekaj je počilo, pa se je prevrnil

Z osebnim avtomobilom se je 13. septembra popoldne po avtomobilski cesti peljal Slavoljub Hečimovič iz Izole. Pred Drnovcem mu je v zadnjem delu vozila nekaj počilo. Voznik se je ustrašil in naglo zavrl. Zaneslo ga je s ceste, kjer je zadel betonski smernik, nato pa se je prevrnil. Voznik in sopotnik Anton Sušanj sta se ranila in so ju odpeljali v brežiško bolnišnico. Na avtomobilu je škoda za 9000 Ndin.

Motorista je zaneslo

V Bučni vasi sta 15. septembra ob 5.55 trčila avtomobilist Karol Kovacic iz Prečne in motorist Alojz Pavček iz Sentjurja pri Mirni peči. Kovacic je vozil osebni avto iz Novega mesta proti Karteljevemu, ko mu je naproti pripeljal Pavček. Motorista je na ovinku zaneslo, da se je zalezel v avto in obtehal. Odpeljali so ga v bolnišnico. Gmotno škodo so ocenili na 5000 Ndin.

Motorist trčil in se obdržal

Na Cesti herojev v Novem mestu se je motorist Jože Golob iz Brezovice pri Smarjeti 18. septembra ob 11. uri zalezel v osebni avto, ki ga je pred njim vozil Novomešan Leopold Selan. Motorist ni padel, škoda na osebni avtu pa so ocenili na 50 Ndin.

Kmetijska zadruga K R K A
Novo mesto
RAZPISUJE
licitacijo ZA PRODAJO ZGRADB, in sicer v soboto, 24. septembra 1966:
ob 8. uri ZGORNJE SUŠICE — 3 zgradbe
ob 10. uri MAROF PRI URSNIH SELIH — gospodarsko poslopje
ob 13. uri VRHPOLJE — trgovska zgradba.
Prednost (prvo uro licitacije) ima družbeni sektor.
Vse informacije dobite pred pričetkom licitacije.

TOBAČNA TOVARNA LJUBLJANA — POSLOVNA ENOTA KRŠKO
razpisuje
prsto delovno mesto
PRODAJALKE
v trafiki KRMELJ
Pogoji: ustrežna trgovska izobrazba. Nastop službe takoj. Prošnje pošljite na upravo poslovne enote Krško do 30. septembra 1966.

DOLENJSKI LIST
LASTNIKI IN IZDAJATELJI: Občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Rja Bačar, Miloš Jakopc, Marjan Legan, Marjan Moškon, Jože Primc, Jožica Tepepy in Ivan Zoran.
IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 50 par (50 starih dinarjev) — Letna naročnina 20 novih dinarjev (2000 starih dinarjev), polletna 10 novih dinarjev (1000 starih dinarjev); plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 37,50 novih dinarjev (3750 starih dinarjev) oziroma 3 ameriške dolarje — Tekoči račun pri podružnici SDK v Novem mestu: 521-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon: 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Časopisno podjetje DELO v Ljubljani

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 23. SEPTEMBRA: 8.05 Opera matineja. 9.25 Pri naših instrumentalnih solistih. 10.15 Domače višje — domači ansambli. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Janez Božič: Promene in melioracije degradiranih gozdov v luči intenziviranja proizvodnje lesa. 12.40 Slovenske umetne pesni poje Ljubljanski oktet. 13.30 Priporočajo vam... 15.20 Napotki za turiste. 15.30 Od vasi do vasi. 15.45 V svetu znanosti. 17.05 Petkov simfonični koncert. 18.50 Kulturni globus. 20.00 Johannes Brahms: Ljubezonski valčki. 21.15 Oddaja o morju in pomorskihih.

SOBOTA, 24. SEPTEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Pozdravi najmlajšim. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Jože Ferčec: Mlečnost prvevine. 12.40 Dobri znanici in trije Vitalja Ahacića. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Pesni in ple-si narodov Jugoslavije. 17.05 Gre-mo v kino. 18.50 S knjižnega trga. 20.00 Sobotni koncert. 20.30 Zabavna radijska igra — Dr. Wal-

ter Gerčec: Vozil inspektorja Braina »Pajek«, ki se imenuje vrtavica. 22.10 Oddaja za naše izseljenice.
NEDELJA, 25. SEPTEMBRA: 6.00—8.00 Dobro jutro! 8.05 Mladinska radijska igra — Vera Albrehtova: Punčka se je vrnila. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Se pomnite, tovarši... Jože Ravbar Jošt: Rašica — kras upora. 10.25 Pesni borbe in dela. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.30 Nedeljska reportaža. 15.30—15.50 Humoreska tega tedna. 16.00—19.00 Nedeljsko športno popoldne. 20.00 Večerni koncert. 20.50 Sportna poročila. 21.00 »Kličemo letovišček«.

PONEDELJEK, 26. SEPTEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Laha orkestralna glasba. 10.35 Naš Podlistek — S Vlakjovic: Gospa O. prepad in jaz. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Miran Marušič: Perspektive obnove vinogradniških nasadov na področju KZ Koper. 12.40 Makedonske narodne pesmi. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Slovenske narodne poje Komorni zbor RTV Ljubljana. 17.05 V svetu opernih melodij. 19.05 Glasbe-

ne razglednice. 20.00 Panorama zabavnih melodij.

TOREK, 27. SEPTEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Sprehod z velikimi zabavnimi orkestri. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Rado Linzner: Evidenca in poljedelstvu na ljubljanskem Agrokombinatu. 12.40 »Štirje kovačiči in ansambel Boruta Lesjaka. 13.30 Priporočajo vam... 15.30 Zabavni intermezzo. 17.05 Iz klavirske literature. 18.15 Vrtimo globus zabavnih melodij. 20.00 Poje slovenski pevski zbor »Glasbene Matice« iz Clevelanda v ZDA. 20.20 Radijska igra — Eugene O'Neill: Elektra naj žaluje — II. del. 21.35 Iz fonoteke radia Koper.

SREDA, 28. SEPTEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Godala v ritmu. 10.35 Clovek in zdravje. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Franc Dovč: Na kočevskih posevkih smo znatno povečali mlečnost prvevine. 12.40 Slovenske narodne in ansamblove in pevec Borisa Franka. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 17.05 Na obisku pri Vitelzslavu Novaku. 18.50 Naš razgovor. 20.00 Gaetano Donizetti: Ljubezonski napoj. 22.10 Nočni akordi.

ČETRTEK, 29. SEPTEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Lepe melodije. 10.15 Z ansambлом beograjske opere. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste.

11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Jože Likar: Se beseda o cvičku. 12.40 Cez hrib in dol... 14.05 Orkester RTV Ljubljana vam predstavlja. 15.20 Zabavni intermezzo. 15.30 Igrajo tuje pihalne godbe. 17.05 Turistično oddaja. 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Glasbeni nokturno.

RADIO BREŽICE

NEDELJA, 25. SEPTEMBRA: 10.30 — Poročila — Spela Pirnat: Poročilo komisije za prošnje in pritožbe — Ta den v Delavski enotnosti — Dr. Minko Brinc: Stanje in problematika tuberkuloze na področju brežiškega dispanzerja — Iz novinarjeve beležnice — Za naše kmetovalce: Inž. Lojze Pir: Apno kot gnoljilo — Dve melodiji v različnih izvedbah — Magnetofonski zapis: Obisk pri železniški postaji Brežice — Pozor, nimaš prednosti! — Pogovor s poslušalci — Obvestila in spored kinematografov. 13.05 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 27. SEPTEMBRA: 18.00 — Vzgoino predavanje: Ali pozna-te svojega otroka? — Filmska vzgoja: Jugoslovanski film — Tečaj angleškega jezika: Uvod — Sportni komentar — Obvestila in pregled filmov — Glasbena oddaja: V tričetrtinskem taktu.

PETEK, 30. SEPTEMBRA: 18.00 — Glasbena oddaja: Izbrali ste sami. — To ne zadeva tebe, tovarši! — Obvestila.